

Legality

"Bu bülten Şengün Grup yayımıdır."

2026 - 1. Çeyrek | E-Bülten

Otomotiv Sektörü Özelinde Rekabet Hukuku İlkelerinin Çok Yargı Alanlı Uyum Perspektifiyle Detaylı İncelenmesi

Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması: SKDM/CBAM

Tedarik Zinciri Yasası (TZY) ve 2024/3015 Sayılı AB Pazarındaki Zorla Çalıştırma Ürünlerinin Yasaklanmasına Dair Tüzük Değerlendirmesi

Arabuluculuk Sonrası Tahkim Modeli ve Türk Hukukunda Güncel Yaklaşım

Jeopolitik Krizlerin Deniz Taşımacılığına Etkisi ile Taşıyanın Sorumluluk Rejimi

Ceza Hukukunda Delil Olarak Veri: Karşılaştırmalı ve Uluslararası Bir Perspektif (Fransa ve Türkiye Odaklı)

Konuk Sektör:
Otomotiv Sektörü

Özel Gün:
Bilimde Kadınlar ve Kız Çocukları Uluslararası Günü

Dünyaya Haberler
Dünyadan Haberler

Şengün'den Haberler
Şengün Akademi'den
Şengün Enstitü'den

www.sengungroup.com

www.sengunpartners.com

www.sengunalsp.com

LEGALITY

İÇİNDEKİLER

Editörün Notu 04

Makaleler 06

Otomotiv Sektörü Özelinde Rekabet Hukuku İlkelerinin Çok Yargı Alanlı Uyum Perspektifiyle Detaylı İncelenmesi
- Ortak Av. Gülşah Güven

Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması: SKDM/CBAM
- Ortak Av. Birgi Kuzumoğlu

Tedarik Zinciri Yasası (TZY) ve 2024/3015 Sayılı AB Pazarındaki Zorla alıştırma Ürünlerinin Yasaklanmasına Dair Tüzük Değerlendirmesi
- Kıdemli Av. Betül Önal Payze

Arabuluculuk Sonrası Tahkim Modeli ve Türk Hukukunda Güncel Yaklaşım
- Av. Ahmet Oğul Aksoy

Jeopolitik Krizlerin Deniz Taşımacılığına Etkisi ile Taşıyanın Sorumluluk Rejimi
- Av. Kübra Zeren

Ceza Hukukunda Delil Olarak Veri: Karşılaştırmalı ve Uluslararası Bir Perspektif (Fransa ve Türkiye Odaklı)
- Stj. Av. Maėva Viricel

Konuk Sektör: Otomotiv 52

Otomotiv Sektöründe Genel Görünüm ve Analizler

Özel Gün 64

Bilimde Kadınlar ve Kız Çocukları Uluslararası Günü

Dünyaya Haberler 72

Dünyadan Haberler 94

şengün'den Haberler 108

şengün Akademi'den 122

şengün Enstitü'den 126

Kaynakça 130

2026 - 1. eyrek Bülteni

Legality

Editörün Notu

Değerli Okuyucularımız,

Şengün Grup olarak yerel ve küresel gelişmelere ışık tuttuğumuz bülten serimizin yeni sayısıyla karşınızdayız.

Makalelere yer verdiğimiz sayfalarda; “Otomotiv Sektörü Özelinde Rekabet Hukuku İlkelerinin Çok Yargı Alanlı Uyum Perspektifiyle Detaylı İncelenmesi”, “Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması: SKDM/CBAM”, “Tedarik Zinciri Yasası (TZY) ve 2024/3015 Sayılı AB Pazarındaki Zorla Çalıştırma Ürünlerinin Yasaklanmasına Dair Tüzük Değerlendirmesi”, “Arabuluculuk Sonrası Tahkim Modeli ve Türk Hukukunda Güncel Yaklaşım”, “Jeopolitik Krizlerin Deniz Taşımacılığına Etkisi ile Taşıyanın Sorumluluk Rejimi” ve “Ceza Hukukunda Delil Olarak Veri: Karşılaştırmalı ve Uluslararası Bir Perspektif (Fransa ve Türkiye Odaklı)” başlıklarımızı ilginize sunuyoruz.

Ayın konuk sektöründe otomotiv sektörünün genel görünümünü ele alıyor ve öne çıkan başlıkları aktarıyoruz.

Bilimde Kadınlar ve Kız Çocukları Uluslararası Günü kapsamında hazırlanan içerikle, bilimde cinsiyet eşitliğinin önemini birlikte ele alıyoruz.

“Dünyaya Haberler” bölümümüzde ise ulusal ve uluslararası ilişkilere yönelik yönetmelik, karar, tebliğ, kanun, düzenleme ve değişiklikleri en güncel haliyle derliyoruz.

“Dünyadan Haberler”de küresel hadiseleri şeffaflık ilkesiyle ilginize sunuyoruz.

Ekibimizin içinde yer aldığı gelişmeleri, etkinlik ve duyuruları ise “Şengün’den Haberler” başlığı altında duyuruyoruz.

Şengün Akademi’den ve Şengün & Partners Rekabet Hukuku Enstitüsü’nden başlıklarıyla, bültenimizde akademi ve enstitü odaklı içeriklere yer vermeyi sürdürüyoruz.

Keyifli okumalar dileriz,

İstanbul, 2026 - 1. Çeyrek
Şengün Grup

Makaleler

Makale

Otomotiv Sektörü Özelinde Rekabet Hukuku İlkelerinin Çok Yargı Alanlı Uyum Perspektifiyle Detaylı İncelenmesi

I. Giriş

Otomotiv sektörü, küresel üretim hacmi, teknik karmaşıklık düzeyi ve çok katmanlı tedarik zinciri yapısı itibarıyla rekabet hukuku bakımından özel bir konumda bulunmaktadır. Sektörün yapısal özellikleri, yalnız yatay rekabet ilişkilerinin değil; dikey entegrasyonun, uzun vadeli sözleşmelerin, yoğun Ar-Ge süreçlerinin ve veri temelli işleyişin birlikte değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Özellikle OEM ("**Original Equipment Manufacturer**") tedarik modeli çerçevesinde faaliyet gösteren üreticiler bakımından tasarım aşamasından montaj entegrasyonuna kadar uzanan süreçlerin her biri, rekabet hukuku perspektifinden ayrı ayrı risk üretme potansiyeline sahiptir.

Rekabet hukuku uygulamasında klasik yaklaşım, fiyat belirleme, pazar paylaşımı ve açık koordinasyon davranışları üzerine yoğunlaşmış olmakla birlikte; otomotiv gibi yüksek teknoloji ve entegrasyon gerektiren sektörlerde risk alanı bu klasik çerçevenin ötesine geçmektedir. İnovasyon temelli rekabet, teknik veri paylaşımı, kapasite planlaması, münhasırlık düzenlemeleri ve tek kaynak kararları gibi alanlar, rekabet hukukunun dinamik yorumunu gerektirmektedir. Bu bağlamda sektördeki hukuki değerlendirme yalnızca yasaklayıcı normların uygulanması şeklinde değil, aynı zamanda sürdürülebilir kurumsal yönetim mimarisinin inşası olarak ele alınmalıdır.

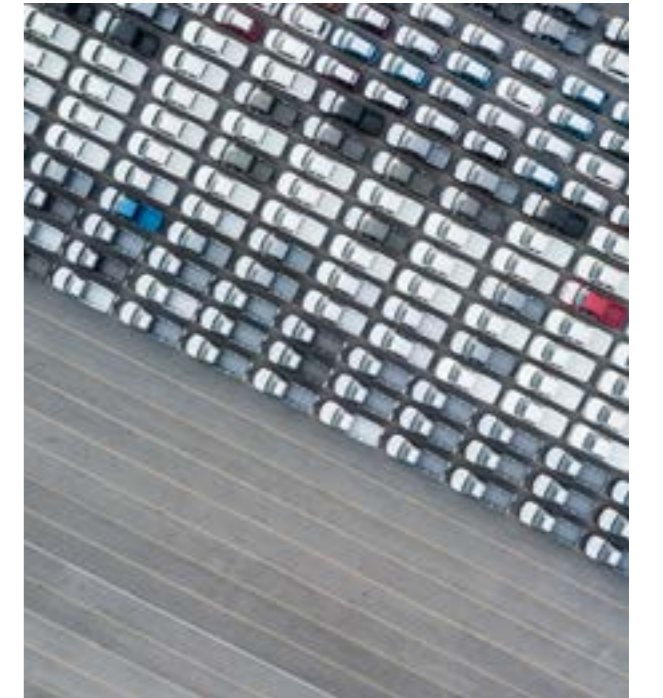

Bu çalışma, küresel ölçekte faaliyet gösteren OEM tedarikçisi modeli üzerinden, rekabet hukuku risklerinin çok yargı alanlı bir perspektifle analiz edilmesini amaçlamaktadır. Türkiye bakımından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ("**RKHK**") sistematığı temel normatif çerçeveyi oluştururken; Avrupa Birliği bakımından Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma / Treaty on the Functioning of the European Union ("**TFEU**") m.101–102 düzenlemeleri ve blok muafiyet rejimleri incelemenin karşılaştırmalı eksenini oluşturmaktadır. Bunun yanında Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri uygulamaları özellikle birleşme kontrolü ve dikey ilişkiler bakımından metodolojik referans olarak dikkate alınmaktadır.

Çalışma üç temel seviyede ilerlemektedir: (i) Risk belirleme aşamasında sözleşme tipleri, bilgi akışları, fiyat mekanikleri ve Ar-Ge süreçleri haritalandırılmakta; (ii) Şirket politikası tasarımı çerçevesinde rekabet güvenli karar mekanizmaları incelenmekte; (iii) Uygulanabilir uyum mimarisi kapsamında yerinde inceleme hazırlığı, taahhüt ve uzlaşma süreçleri gibi usuli araçlar değerlendirilmektedir. Böylelikle rekabet hukuku, yalnız ihlalden kaçınma aracı değil; kurumsal sürdürülebilirlik ve güven inşasının temel unsuru olarak konumlandırılmaktadır.

II. Otomotiv Tedarik Zincirinde Rekabet Dinamiklerinin Yapısal Niteliği

Otomotiv sektöründe faaliyet gösteren tedarikçiler bakımından rekabet dinamikleri çoğu zaman fiyat üzerinden değil, teknik farklılaşma ve inovasyon üzerinden şekillenmektedir. Sızdırmazlık sistemleri gibi bileşenler; toz ve su izolasyonu, Noise, Vibration, Harshness / Gürültü, Titreşim ve Sertlik ("**NVH**") performansı, ısı yönetimi ve montaj entegrasyonu gibi parametreler aracılığıyla aracın algılanan kalite seviyesine doğrudan etki etmektedir. Bu teknik farklılaşma, pazar gücünün fiyat dışı unsurlar üzerinden inşa edilmesine olanak tanımakta ve rekabet hukukunun inovasyon boyutunu ön plana çıkarmaktadır.

İnovasyonun rekabet parametresi haline gelmesi, bilgi akışını da sektörün merkezine yerleştirmektedir. Tasarım verileri, test sonuçları, maliyet analizleri ve üretim planları yalnız teknik bilgi olarak değil, ticari kararları etkileyebilecek stratejik unsurlar olarak değerlendirilmelidir. Bu tür veri setleri, rakipler arasında doğrudan bir koordinasyon bulunmasa dahi dolaylı etkileşim riski yaratabilmektedir. Dolayısıyla rekabet hukuku değerlendirmesi, bilgi değişiminin niteliğini ve kapsamını dikkate alacak şekilde genişlemektedir.

OEM merkezli üretim yapısı, tedarikçiler üzerinde yüksek alıcı gücü oluşturabilmektedir. Uzun vadeli sözleşmeler, yatırım bağımlılığı ve kapasite tahsisi mekanizmaları taraflar arasındaki ekonomik ilişkiyi derinleştirmekte; bu durum sözleşmesel kapanma etkisi yaratabilecek düzenlemelerin daha dikkatli analiz edilmesini gerektirmektedir. Münhasırlık, tek kaynak uygulamaları ve rekabet etmeme hükümleri teknik gerekliliklerle temellendirildiğinde dahi, süre ve kapsam bakımından orantılılık testine tabi tutulmalıdır.

Bu çerçevede Türkiye’de 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi ile dikey anlaşmalar yaklaşımı; Avrupa Birliği’nde ise Vertical Block Exemption Regulation - (2022/720) / Dikey Anlaşmalara

İlişkin Blok Muafiyet Tüzüğü (“VBER”) sistematığı temel referans noktalarıdır. Her iki rejimde de ortak yaklaşım, sözleşme hükümlerinin yalnız biçimsel değil, ekonomik etki bakımından incelenmesidir. Pazara girişin zorlaştırılması, alternatif tedarikçilerin dışlanması veya müşteri ayrımı yaratılması gibi etkiler, sözleşme metninin ötesinde fiili sonuçlar üzerinden değerlendirilir.

Otomotiv tedarik zincirinin çok katmanlı yapısı, riskin tek bir işlemle sınırlı kalmadığını; tasarımdan üretime, üretimden satış sonrasına kadar uzanan bir zincir boyunca dağıldığını göstermektedir. Bu nedenle rekabet hukuku uyumu, bütünsel bir süreç analizi gerektirir. Bir halkadaki ihlal riski, zincirin tamamını etkileyebilecek ticari ve hukuki sonuçlar doğurabilir. Dolayısıyla süreç bazlı risk haritalaması, kurumsal uyum mimarisinin temelini oluşturmalıdır.

III. Türkiye ve Avrupa Birliği Rejimi Çerçevesinde Normatif Derinleşme

Türkiye bakımından rekabet hukuku değerlendirmesi 4054 sayılı RKHK sistematığı üzerine kuruludur. Kanun’un 4. maddesi rekabeti kısıtlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarını yasaklarken; 6. maddesi hâkim durumun kötüye kullanılmasını düzenlemektedir. Ancak otomotiv gibi yüksek entegrasyon gerektiren sektörlerde normatif analiz yalnız yasak hükmünün uygulanmasıyla sınırlı kalmaz. Madde 5 kapsamında düzenlenen muafiyet sistemi, belirli koşullar altında rekabeti sınırlayıcı görülebilecek bazı uygulamaların ekonomik etkinlik gerekçesiyle tolere edilebileceğini ortaya koymaktadır. Bu durum, sözleşme tasarımının ve ticari kararların daha en baştan “muafiyet testine dayanabilecek” biçimde yapılandırılmasını gerektirir.

Dikey ilişkiler bakımından Rekabet Kurumu’nun Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuzu, uygulamada belirleyici rol oynamaktadır. Münhasırlık, bölge tahsisi, yeniden satış fiyatı kısıtlamaları ve rekabet etmemehükümlerigibidüzenlemeler, yalnız hukuki metin olarak değil; ekonomik etkileri itibarıyla analiz edilmektedir.

Özellikle uzun süreli rekabet etmeme yükümlülükleri ve fiili münhasırlık doğuran prim sistemleri,

pazar kapama etkisi doğurup doğurmadıkları bakımından değerlendirilir. Bu yaklaşım, otomotiv tedarik zincirindeki uzun vadeli ve proje bazlı sözleşmeler açısından özel önem taşımaktadır.

Avrupa Birliği’nde TFEU m.101 sistemi blok muafiyet mantığı üzerine inşa edilmiştir. VBER (2022/720), dikey kısıtlamaları sınıflandırarak hangi davranışların sert kısıt (**hardcore restriction**) olarak kabul edildiğini ortaya koymaktadır. Sert kısıt kategorisine giren uygulamalar blok muafiyetten yararlanamazken; pazar payı eşiklerinin altında kalan düzenlemeler daha esnek biçimde değerlendirilebilmektedir. Bu sistematik, sözleşme tasarımının baştan itibaren rekabet hukuku filtresinden geçirilmesini zorunlu kılar.

Otomotiv sektörü bakımından Motor Vehicle Block Exemption Regulation (AB 461/2010)/ Motorlu Taşıtlar Sektörüne İlişkin Grup Muafiyeti Tüzüğü (“MVBER”) ve tamamlayıcı kılavuzlar, özellikle satış sonrası pazarlar ve teknik bilgiye erişim konularında AB’nin hassasiyetini göstermektedir. Teknik veri, servis altyapısı ve yedek parça dağıtım alanlarında getirilen sınırlamaların orantılı olması ve rekabeti gereksiz yere dışlamaması beklenmektedir. Bu durum, OEM merkezli çalışan tedarikçilerin dahi sözleşme tasarımında sektörel duyarlılıkları dikkate almasını gerektirir.

Birleşik Krallık'ta Vertical Agreements Block Exemption Order / Dikey Anlaşmalar Blok Muafiyet Düzenlemesi ("VABEO") rejimi AB'den ayrılan bazı güvenli liman uygulamaları içermektedir. ABD'de ise 2023 Merger Guidelines ("Birleşme Rehberi"), dikey etkiler ve potansiyel rekabet kaybı konularında daha müdahaleci bir yaklaşım sergilemektedir. Bu farklılıklar, küresel ölçekte faaliyet gösteren tedarikçiler bakımından tek tip uyum politikası yerine çekirdek küresel ilkeler ve ülke bazlı ekler modelini gerekli kılmaktadır. Aynı sözleşme maddesi farklı yargı alanlarında farklı risk seviyelerine sahip olabilir.

IV. Dikey İlişkiler ve OEM Sözleşmeleri Bağlamında Kapanma Etkisi Analizi

OEM sözleşmeleri genellikle uzun dönemli, yüksek hacimli ve yatırım bağımlılığı içeren yapılardır. Bu sözleşmelerde kapasite tahsisi, kalite garantisi ve teknik entegrasyon yükümlülükleri yer almakta; taraflar arasındaki ilişki çoğu zaman proje süresi boyunca devam etmektedir. Bu durum, sözleşme hükümlerinin rekabet hukuku bakımından dikkatle incelenmesini zorunlu kılar.

Münhasırlık hükümleri teknik gerekçelerle temellendirilebilir. Özellikle üretim hattı entegrasyonu, kalite doğrulama maliyetleri ve validasyon süreçleri tek kaynak kararlarını rasyonel kılabilir. Ancak bu kararların süresi, kapsamı ve alternatif tedarikçilere erişim imkanını tamamen ortadan kaldırıp kaldırmadığı değerlendirilmelidir. Orantılılık ilkesi, sözleşmenin hem teknik gereklilikleri hem de rekabetçi yapıyı gözetmesini gerektirir.

Fiyat mekanikleri bakımından risk, çoğu zaman doğrudan fiyat belirleme davranışından değil; sadakat etkisi doğurabilecek prim ve iskonto sistemlerinden kaynaklanmaktadır. Özellikle tüm veya büyük ölçüde alımın belirli bir tedarikçiye yönlendirilmesini teşvik eden indirim yapıları, rakiplerin dışlanmasına yol açabilir. Bu nedenle prim

sistemlerinin nesnel performans kriterlerine bağlanması ve ayrımcı sonuç doğurmaması önem taşır.

Kapasite tahsisi kararları da rekabet hukuku bakımından hassas alanlardan biridir. OEM talebi doğrultusunda kapasitenin belirli projelere tahsis edilmesi teknik olarak zorunlu olabilir. Ancak bu tahsisin diğer müşterilere erişimi fiilen imkânsız hale getirip getirmediği incelenmelidir. Kapasite artışı ve alternatif üretim imkanlarının sözleşmesel olarak açık bırakılması, pazar kapama riskini azaltır.

Dikey ilişkilerde rekabet uyumu yalnız sözleşme metninin değil, iş yapış biçiminin de denetlenmesini gerektirir. Günlük ticari etkileşimler, fiyat müzakereleri ve teknik toplantılar rekabet hassas bilgi değişimi riskini doğurabilir. Bu nedenle sözleşme öncesi onay mekanizması, belgelendirme disiplini ve düzenli iç denetim süreçleri uyum mimarisinin parçası olmalıdır.

V. Ar-Ge, Yatay İş Birliği ve Standardizasyon

Ar-Ge yoğun sektörlerde rekabetin ana parametresi inovasyondur. Bu nedenle teknik bilgi paylaşımı ve ortak geliştirme projeleri yatay iş birliği kapsamında değerlendirilmelidir. Türkiye'de Yatay İş Birliği Kılavuzu ve AB'de 2023 tarihli Horizontal Guidelines Horizontal Guidelines – Guidelines On The Applicability Of Article 101 Tfeu To Horizontal Co-Operation Agreements / Yatay İş Birliği Anlaşmalarına İlişkin AB Kılavuzu, Ar-Ge anlaşmalarının hangi koşullarda güvenli kabul edilebileceğini ortaya koymaktadır.

Ar-Ge süreçlerinde risk çoğu zaman doğrudan fiyat koordinasyonundan değil, teknik bilginin dolaylı şekilde rekabetçi parametreye dönüşmesinden kaynaklanır. Aynı ürün ailesi bakımından farklı OEM'lerle çalışılması durumunda maliyet yapıları ve performans kriterlerine ilişkin bilgilerin istem dışı köprü işlevi görmesi mümkündür. Bu nedenle bilgi bariyerleri ve proje bazlı erişim modeli kritik öneme sahiptir.

Standardizasyon faaliyetleri, rekabet hukuku ile fikri mülkiyet arasındaki dengeyi gündeme getirmektedir. Teknik standartların objektif kriterlere dayanması ve erişimin ayrımcı olmaması gerekir. SEP (Standard Essential Patent Standart

İçin Zorunlu Patent) tartışmaları bağlamında lisanslama koşullarının FRAND (Adil-Fair / Makul-Reasonable / Ayrımcı Olmayan – Non-Discriminatory) ilkelerine uygunluğu, dışlayıcı etki riskini azaltır. Otomotiv sektörü için zorunlu patentlerin lisanslanmasında FRAND ilkeleri, teknik standardın rekabeti dışlayıcı bir araca dönüşmesini engellemeyi amaçlar. SEP sahibinin lisans vermeyi reddetmesi veya ayrımcı koşullar ileri sürmesi, hâkim durumun kötüye kullanılması riskini gündeme getirebilir. Bu nedenle otomotiv ekosisteminde teknik standardizasyon faaliyetlerine katılan teşebbüslerin lisanslama stratejilerini FRAND ilkeleriyle uyumlu biçimde yapılandırması önem taşımaktadır.

Ar-Ge anlaşmalarında muafiyet mantığının sözleşme tasarımına entegre edilmesi gerekir. Erişim hakları, know-how paylaşımı ve proje sonuçlarının kullanımı açık biçimde tanımlanmalıdır. Proje ekipleri arasında need-to-know ilkesi uygulanmalı ve teknik veri merkezi kontrol altında tutulmalıdır.

VI. Hâkim Durum, Alıcı Gücü ve Ekonomik Bağımlılık İlişkilerinin Yönetimi

Rekabet hukuku bakımından hâkim durumda olmak başlı başına hukuka aykırı bir durum değildir. 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde tanımlandığı üzere hâkim durum; belirli bir piyasada bir veya birden fazla teşebbüsün rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket edebilme gücünü ifade etmektedir. Ancak bu ekonomik gücün dışlayıcı veya sömürücü sonuçlar doğuracak biçimde kullanılması, hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Otomotiv sektöründe bu analiz yalnız tedarikçiler açısından değil, güçlü OEM'ler karşısında ekonomik bağımlılık yaşayan tedarikçiler bakımından da önem taşımaktadır.

Sektörün yapısal özellikleri dikkate alındığında OEM'lerin yüksek hacimli alım gücü, uzun proje döngüleri ve yatırım gereksinimleri tedarikçiler üzerinde fiilî bir baskı oluşturabilmektedir. Bu baskı çoğu zaman klasik anlamda hâkim durum teşkil etmese dahi ekonomik bağımlılık yaratabilmektedir. Ekonomik bağımlılık ilişkileri, sözleşme yenileme süreçlerinde ağırlaşan şartlar, tek taraflı fiyat revizyonları veya kapasite talepleri şeklinde tezahür edebilir. Bu durum, rekabet hukuku analizinin yalnız pazar payı üzerinden değil, taraflar arasındaki fiilî hareket alanı üzerinden yürütülmesini gerektirir.

Sadakat etkisi doğuran indirim sistemleri, ayrımcı fiyatlandırma, tedariki reddetme veya kapasite sınırlamaları farklı yargı alanlarında benzer başlıklarla incelenmektedir. Özellikle kapasite tahsisi kararlarının rakipleri dışlama amacı taşıyıp taşımadığı, somut verilerle değerlendirilmelidir. Ticari gerekçenin varlığı tek başına yeterli değildir; bu gerekçenin orantılı olması ve alternatif çözümlerin bulunup bulunmadığının ortaya konulması gerekir.

Delil standardı bakımından iç yazışmalar, toplantı notları ve teknik raporlar belirleyici rol oynayabilir. Rekabet hukuku uygulamasında ekonomik analiz ile belgelendirme disiplini birlikte değerlendirilir. Bu nedenle ticari kararların gerekçeli biçimde kayıt altına alınması ve alternatif senaryoların değerlendirilmiş olması savunma kapasitesini güçlendirir. Özellikle güçlü OEM ilişkilerinde alınan kararların, başka OEM'lerin pazara erişimini fiilen zorlaştırmadığının gösterilebilmesi önemlidir.

Bu bağlamda kurumsal uyum mimarisi, yalnız dışlayıcı davranıştan kaçınma değil; aynı zamanda ekonomik bağımlılık ilişkilerinin dengeli yönetilmesini de kapsamalıdır. Güçlü ticari ilişki ile hukuki sürdürülebilirlik arasındaki denge, otomotiv sektöründe rekabet hukuku uyumunun temel eksenlerinden biridir.

VII. Dijitalleşme, Veri Yönetimi ve Rekabet Hassasiyeti

Dijitalleşme otomotiv sektörünün üretim ve tedarik süreçlerini köklü biçimde dönüştürmektedir. Üretim verileri, kalite kontrol raporları, test sonuçları, kapasite planları ve maliyet analizleri dijital platformlarda saklanmakta ve paylaşılmaktadır. Bu veri setlerinin bir kısmı kişisel veri niteliği taşımamakla birlikte rekabet hukuku bakımından hassas bilgi kategorisine girebilir. Rekabet hukuku açısından belirleyici olan, bilginin kişisel olup olmaması değil; pazar davranışını etkileyebilecek stratejik nitelik taşıyıp taşımadığıdır. Veri yönetiminin iki katmanlı tasarlanması gerekmektedir. Birinci katman, kişisel veri koruma rejimi (KVKK/GDPR) çerçevesinde hukuka uygun işleme ve aktarım süreçlerini düzenler. İkinci katman ise rekabet hassas veri yönetimini içerir. Rekabet hassas veri; fiyat stratejileri, kapasite planları, maliyet kırılımları, yatırım kararları ve teknik performans analizleri gibi pazar davranışını etkileyebilecek bilgileri kapsar. Bu veri setlerinin erişim, paylaşım ve saklama kuralları açık biçimde tanımlanmalıdır.

Proje bazlı erişim modeli ve need-to-know ilkesi, rekabet hassas veri yönetiminde temel araçlardır. Aynı organizasyon içinde farklı OEM'lerle çalışan ekiplerin proje verilerini çapraz biçimde paylaşması dolaylı

koordinasyon riskini doğurabilir. Bu nedenle organizasyonel bilgi bariyerleri (**Chinese wall/gizlilik yaklaşımı**) yalnız teknik değil, aynı zamanda yönetsel mekanizmalarla desteklenmelidir. Erişim yetkileri sınırlı tutulmalı, veri paylaşımı kayıt altına alınmalı ve proje kapanışı sonrası veri izolasyonu sağlanmalıdır.

Yerinde inceleme riski, dijital iletişim kanallarının önemini artırmaktadır. E-posta, anlık mesajlaşma uygulamaları ve kişisel cihazlar üzerinden yürütülen yazışmalar delil niteliği taşıyabilir. Bu nedenle first-hour protocol olarak adlandırılan **“ilk müdahale prosedürünün”** önceden belirlenmiş olması gerekir. Çalışanların yerinde inceleme sırasında nasıl hareket edeceği, hangi bilgileri paylaşabileceği ve hangi aşamada hukuk birimini devreye alacağı açıkça düzenlenmelidir.

Dijitalleşme ile veri analitiği ve yapay zekâ uygulamalarının artması, rekabet hukuku analizini daha karmaşık hale getirmektedir. Algoritmik fiyatlandırma veya otomatik kapasite planlama sistemleri, istem dışı koordinasyon riskini gündeme getirebilir. Bu nedenle teknoloji temelli karar sistemlerinin de rekabet hukuku filtresinden geçirilmesi ve düzenli olarak gözden geçirilmesi gerekmektedir.

VIII. Birleşmeler, Ortak Girişimler ve Yapısal İşlemler

Otomotiv sektöründe büyüme stratejileri sıklıkla birleşme, devralma veya ortak girişim yoluyla gerçekleşmektedir. Türkiye’de birleşme kontrolü 2010/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde yürütülmektedir. Ciro eşiklerinin aşılması durumunda Rekabet Kurumu’ndan izin alınması zorunludur. Bununla birlikte teknoloji yoğun işlemlerde ciro eşiği altında kalırsa dahi dikkatli analiz yapılması gerekmektedir.

Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri uygulamaları, potansiyel rekabet kaybı ve dikey etkiler konusunda daha hassas bir yaklaşım sergilemektedir. Özellikle inovasyon kapasitesi yüksek şirketlerin devralınması, mevcut pazar payından bağımsız olarak rekabeti etkileyebilir. Bu nedenle hedef şirketin teknoloji portföyü, Ar-Ge potansiyeli ve gelecekteki pazar rolü analiz edilmelidir.

Kapanış öncesi entegrasyon yasağı (gun-jumping), birleşme süreçlerinde önemli bir uyum riskidir. Kapanış gerçekleşmeden fiyat, kapasite veya ticari strateji koordinasyonu yapılması yaptırıma konu olabilir. Clean Team (**“özel ekip”**) uygulaması ve veri odası protokolleri bu riski azaltan araçlardır. Hangi bilgilerin paylaşılacağı ve hangi aşamada paylaşılacağı açıkça belirlenmelidir.

Ortak girişimler (“JV”) bakımından da benzer analiz yapılmalıdır. JV’nin tam işlevsel olup olmadığı, ana şirketler arasındaki koordinasyon riskini artırıp artırmadığı incelenmelidir. Ortak girişim sözleşmelerinde rekabeti gereksiz sınırlayan hükümlerin bulunmaması ve bilgi paylaşımının sınırlandırılması önemlidir.

Yapısal işlemlerde erken aşama risk taraması yapılması hem ihbar edilebilirlik hem de potansiyel rekabet analizi açısından gereklidir. Bu yaklaşım, büyüme stratejisinin hukuki sürdürülebilirlik zemininde ilerlemesini sağlar.

IX. Sonuç ve Stratejik Yol Haritası

Otomotiv sektöründe rekabet hukuku uyumu, parçalı ve reaktif bir yaklaşım ile yönetilemez. Tasarım aşamasından satış sonrasına, Ar-Ge’den birleşme işlemlerine kadar tüm süreçlerin bütüncül biçimde değerlendirilmesi gerekir. Risk alanlarının konsolidasyonu, yönetilebilir risk kümeleri oluşturulması ve düzenli iç denetim mekanizmalarının kurulması kurumsal sürdürülebilirliğin temelini oluşturur.

Uyum programının normatif zemini, yalnız maddi hukuk risklerini değil; usuli süreçleri de kapsmalıdır. Taahhüt, uzlaşma ve pişmanlık mekanizmalarının bilinmesi ve gerektiğinde hızlı refleks

gösterilebilmesi önemlidir. Eğitim ve rol bazlı kontrol mekanizmaları, uyum programının günlük iş pratiğine entegre edilmesini sağlar.

Stratejik yol haritası üç aşamalı kurgulanabilir. İlk aşamada sözleşme şablonlarının taranması, rekabet hassas veri envanterinin çıkarılması ve temel eğitimlerin başlatılması gerekir. İkinci aşamada rol bazlı onay mekanizmaları, clean team kurgusu ve veri paylaşım protokolleri oluşturulmalıdır. Üçüncü aşamada ise iç denetim döngüsü, performans göstergeleri ve periyodik risk değerlendirmesi sistematik hale getirilmelidir.

Sonuç olarak otomotiv sektöründe rekabet hukuku; yalnız ihlal riskini bertaraf etmeye yönelik bir savunma refleksi değil, güvenilir ve sürdürülebilir iş modeli inşasının temel unsurudur. Çok yargı alanlı uyum perspektifi ile tasarlanan kurumsal yapı hem hukuki dayanıklılık hem de ticari güven inşası bakımından uzun vadeli değer yaratmaktadır.

Ortak Av. Gülşah Güven, LL.M.

Makale

Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması: “SKDM”/ “CBAM”

gömülü emisyonlar için, AB içi üretimde AB Emisyon Ticaret Sistemi (EU ETS) kapsamında oluşan karbon maliyetine eşdeğer bir karbon maliyeti yaratmaktadır.

CBAM'ın temel hukuki çerçevesi, Mayıs 2023'te resmen yürürlüğe giren Regulation (EU) 2023/956 sayılı Tüzük'tür. Bu düzenleme, AB'nin 1990 seviyelerine kıyasla 2030'a kadar net sera gazı emisyonlarını en az %55 azaltmayı hedefleyen “Fit for 55” paketinin temel taşlarından biridir. Tüzük, geçiş dönemini 1 Ekim 2023 – 31 Aralık 2025 olarak düzenlemiştir; bu dönemde yükümlülüğü esasen raporlama ile sınırlamıştır. Kesin rejim 1 Ocak 2026 itibarıyla başlamış olup bu tarihten sonra, kural olarak yalnızca raporlama değil; yetkilendirme (authorized CBAM declarant statüsü), yıllık beyan, doğrulama ve sertifika yükümlülükleri kademeli bir takvimle devreye girmektedir.

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, AB'deki üreticilerin karbon mevzuatları zayıf olan veya bu konuda hiçbir düzenlemesi olmayan ülkelere yönelmesinin önüne geçilmesi ve AB'deki üreticilerin haksız rekabetten korunması için “karbon kaçağı riski olan” ürünlerin AB pazarına ihraç edilirken içerdiği karbon yoğunluğuna göre vergilendirilmesini hedefleyen bir mekanizmadır. Komisyon tarafından AB dışı ithalatçıların bağlantılı olan karbon fiyatı havuzundan, ithal edecekleri ürünlerden kaynaklanan karbon emisyonlarını karşılayacak düzeyde karbon hakkı satın alması sureti ile regüle edilmiştir.

CBAM'ın temel yaklaşımı; belirli ürünlerin Avrupa Birliği'ne ithalatında, üretim sürecinde oluşan

CBAM, özellikle ithal edilen belirli ürünler bakımından, ürünün üretimi sırasında oluşan gömülü doğrudan ve dolaylı emisyonların beyan edilmesini ve (kesin dönemde) bu emisyonlara karşılık gelen karbon maliyetinin CBAM sertifikaları aracılığıyla karşılanmasını hedefler. AB Komisyonu'nun CBAM bilgilendirmesinde mekanizmanın amacı; ithalat karbon fiyatını AB içi üretimle eşitlemek ve AB iklim hedeflerinin ithalat yoluyla aşındırılmasını engellemek olarak çerçevelenmektedir.

CBAM kapsamı ilk aşamada; demir-çelik, alüminyum, çimento, gübre, elektrik ve hidrojen gibi karbon yoğun ürünlerdir. Otomotiv sektörü bakımından kritik nokta şudur: Otomotiv tedarik zinciri, özellikle çelik ve alüminyum gibi CBAM kapsamındaki girdileri yoğun kullandığından, CBAM maliyeti ve veri gereksinimi, “doğrudan otomotiv ürünü CBAM kapsamına girmese bile” maliyet ve sözleşmesel veri talepleri yoluyla parça üreticilerine kadar yayılmaktadır. Bu nedenle CBAM, otomotivde “üründen ziyade girdi” üzerinden etkili olan bir sürdürülebilirlik/uyum başlığıdır.

Bu bağlamda geçiş dönemi sona ermesi ile yeni dönemde ithalatçılardan yalnızca ürünlerin içerdiği (gömülü) karbonu beyan etmeleri değil, aynı zamanda buna karşılık gelen sayıda CBAM sertifikası satın almaları ve teslim etmeleri de istenmektedir. AB ithalatçıları, “yetkilendirilmiş CBAM beyan sahibi (authorised CBAM declarant)” statüsünü edinmiş olmalıdır. (bu statü için başvurular 2025'te açılmıştır). 2026'dan itibaren ithalatçılar, ithal ettikleri ürünlerdeki gömülü sera gazlarına karşılık gelen sayıda CBAM sertifikası satın almak ve teslim etmek zorundadır. Bu sertifikaların fiyatı, AB ETS tahsisatlarının haftalık ortalama açık artırma fiyatına doğrudan bağlıdır; böylece ithal ürünler ile AB içinde üretilen ürünler aynı karbon fiyatına

tabi olur. Ancak ithal ürünlerin üretildiği ülkede bir karbon fiyatı zaten ödenmişse, buna karşılık gelen tutar CBAM yükümlülüğünden düşülebilir.

AB, Türkiye'nin başlıca ithalat ve ihracat yaptığı bölgeler arasında olduğundan, bu yeni düzenlemelerin Türk şirketleri üzerinde etkisi görülmeye başlanmıştır. Bu etki iki yönlüdür:

CBAM sertifikası satın alma ihtiyacı, karbon yoğun malların AB'ye ihracat maliyetini artırmaktadır. Aynı zamanda Türk üreticiler ve AB'deki iş ortakları, artan uyum yükleriyle karşılaşmaktadır. CBAM'in mali etkisini azaltmaya yönelik en etkili araçlardan biri, ulusal düzeyde karbon fiyatlandırma mekanizmasının tesis edilmesidir. Bu bağlamda, Türkiye'nin iklim politikası çerçevesinde öngörülen ulusal Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), ihracatçı sektörler açısından önemli bir uyum ve maliyet yönetimi imkânı sunabilecek niteliktedir. ETS'ye ilişkin çerçeve, İklim Kanunu kapsamında düzenlenmekte; kanun iklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik kapsamlı bir hukuki altyapı öngörerek sera gazı emisyon azaltım hedefleri, uyum tedbirleri ve karbon fiyatlandırma araçlarının (ETS dâhil) hayata geçirilmesine yönelik temel esasları ortaya koymuştur.

Kanun, ETS'nin hukuki zemininin kurulmasını ve genel ilkelerin belirlenmesini sağlamakla birlikte; sistemin kapsamı, uygulama takvimi, tahsisat tahsisi, piyasa istikrarına ilişkin mekanizmalar ile izleme–raporlama–doğrulama süreçleri gibi operasyonel ayrıntıların, İklim Değişikliği Başkanlığı, Karbon Piyasası Kurulu ve ilgili idari otoriteler tarafından çıkarılacak ikincil düzenlemeler ve ulusal tahsis planları yoluyla somutlaştırılacağını işaret etmektedir. Bu yapı, Türkiye'de işleyen bir karbon piyasası yaratmayı; böylelikle Türk şirketleri tarafından ülke içinde ödenen karbon bedelinin, uygun koşullarda AB'deki CBAM yükümlülüğünden mahsup edilebilmesini mümkün kılarak “çifte ödeme” riskini azaltmayı ve karbon fiyatlamasından doğan ekonomik değer Türkiye içinde kalmasını amaçlamaktadır.

Emisyon hesaplamaları yapılırken; güvenilir ve ülke bazında doğrulanabilir emisyon verilerinin temin edilemediği durumlarda, CBAM kapsamında varsayılan emisyon değerleri kullanılır. Bu değerler, mevcut en iyi veriler (best available data) esas alınarak belirlenir; ülke bazında güvenilir veri bulunmaması hâlinde, ilgili ürün türü bakımından emisyon yoğunluğu en yüksek ilk on ihracatçı ülkenin ortalaması, gerekli hâllerde bölgesel faktörler de dikkate alınarak varsayılan değer olarak hesaplanır.

Beyan süreçlerinde ithalatçılar, Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan varsayılan emisyon değerlerini veya doğrulanmış fiilî emisyon verilerini kullanır; fiilî değerlerin tercih edilmesi hâlinde akredite bir doğrulayıcı tarafından doğrulama yapılır.

Alüminyum, demir ve çelik ürünleri bakımından, üretim girdilerine (precursors) dair gömülü emisyonlar kural olarak hesaplama dâhil edilirken, son işlem (finishing) aşamalarına ilişkin emisyonlar, AB ETS ile uyumlu şekilde kapsam dışında bırakılır.

CBAM beyan sahiplerine üçüncü ülkelerde ödedikleri karbon bedeli üzerinden indirim talep etme hakkı sağlanır. Bu doğrultuda, anılan hüküm uyarınca yetkili CBAM beyan sahibi üçüncü bir ülkede karbon

bedeli ödenmiş ise, bu bedeli dikkate alarak teslim etmesi gereken CBAM sertifikası sayısında indirim yapılmasını talep edebilir. Ancak indirimden yararlanabilmesi için karbon fiyatının fiilen ödenmiş olması gerekir; ilgili ülkede uygulanan iade, indirim ve telafi mekanizmaları da hesaplama kapsamına dahil edilir. Sonuç itibarıyla ise; AB ile ticari ilişkileri bulunan ekonomik aktörlerin, CBAM kapsamındaki yükümlülüklerini yalnızca çevresel bir uyum başlığı altında değil; gümrük, yaptırım ve ticari riskler bakımından bütüncül bir perspektifle değerlendirmeleri gerekir.

Ortak Av. Birgi Kuzumoğlu

Makale

Tedarik Zinciri Yasası (“TZY”) ve 2024/3015 Sayılı AB pazarındaki Zorla Çalıştırma Ürünlerinin Yasaklanmasına Dair Tüzük Değerlendirmesi

Alman Tedarik Zinciri Yasası ve Birleşmiş Milletler’in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında kabul edilen, AB pazarında zorla çalıştırma ile üretilen ürünlerin yasaklanmasına ilişkin 2024/3015 sayılı Tüzük, AB pazarında bulunan, Almanya ile ithalat ve ihracat yapan tüm şirketleri etkilemektedir. Özellikle endüstriyel ilişkiler bakımından yeni ve kapsamlı yükümlülükler getirmektedir.

TZY, görünürde yalnızca Almanya merkezli şirketleri kapsar nitelikte olsa da fiilen Alman şirketlerinin tedarik zincirinde yer alan tüm aktörler üzerinde bağlayıcı etki doğurmakta; insan hakları, çalışma koşulları, çocuk işçiliği, zorla çalıştırma ve çevresel standartlar bakımından tedarikçilerin de

denetlenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede şirketlerden; insan hakları politika taahhüdü oluşturulması, düzenli risk analizleri yapılması, şikâyet mekanizmalarının kurulması, ihlallerin önlenmesi ve telafi edilmesine yönelik süreçlerin hayata geçirilmesi ve kamuya açık raporlama yapılması beklenmektedir. Yükümlülükler aykırılık halinde ciddi idari para cezaları ve kamu ihalelerinden men gibi yaptırımlar söz konusu olabilmektedir.

12 Aralık 2024 tarihinde yayımlanan ve 14 Aralık 2027 itibarıyla tam uygulanabilir hale gelecek olan 2024/3015 sayılı AB Tüzüğü ile zorla çalıştırma yoluyla üretilen ürünlerin AB pazarına arzı ve ithalatı yasaklanmıştır. Tüzük, tedarik zincirinin herhangi bir aşamasında zorla çalıştırma tespiti yapılması halinde ürünlerin pazara girişini engellemekte; bu yönüyle iş hukuku, insan hakları ve uluslararası ticaret hukukunun kesişim noktasında yer alan güçlü bir düzenleme niteliği taşımaktadır.

Bu gelişmeler ışığında, endüstriyel ilişkiler bakımından şirketlerin yalnızca kendi işyerlerindeki çalışma koşullarını değil, tüm tedarik zinciri boyunca tüm iş ilişkilerini insan hakları ve iş hukuku standartlarına uygun şekilde yapılandırmaları zorunlu hale gelmiştir. Aksi halde, hukuki yaptırımların yanı sıra ticari ilişkilerin sona ermesi, pazar kaybı ve ciddi itibar zararları gündeme gelebilecektir. Buna karşılık, söz konusu düzenlemelere uyum sağlanması, şirketler açısından sürdürülebilirlik, kurumsal itibar ve uluslararası pazarlarda rekabet avantajı elde edilmesi bakımından önemli bir fırsat da sunmaktadır.

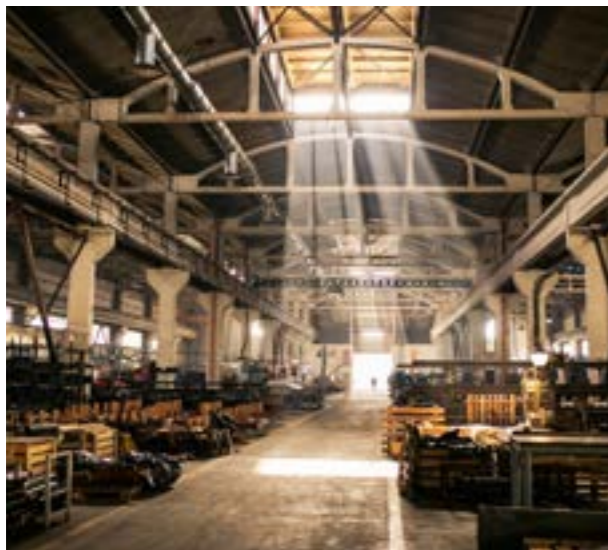
A. Avrupa Temel Haklar Şartları Yönünden Değerlendirme

AB Temel Haklar Şartı (“Şart”), AB hukukunun uygulandığı alanlarda üye devletlerin ve dolaylı olarak AB’de faaliyet gösteren şirketlerin iş hukuku ve endüstriyel ilişkiler uygulamalarını yönlendiren temel referans niteliğindedir. Bu nedenle, hem çok uluslu şirketler bakımından hem de AB ‘de faaliyet gösteren şirketler bakımından bu Şart, iş hukuku uygulamalarında uyum, öngörülebilirlik ve kurumsal risk yönetimi açısından önemli bir çerçeve sunmaktadır.

Şart kapsamında, özellikle AB' de yürütülen faaliyetlerde işverenler, çalışanlarının örgütlenme özgürlüğüne müdahale sayılabilecek doğrudan yahut dolaylı uygulamalardan ve toplu pazarlık ve grev hakkını engelleyecek idari veya operasyonel uygulamalardan kaçınmalıdır. Şart ile; işyerinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmemesi, makul çalışma süreleri, dinlenme hakkı ve yıllık ücretli izin hakları gibi çalışanların hakları güvence altına alınmıştır.

Bu haklara ve Şarta aykırı uygulamaların gerçekleşmesi halinde işveren nezdinde yalnızca ulusal iş hukuku ihlali değil, aynı zamanda AB temel haklar rejimi kapsamında uyum ve itibar riski, sosyal denetimler ve grup şirketleri nezdinde yönetim sorunu doğurabileceğinden, insan kaynakları ve endüstriyel ilişkiler politikalarının Şart ile uyumlu şekilde yapılandırılmasının önemli olduğunu vurgularız.

B. AB Direktifleri ve İkincil Mevzuatlar Yönünden Değerlendirme

Avrupa Birliği'nin iş hukuku alanındaki direktifleri, üye devletler ve AB'de faaliyet gösteren şirketler için çalışma koşullarının şeffaf, öngörülebilir ve adil olmasını hedefleyen asgari standartlar belirlemektedir. Bu kapsamda üye devletlerde faaliyet gösteren şirketlerin bu direktiflere uyum sağlaması gerekmektedir.

Endüstriyel ilişkiler kapsamında başlıca direktifler; (i) 2002/14/EC – Çalışanların Bilgilendirilmesi ve Danışılması Direktifi, (ii) 2009/38/EC – Avrupa İş Konseyleri Direktifi, (iii) 2019/1152 – Şeffaf ve Öngörülebilir Çalışma Koşulları Direktifi ve (iv) 2003/88/EC – Çalışma Süreleri Direktifidir. Bu direktifler ile çalışma koşullarının çalışanlar için açık ve öngörülebilir olması, temsil edilme adımlarının etkin işletilmesi hususlarını düzenler.

Özellikle 2019/1152 sayılı direktif, çalışanların işe başlarken sözleşme ve çalışma koşulları ile ilgili temel bilgileri yazılı ve zamanında almalarını zorunlu kılmakta, çalışma saatlerinin önceden bildirim ve referans saatler gibi haklar sağlamaktadır. Direktif, iş güvencesi, ücret, çalışma süresi ve dinlenme gibi temel çalışma koşullarını da içeren Avrupa Sosyal Haklar Sütunu ile bağlantılı olup endüstriyel ilişkiler uygulamalarının

ve iş politikaların bu direktifler uyarınca işverenlerce yürütülmesi önem arz etmektedir.

C. Endüstriyel İlişkiler Alanında Türkiye Değerlendirmesi

Türkiye'de endüstriyel ilişkiler, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında güvence altına alınan çalışma hakkı, adil çalışma koşulları ve sendikal özgürlükler temelinde şekillenmektedir. Bireysel ve kollektif iş hukuku ilişkileri ise 4857 sayılı İş Kanunu ile 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ve sair mevzuat ile düzenlenmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında; iş sözleşmelerinin kurulması, yürütülmesi ve sona erdirilmesinde dürüstlük, ölçülülük ve eşit davranma ilkelerine uygun hareket edilmesi işverenlerin uyması gereken yükümlülüklerdendir.

İş hukuku mevzuatından kaynaklanan davalar göz önüne alındığında özellikle belirsiz süreli iş sözleşmesi ile çalışan çalışanların iş sözleşmelerinin feshinde geçerli nedenin varlığı, haklı nedenin ise ispatı, fesih bildirimlerinin yazılı yapılması ve savunma alma gibi usule ilişkin şartlara uyulması işe iade ve tazminat risklerinin önlenmesi açısından kritik önem taşımaktadır.

Bunun yanında, çalışma süreleri, fazla çalışma, yıllık ücretli izin ve dinlenme haklarına ilişkin düzenlemelere uyulmaması, yalnızca işçilik alacakları riskini değil, aynı zamanda idari para cezaları ve denetim riskini de beraberinde getirmektedir. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu çerçevesinde ise; çalışanların sendikal örgütlenme hakkına müdahale sayılabilecek doğrudan ve dolaylı her türlü eylem ve uygulamadan kaçınması, çalışanın sendikal faaliyeti sebebiyle ayrımcı bir işleme uğramaması ya da bu sebeple üyelikten çekilmesi hususunda baskı yaratılmaması düzenlenmiştir.

Aksi takdirde sendikal hak ihlalleri halinde gündeme gelebilecek sendikal tazminat ve işe iade davaları ile idari yaptırımların oluşmasına sebebiyet verilebilecektir. Bu kapsamda sendikal örgütlenmenin en başından toplu iş sözleşmesinin imzalanması ve uygulanması süreçlerinde risklerin önceden belirlenerek hukuki bir zeminde ilerlenerek şirketin endüstriyel ilişkiler politikasının belirlenmesi uygun olacaktır.

Türkiye'nin büyük çoğunluğuna taraf olduğu uluslararası ölçekte bağlayıcı ve referans niteliği taşıyan başlıca ILO sözleşmeleri şunlardır;

- ILO Sözleşmesi No. 87 – Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması; Bu sözleşme uyarınca çalışanlar ve işverenler, önceden izin almaksızın sendika kurma ve sendikaya üye olma hakkına sahiptir. İşverenler açısından uygulamada dikkat edilmesi gereken en önemli husus, sendika üyeliği veya sendikal faaliyetlerin işe alım, görev değişikliği, terfi, ücret belirleme, disiplin ve fesih süreçlerinde doğrudan veya dolaylı olarak bir kriter olarak kullanılmamasıdır.
- ILO Sözleşmesi No. 98 – Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı; Bu sözleşme uyarınca sendikal faaliyeti sebebiyle çalışanların ayrımcılığa uğraması yasaklanmakta ve çalışanların toplu pazarlık hakkı korumaya alınmıştır.
- ILO Sözleşmesi No. 100 ve 111 – Eşit Ücret ve Ayrımcılık Yasağı; Bu sözleşmeler ile eşit değerde işe eşit ücret ilkesini benimsenmiş ve istihdam ve çalışma koşullarında ayrımcılığı yasaklanmıştır.
- ILO Sözleşmesi No. 155 – İş Sağlığı ve Güvenliği; Bu sözleşme işverenlere iş sağlığı ve güvenliği alanında önleyici yaklaşım, risk değerlendirmesi, eğitim ve çalışan katılımı yükümlülüğü getirmektedir.

01/02/2025 tarihli ve 32800 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 948 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında “Ulusal İstihdam Stratejisi (2025-2028)’in onaylanması kararı verilmiştir.

Ulusal İstihdam Stratejisi, Türkiye’de iş gücünde kapsamlı bir dönüşümün yapılması için ülkenin ekonomik kalkınmasını desteklemeyi ve toplumsal refahı arttırmayı amacıyla yayımlanan bir planlama niteliğinde belgedir:

- Yeşil ve Dijital Dönüşüm ile Beceri Uyumu:** Eğitim ve istihdam ilişkisi güçlendirilip geliştirilerek, iş gücü piyasalarının yeşil ve dijital dönüşüme uyum sağlanması hedeflenmektedir.
- Kapsayıcı İstihdamın Geliştirilmesi:** Kadınlar, gençler, engelliler, yaşlılar ve uluslararası iş gücü göçü kapsamında yer alanları gibi özel politikanın içerdiği iş gücü piyasasına erişimlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.
- Sosyal Koruma-İstihdam İlişkisinin Güçlendirilmesi:** Sosyal koruma sisteminin kapsayıcılığının artırılması ve temel haklara erişimin sürdürülmesi hedeflenmektedir.

- Kırsal Bölgelerde Sürdürülebilir İstihdamın Geliştirilmesi:** Bölgesel ekonomik çeşitliliğin artırılması ve iş gücü yapısının yenilikçi ve sürdürülebilir biçimde geliştirilmesine yönelik stratejiler oluşturulması hedeflenmektedir.

D. Sonuç

Alman Tedarik Zinciri Yasası (“TZY”) ve 2024/3015 sayılı AB Tüzüğü ile AB pazarında zorla çalıştırma yoluyla üretilen ürünlerin yasaklanması, şirketlerin yalnızca kendi işyerlerindeki uygulamalarını değil, tüm tedarik zinciri boyunca insan hakları, çalışma koşulları ve çevresel standartlara uyumu sağlamalarını zorunlu kılmaktadır. Bu düzenlemeler, iş hukuku, insan hakları ve uluslararası ticaret hukukunu kesiştiren güçlü bir çerçeve sunmakta ve uyum sağlanmaması halinde ciddi idari, ticari ve itibari riskler doğurmaktadır.

AB Temel Haklar Şartı ve ilgili direktifler, çalışanların örgütlenme, toplu pazarlık ve temel çalışma haklarını güvence altına alırken, Türkiye’de 4857 sayılı İş Kanunu, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile ILO sözleşmeleri çerçevesinde işverenlere dürüstlük, eşitlik ve adil uygulama yükümlülükleri getirmektedir. Bu bağlamda, şirketlerin endüstriyel ilişkiler politikalarını hem ulusal mevzuata

hem de uluslararası standartlara uyumlu şekilde yapılandırılması, hukuki risklerin azaltılması, sürdürülebilirlik ve kurumsal itibar açısından kritik öneme sahiptir.

Sonuç olarak hem Türkiye’de hem de AB’de faaliyet gösteren şirketlerin, tedarik zinciri yönetimi, endüstriyel ilişkiler ve iş hukuku alanlarında proaktif bir yaklaşım benimseyerek, hukuki uyum, kurumsal itibar ve sürdürülebilirlik hedeflerini bütüncül bir şekilde sağlamaları, stratejik açıdan zorunluluk haline gelmiştir

Kıdemli Av. Betül Önal Payze

Makale

Arbuluculuk Sonrası Tahkim Modeli ve Türk Hukukunda Güncel Yaklaşım

1. Genel Hatlarıyla Arbuluculuk – Tahkim (“Med-Arb”) Modeli

Dünyada alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının esnek yapısı ve katı usul kuralları ile sınırlandırılmamış olması, yeni çözüm yöntemlerinin oluşturulmasını kolaylaştırmış; bu süreçte farklı avantajlara sahip uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin bir araya getirilmesi ile karma modeller ihdas edilmiştir. Bu kapsamda arbuluculuk-tahkim (“Med-Arb”) modeli de hem doktrinde hem de uygulamada en çok dikkat çeken ve en sık başvurulan hibrit modellerden biri olarak karşımıza çıkmaya başlamıştır.

Bilindiği üzere arbuluculuk, tarafların iradi bir şekilde anlaşma esaslarına dair bir yöntem geliştirmektedir. Öte yanda tahkim yargılaması, genel hatları ile taraflar için bağlayıcı ve kesin olacak bir karar tahsis etmek suretiyle uyuşmazlığı çözümlenmektedir. Med-Arb yöntemi ile de tahkimin bağlayıcılığı ile arbuluculuğun esnekliği harmonize edilerek her iki çözüm yönteminin de ayrı ayrı barındırdığı dezavantajlarının bertaraf edilmesi amaçlanmaktadır.

Doktrinde tanımlandığı üzere Med-Arb, başlangıçta tarafsız bir üçüncü kişinin arbuluculuk faaliyeti neticesinde uyuşmazlığın sona erdirilememesi halinde, genellikle aynı kişinin hakem olmak suretiyle uyuşmazlığı tahkim yargılaması eliyle çözülmesini ifade etmektedir. Daha yalın bir anlatımla Med-Arb, arbuluculuk ile başlayan ancak bu aşamada sonuçlandırılmayan uyuşmazlıklarda tahkim mekanizmasının devreye girdiği bir süreçtir. Bu süreçte öncelikli olarak tarafların iş birliği ve uzlaşısı öncelenmekte, sürecin sonuçsuz kalması halinde ise bağlayıcı ve nihai bir tahkim kararı ile uyuşmazlığın kesinleştirilmesi ve sonuçlandırılması amaçlanmaktadır.

Ancak burada dikkat çekmek gerekir ki tarafsız üçüncü bir kişinin hem arbuluculuk hem de tahkim yargılamasını yürütmesi özellikle gizlilik, tarafsızlık ve yargılamaya olangüven ilkelerinin sorgulanmasını da gündeme getirmektedir. Örneğin, ileride hakem olarak görev yapacak bir arbulucunun, başlangıçtaki arbuluculuk süreci esnasında vakıf olduğu hususların nihai kanaatini etkileyebilecek olması, Med-Arb’in eleştirilen yönlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Yine Med-Arb’da arbulucu ve hakemin aynı kişi olması ihtimalinden kaynaklı olarak arbuluculuk sürecinde ortaya çıkan bilgilerin, tarafların rızası olmaksızın tahkim yargılamasında da kullanılması riski de bu yöntemi riskli kılan başka bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Buna paralel olarak, aslen arbuluculuk faaliyetinde sulhe katkı sağlayacak belgelerin bu aşamada taraflarca sakınılması ve her halükarda tahkim yargılaması baskısının hissedilmesi, Med-Arb’a dair soru işaretlerinden bir diğeridir. Dolayısıyla, tarafların Med-Arb’a dair bir iradesi bulunmaktaysa buradaki avantaj-dezavantajların önceden saptanması ve evrensel hukuk ilkelerine aykırılık teşkil etmeyecek bir Med-Arb mekanizmasının kurgulanması büyük önem arz etmektedir.

2. Çeşitli Med-Arb Yöntemleri

Uygulamada çeşitli Med-Arb modelleri kurgulanmakla birlikte, genel kapsamda Med-Arb'ı iki temel model altında incelemek mümkündür. İlk temel model, süreç içerisinde farklı üçüncü kişilerin rol oynayıp oynamamasına da bağlı olarak farklı şekillerde isimlendirilen olağan arabuluculuk-tahkimidir. Burada arabuluculuk yoluyla çözüme kavuşturulacak hususlar ve tahkim yargılamasına konu olacak konular gruplandırılmak suretiyle belirlenmekte ve arabuluculuk ile tahkim yöntemleri tek bir pota içerisinde eritilmektedir. Bu süreç, tarafsız ve bağımsız üçüncü kişinin arabulucu olarak görev yapmaya başlaması akabinde arabuluculuk yöntemi ile anlaşmaya varılamaması durumunda, aynı kişinin tahkim yargılamasında hakem olarak atanıp atanmayacağına ilişkin tercihler uyarınca “Med-Arb Same” veya “Med-Arb Different” olarak ayrıca adlandırılmaktadır.

İkinci temel model ise arabuluculuk ve tahkim yöntemlerinin ardışık olarak uygulandığı modeldir. Burada taraflar, uyuşmazlık konusu hususlar bakımından öncelikle arabuluculuğa başvurmakta ve bu süreçten olumlu bir sonuç alınamaması akabinde tahkim yoluna gitmektedir. Aşağıda yer verilecek Yargıtay kararlarının da incelenmesi bakımından önem arz eden bu model için esasen “Med-then-

Arb” nitelendirilmesi yapılmaktadır. Zira bu modelde arabuluculuk ve tahkim aşamaları eş zamanlı değil, birbirini takip eden bir sırayla ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla Med-then-Arb yönteminde klasik Med-Arb'da olduğu gibi iç içe geçmiş ve tek bir potada eritilmiş bir süreçten ziyade, kademeli bir işleyişten söz edilmektedir.

3. Türk Hukukunda Med-Arb

Uluslararası literatürde ve uygulamada Med-Arb'ın somutlaştırılmasına yönelik çalışmalar devam etmekle birlikte, bu modelin hayata geçirilmesine yönelik adımlar Türk hukukunda da atılmaya başlanmıştır. Özellikle 2021 yılında İstanbul Ticaret Odası Tahkim ve Arabuluculuk merkezi tarafından yayımlanan İTOTAM Arabuluculuk – Tahkim (Med-Arb) Kuralları, bu konudaki somut çalışmalardan biri olarak öne çıkmaktadır.

Belirtmek gerekirse Türk mevzuatında Med-Arb yoluna dair açık ve müstakil bir düzenleme henüz mevcut değildir. Bununla birlikte 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (“HUAK”) m.5/1’de düzenlenen “Taraflar, arabulucu veya arabuluculuğa katılanlar da dâhil üçüncü bir kişi, uyuşmazlıkla ilgili olarak hukuk davası açıldığında yahut tahkim yoluna başvurulduğunda, aşağıdaki beyan veya belgeleri delil olarak ileri süremez ve bunlar hakkında tanıklık yapamaz:...” hükmü, arabuluculuk sonrasında tahkime başvurulabileceğini örtülü de olsa teyit etmektedir. Nitekim Arabuluculuk Daire Başkanlığı tarafından yayımlanan Türkiye Arabulucular Etik Kuralları'nın m.5/6 hükmü de “Arabulucu, arabuluculuk

sürecinde arabuluculuktan başka bir uyuşmazlık çözüm yöntemini yürütemez. Arabuluculuk mevzuatından kaynaklanan avantajları kullanmak amacıyla herhangi bir çözüm yolunu arabuluculuk olarak adlandıramaz. Ancak, arabulucu, gerekli ve uygun gördüğünde, taraflara uyuşmazlıklarını tahkim, tarafsız değerlendirme, danışmanlık veya diğer uyuşmazlık çözüm yöntemleriyle çözmeyi düşünmelerini önerebilir.” düzenlemesini içermek suretiyle arabuluculuk sonrası tahkimin mümkün olabileceğini ortaya koymaktadır.

Türk hukukunda Med-Arb anlaşmalarının veya klozlarının geçerliliği değerlendirilirken, uygun taraf iradelerinin varlığını esas almak gerekmektedir. Zira Med-Arb anlaşmaları özünde çok basamaklı bir tahkim anlaşması niteliğindedir. Dolayısıyla tarafların bu anlaşmaya istinaden iradelerini açık, net ve anlaşılır bir şekilde koymaları önem arz etmektedir. Bu husus, tahkim anlaşmasının kurucu unsuru niteliğinde olan tahkim iradesinin açık ve kesin olması gerekliliğinden ileri gelmektedir.

4. Med-Arb Anlaşmalarının Geçerliliği

Doktrinde, Med-Arb prosedürünün de dahil edildiği kademeli hibrit tahkim anlaşmalarında tarafların tahkim iradesi doğrultusunda bu anlaşmaların geçerli olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte kademeli tahkim anlaşmalarının herhangi bir şekilde patolojik hale gelmemesi için bu anlaşmalarda uyuşmazlık çözüm yöntemleri için belirli sürelerin öngörülmesi, arabuluculuk aşamasının zorunlu olup olmadığı ve pek tabii ki tahkim iradesinin netliği gibi hususların açıkça kaleme alınması gerekmektedir. Zira çelişkili ifadeler veya anlam karmaşası içermesi, tahkim anlaşmasının geçersizliği sonucunu doğurabilecektir.

Nitekim Uluslararası Barolar Birliği'nin ("International Bar Association – IBA") Milletlerarası Tahkim Anlaşmalarının Kaleme Alınmasına İlişkin Kılavuzu'nda da çok aşamalı tahkim anlaşmalarına ilişkin önemli kriterler sunulmuştur. Kılavuz uyarınca tahkim öncesi aşamada başvurulacak müzakerelerin veya arabuluculuğun ne kadar süreceği ve tahkimin hangi vakianın gerçekleşmesi üzerine başlatılacağına ilişkin açık bir düzenleme içermesi, tahkim öncesi uyuşmazlık çözümü aşamasının başarısızolması hâlinde uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözülmesinin ihtiyari değil bağlayıcı olarak anlaşılacak şekilde kaleme alınması ve hakkında tahkim öncesi çözüm yöntemlerine ve akabinde tahkime başvurulacak uyuşmazlık konularının aynı olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

5. Yargıtay'ın Med-Arb Anlaşmalarına İlişkin Güncel Yaklaşımı

Med-Arb prosedürü, yalnızca doktrinel değerlendirmeler ile sınırlı kalmamış ve yakın zamanda yüksek mahkeme içtihatlarına da konu olmuştur. Nitekim Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, hem 2025 hem de 2026 yılında verdiği kararlarla Med-Arb uygulamasını ve bu anlaşmaların geçerliliğini, özellikle avukatlık sözleşmelerinde yer alan klozlar yönünden ele almıştır.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 2025/225 E., 2025/2164 K. ve 15.04.2025 tarihli kararında, davacı bir avukat ile davalı müvekkili arasında akdedilen bir avukatlık ücret sözleşmesinde yer alan Med-Arb klozuna ilişkin aşağıdaki şekilde bir değerlendirme yapmıştır:

“...Uyuşmazlıkta tahkim yargılamasına başvurulabilmesi için taraflar arasında tahkim koşulu içeren bir sözleşmenin veya ayrı bir tahkim sözleşmesinin bulunması gerekir. Tahkim yargılamasının temelini oluşturan tahkim sözleşmesi, taraflar arasındaki sözleşmenin bir koşulu ya da ayrı bir sözleşme ile yazılı biçimde yapılabilir. Tahkim şartı veya anlaşmasının geçerli olabilmesi için tarafların, tahkim iradesini açıkladıkları tahkim şartı ya da sözleşmede tartışma ve karışıklığa neden olmayacak biçimde açık ve kesin olarak belirtmiş olmaları zorunludur.

Taraflar sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıkların tümünün tahkim yoluyla çözülebileceğini kararlaştırabilecekleri gibi sadece bir bölümünün tahkim yoluyla çözülebileceğini de kararlaştırabilirler.

Taraflar arasında düzenlenen 01.03.2022 tarihli sözleşmede " taraflar arasında akdedilen bu avukatlık sözleşmesinden ve vekalet ücretinden kaynaklanan uyuşmazlıklar öncelikle, arabuluculuk girişimiyle çözümlenecektir. ... Arabuluculuk girişiminden sonuç alınamazsa, uyuşmazlık Baro Hakem Kurulunca çözülecektir. Türkiye Barolar Birliği Hakem Yönetmeliği bu sözleşmenin bir parçasıdır." şeklindedir. Nitekim uyuşmazlığın çözümü için önce arabuluculuk başvurusu yapılmış, arabuluculuk süreci olumsuz sonuçlanmıştır...

Yukarıda belirtilen kanuni düzenlemeler hep birlikte değerlendirildiğinde; arabuluculuğun maddi hukuka ilişkin olduğu, Mahkemelerde dava açılmadan önce başvurulması gerektiği hatta bazı davalarda arabulucuya başvurulmasının dava şartı olarak düzenlendiği görülmektedir. Tarafların tahkim iradesini açıkladıkları tahkim şartının tartışma ve karışıklığa neden olmayacak biçimde açık ve kesin olarak belirtmiş olması gerekmekte olup öncelikle arabulucuya gidileceğine dair yaptıkları anlaşma nedeniyle sözleşmeye uygulanacak hükümler bakımından kendi içerisinde kesin ve hiçbir kuşkuya yer vermeyecek derecede tahkim şartının düzenlenmediği bu nedenle de tahkim şartının geçersiz olduğu kabul edilmelidir..."

Bu kararda Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, ilgili sözleşmedeki arabuluculuk ön şartının varlığını, tahkim iradesinin "açık ve kesin olması" gerekliliğini zedelediği gerekçesiyle geçersiz saymıştır. Yüksek Mahkemenin bu yaklaşımının, tahkim anlaşmalarına dair yerleşik olarak uygulanan "tahkim anlaşmalarının açık ve net olması ilkesi"ne dayandığı anlaşılmaktadır. Ancak bu değerlendirme, literatürde önemli tartışmaları ve eleştirileri de beraberinde getirmiştir.

Yakın zamanda Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 2025/5452 E., 2026/129 K. ve 15.01.2026 tarihli güncel kararıyla yukarıdaki içtihadında değişikliğe gitmiş ve Med-Arb klotzlarının geçerliliğine ilişkin pozitif bir anlayış benimsemiştir:

"...Taraflar arasında bir uyuşmazlık çıkması hâlinde öncelikle arabuluculuk yoluna başvurulacağı, uyuşmazlık arabuluculuğa başlamasında çözümlenemezse tahkim yoluyla çözüleceğine dair anlaşmalar uygulama ve öğretide "Med-Arb (Mediation-Arbitration)" olarak ifade edilmektedir. Arabuluculuk-tahkim yolunda taraflar, öncelikle uyuşmazlıklarını arabuluculuk yoluyla çözmeye gayret ederler..."

Arabuluculukta anlaşmaya varılmazsa, bundan sonra taraflar tahkime başlarlar (Mustafa Serdar Özbek, "Arabuluculuk ile Tahkim Yöntemlerinin Kesişme Bölgesi: Arabuluculuk-Tahkim" Ocak 2017 43(1) Yargıtay Dergisi 15, s.15). Bu usulün özel bir şekli olarak "Arabuluculuk Sonrası Tahkim (Med-Then-Arb)" çözüm yolu olarak bilinen yöntem olup burada taraflar önce uyuşmazlığın çözümü için arabuluculuk yoluna gidip anlaşma için çözüm arar, anlaşma gerçekleşmediği durumda tahkim uygulanır.

Taraflar, uyuşmazlık çözümü anlaşmasında, uyuşmazlığın öncelikle arabuluculuk faaliyetiyle çözülmeye çalışılacağını, arabuluculuk faaliyetinden sonuç alınamaması hâlinde tahkime başvurulacağını kararlaştırabilir. Arabuluculuk uyuşmazlık çözüm usulünde başarılı olunamadığında tahkim yargısı ile uyuşmazlık hakem tarafından nihai ve bağlayıcı olacak şekilde çözülür. Böylece hem arabuluculuk sürecinden beklenen esneklik hem tahkimde nihai karar verilmesinin bir arada sağlanması mümkün kılınmış olur. Bu usulde arabuluculuk sonrasında tahkim uygulanacağı önceden kararlaştırılmış olup süreçler tamamen bağımsız iki yol olarak, birbirinin içinde erimeksizin varlığını sürdürür..."

Taraflar arasında düzenlenen 01.03.2022 tarihli sözleşmede; "Taraflar arasında akdedilen bu avukatlık sözleşmesinden ve vekâlet ücretinden kaynaklanan uyuşmazlıklar öncelikle, arabuluculuk girişimiyle çözümlenecektir. Arabuluculuk masraflarına taraflar eşit olarak katlanacaktır. Arabuluculuk girişiminden sonuç alınamazsa, uyuşmazlık Baro Hakem Kurulunca çözümlenecektir. Türkiye Barolar Birliği Hakem Yönetmeliği bu sözleşmenin bir parçasıdır." şeklinde olup, taraflar bu avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkta

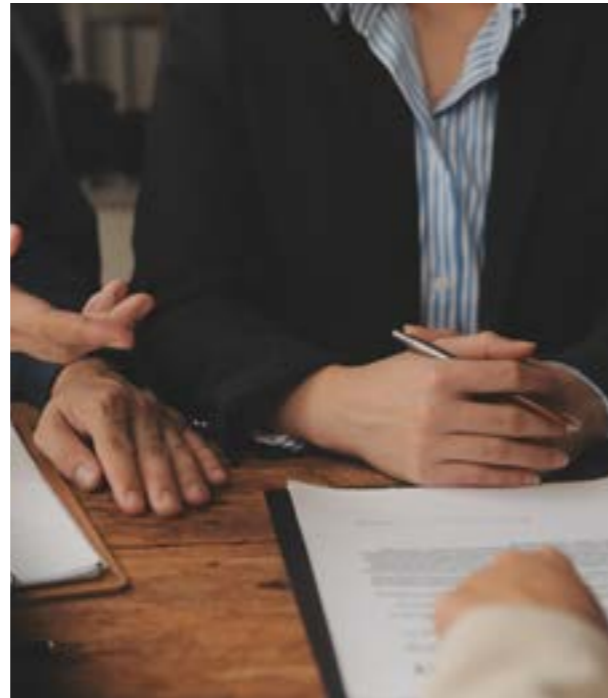
öncelikle arabuluculuk yoluna başvurmuş, sonuç alınamayınca Tahkime başvurmuşlardır. Sözleşmenin ilgili hükmünde uyuşmazlığın arabuluculuk yoluyla çözümlenememesi hâlinde tahkim yoluyla çözüleceğine dair taraf iradeleri herhangi bir tereddüde yer vermeyecek şekilde açık olarak belirtilmiştir. Bunun yanında tahkime konu uyuşmazlık, avukatlık sözleşmesinden kaynaklandığı halde davalı avukatın davacıya vekaleten yerine getirmeyi üstlendiği avukatlık hizmeti tüketici işlemi niteliğinde olmadığından tahkime elverişli olduğundan geçerlidir...

Yukarıda açıklandığı üzere alternatif uyuşmazlık çözüm usulü olarak önce Arabuluculuk başvurusunda bulunulup anlaşma gerçekleşmediğinde sonrasında Tahkim (Med-Then-Arb) yargılaması yöntemine gidilmesi mümkün olduğundan tahkime elverişli olan somut uyuşmazlıkta da terditli olarak önce arabuluculuk yoluna gidilip anlaşma sağlanmadığından sonrasında tahkim yargılamasına gidilmesi hukuka uygundur..."

Görüldüğü üzere ilgili Yargıtay kararında, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri çok kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Bu doğrultuda Yüksek Mahkeme, doktrinde kabul edilen arabuluculuk ve tahkimin bir arada kullanılabileceğine ilişkin Med-Arb öğretisine yer vermiş

ve uyuşmazlığa konu avukatlık sözleşmesinde yer alan Med-Arb klotunun, açık ve net bir şekilde ortaya konduğunu ifade etmiştir.

Kararda fazlasıyla önem çeken bir diğer husus da Med-then-Arb modeli olarak isimlendirilen, arabuluculuk sonrası tahkim yönteminin ele alınmış ve kabul edilmiş olmasıdır. Yukarıda yer verilen 2025 tarihli kararından farklı olarak Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, arabuluculuk ön şartının tahkim anlaşmasının geçerliliğini ortadan kaldırmayacağına; aksine arabuluculuk prosedürünün usulüne uygun şekilde tüketilmesi akabindeki tahkim başvurusunun, hukuka uygun olduğuna kanaat getirmiştir. Güncel bu karar ile Yüksek Mahkeme, doktrindeki Med-Arb ve Med-then-Arb öğretisine paralel bir tutum sergilemiştir.

6. Sonuç

Med-Arb modeli, arabuluculuk ile tahkim mekanizmalarını aynı uyuşmazlık çözüm kurgusu içinde buluşturan hibrit bir yöntem olarak, uyuşmazlıkların öncelikle uzlaşma yoluyla çözülmesini, bunun mümkün olmaması hâlinde ise bağlayıcı bir karar ile nihai olarak sonuçlandırılmasını amaçlamaktadır. Bu yönüyle model, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin tamamlayıcı biçimde bir arada işletilmesine dayanan yapısal bir çözüm çerçevesi sunmaktadır.

Türk hukukunda Med-Arb'a ilişkin açık ve müstakil bir yasal düzenleme bulunmamakla birlikte, mevcut mevzuat hükümleri ile etik kurallar çerçevesinde arabuluculuk sonrasında tahkime başvurulmasını mutlak olarak engelleyen bir sistematik de bulunmamaktadır. Bu nedenle, Med-Arb anlaşmalarının hukuki niteliği ve geçerliliği, esas olarak taraf iradesinin açıklığı, tahkim anlaşmasının unsurları ve uyuşmazlığın tahkime elverişliliği üzerinden değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, Med-Arb veya Med-then-Arb şeklinde kurgulanan çok aşamalı uyuşmazlık çözüm kayıtlarında, arabuluculuk ve tahkim aşamalarının sırası, kapsamı, uygulanma koşulları ve tahkime geçiş usulünün açık, net ve tereddüde yer vermeyecek şekilde

düzenlenmesi önem taşımaktadır. Bu tür kayıtların geçerliliği bakımından, tarafların tahkim iradesinin belirli ve tartışmaya açık olmayacak biçimde ortaya konulması temel belirleyici unsurdur.

Yargıtay'ın yakın tarihli kararları da, arabuluculuk sonrası tahkim mekanizmasının Türk hukuku bakımından değerlendirilmesinde önemli bir içtihadî çerçeve oluşturmaktadır. Özellikle arabuluculuk aşamasının tamamlanmasından sonra tahkime başvurulmasını öngören güncel kararlar, Med-then-Arb modelinin hukuken mümkün olduğunu ortaya koyması bakımından dikkat çekicidir.

Sonuç itibarıyla, Med-Arb modeli Türk hukukunda açık bir yasal rejime bağlanmış olmasa da, taraf iradesi ve tahkim hukukunun genel ilkeleri çerçevesinde değerlendirilebilen, uygulama alanı giderek belirginleşen bir uyuşmazlık çözüm yöntemi niteliği taşımaktadır.

Av. Ahmet Oğul Aksoy

Makale

Jeopolitik Krizlerin Deniz Taşımacılığına Etkisi ile Taşıyanın Sorumluluk Rejimi

1. Deniz Taşımacılığının Küresel Boyutu ve Lojistik Sahasındaki Önemi

Deniz taşımacılığı dünya ticaretinde yaklaşık %80-90 oranında yer bulan, küresel ekonominin en temel taşıma türüdür. Ancak bu yapı, doğası gereği jeopolitik gerilimlere karşı hassastır. Günümüzde Kızıldeniz, Hürmüz Boğazı ve İsrail-İran çatışması gibi krizler sadece navlun fiyatlarını artırmamakta, aynı zamanda taşıyanın navlun sözleşmesinden doğan temel yükümlülüklerini de her somut olayda ayrıca tanımlamaktadır. Nitekim seyrüsefer rotasında çatışma doğması gibi bir riskin veya öngörülemez bir deniz tehlikesinin mevcudiyetinde, taşıyanın rotayı değiştirmesi, deniz ticaretinin emniyeti bakımından

bir seçenektir. Bir seçenektir. Öte yandan, rota değişikliğinin nedeni taşıyanın gemiyi denize, yola ve yüke elverişli bulundurma borcuna aykırılığından kaynaklanıyorsa, bu durum sorumluluğun hukuki dağılımını değiştirebilecektir.

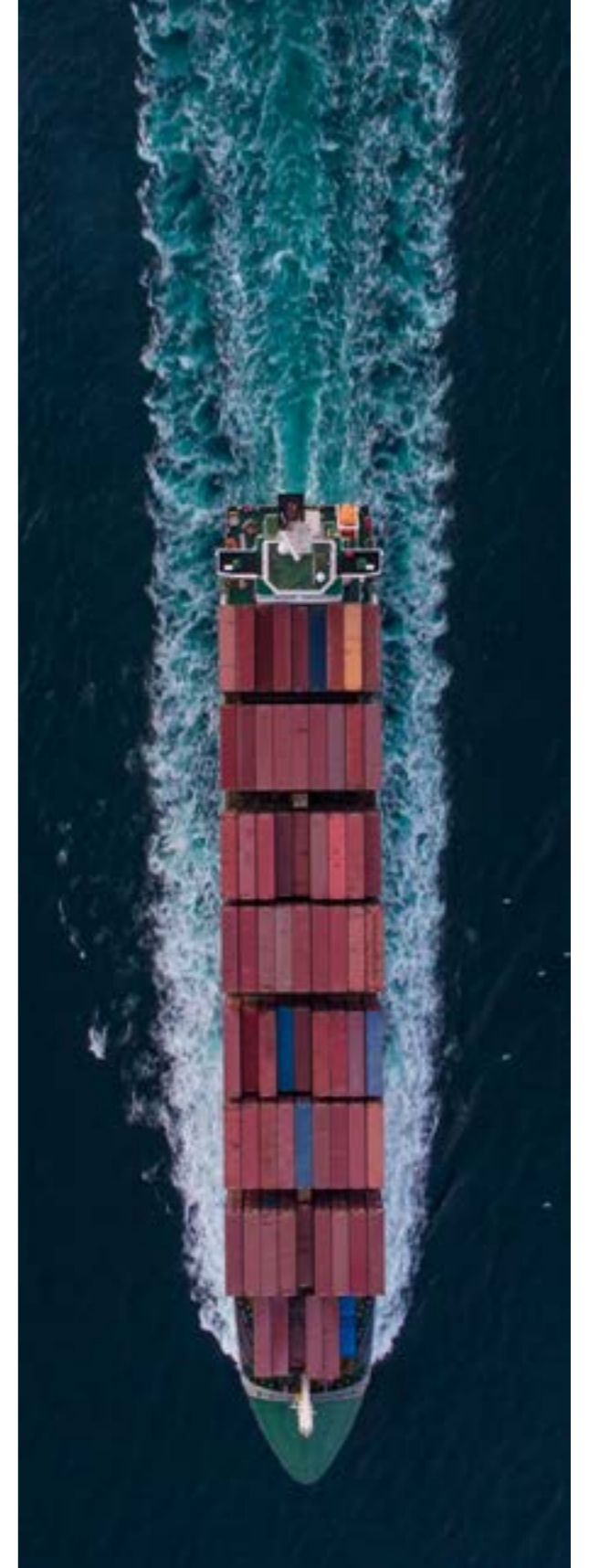
Bu bağlamda makalede; uluslararası jeopolitik krizlerin karşısında, taşıyanın Türk Ticaret Kanunu uyarınca yükü teslim edene kadar sahip olduğu hak ve yükümlülüklerin sınırları ile bu süreçlerin taşıyanın sorumluluğu ve muhtemel sorumsuzluk halleri üzerindeki yansımaları değerlendirilecektir.

2. Taşıyanın Sorumluluk Rejimi ve Özen Borcu

Deniz ticaret hukukunda taşıyanın sorumluluğu, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ("TTK") 'nun 1141 vd. maddelerinde çeşitli bölümlerde düzenlenmekte olup geminin sefere hazır hale getirilmesinden yükün teslimine kadar kesintisiz bir özen silsilesini kapsamaktadır. **Kısaca bahsetmek gerekir ise;**

TTK 1141 hükmünde düzenlenen başlangıçtaki elverişlilik yükümlülüğüne göre taşıyan yolculuk başlangıcında geminin denize, yola ve yüke elverişli olmasını sağlamakla yükümlüdür. Jeopolitik kriz bölgelerine girecek bir gemi için bu borç, geminin sadece teknik sağlamlığını değil, personelin bölgedeki tehlikelere karşı (drone saldırıları, elektronik sabotaj vb.) yeterli eğitimi ve gerekli seyir yardımcı cihazlarının eksiksiz olmasını da kapsamaktadır. Nitekim Yargıtay bir kararında BNWAS (Bridge Navigation Watch Alert System) cihazının gemide bulunmamasını sefere elverişsizlik hali olarak değerlendirmiştir. Yine örneğin COVID-19 pandemisi döneminde, mürettebatın hastalık veya karantina nedeniyle iş yapamaz hale gelmesi gemiyi "yola elverişsiz" kılabilir. Bu kapsamda Jeopolitik kriz anlarında da personelin kriz yönetimi eğitimi almış olması, özen borcunun bir parçası olarak kabul edilmektedir.

TTK 1178 vd. maddelerinde taşıyanın eşyanın zıyaı, hasarı veya teslimdeki gecikmeden doğan sorumluluğu düzenlenmektedir. Buna göre taşıyan yükün yüklenmesinden boşaltılmasına kadar geçen süreçte “tedbirli bir taşıyandan” beklenen dikkat ve özeni göstermelidir. Eğer zarar, eşyanın taşıyanın hakimiyetinde olduğu sırada meydana gelirse, karene olarak taşıyanın kusurlu olduğu kabul edilmekte olup aksini ispat TTK 1179/1 gereği taşıyanın üzerine yüklenmiştir. Taşıyan zararın kendisinin veya adamlarının kastından veya ihmalden doğmadığını ispat ederek sorumluluktan kurtulabilmektedir.

3. Deniz Tehlikeleri ve Sorumsuzluk Halleri

Yukarıda kısaca bahsedildiği üzere, deniz ticareti en çok tercih edilen taşıma modeli olmasına karşılık kendine özgü çok fazla riski de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle de TTK 1182 vd. maddelerinde uluslararası düzenlemelere de uygun olarak taşıyan lehine bazı muhtemel sorumsuzluk halleri öngörülmesine gerek duyulmuştur.

Muhtemel sorumsuzluk sebebi olarak görülen deniz tehlikeleri kavramı, Lahey/Visby Kurallarında tanımlanmakla birlikte farklı hukuk sistemlerinde ayrı biçimde değerlendirilmektedir. Ülkemizde ise TTK da açıkça tanım yapılmasa da doktrinde ağırlıklı görüşe göre taşıyan veya gemi adamları tarafından önceden öngörülmesi mümkün olmayan, denize özgü ve önlenemez olaylar olarak ifade edilmektedir. Fırtına, buz istilası veya sis içinde rotadan çıkılması tipik örneklerdir.

Fakat bir olayın yalnızca öngörülebilir olması, taşıyanın sorumluluktan kurtulmasına engel değildir; asıl olan taşıyanın bu riske karşı tedbirli bir taşıyan gibi gerekli tüm önlemleri alıp almadığıdır. Öte yandan deniz tehlikesi ile denizin elverişsizliği de yakın ilişkilidir. Geminin elverişsizliğinin sabit olduğu bir olayda taşıyanın deniz tehlikesine dayanarak yükse meydana gelen zarardan doğan sorumluluktan kurtulması da mümkün görülmemektedir. Ayrıca belirtmek gerekir ki burada bahsi geçen zarar yalnızca doğrudan zararı değil, dolaylı zararları da kapsamaktadır. Örneğin fırtına ya da çatışma nedeni ile yolculuğun uzamasına bağlı olarak yüklerin bozulması, geç teslim sonucu oluşan zararlar bu kapsamda değerlendirilebilmektedir.

4. Harp Olayları ve Jeopolitik Kriz İstisnaları

Jeopolitik krizlerin hukuki temelini oluşturan en kritik husus ise TTK 1182/1-b hükmünde de yer alan harp olaylarıdır. Harp olayları iki veya daha fazla egemen devletin veya örgütlü topluluğun birbirine karşı silah kullanması olup resmi bir savaş ilanı şart değildir. Bu durumda zararın doğrudan bir füze veya torpil saldırısından kaynaklanması gerekmez; savaş nedeniyle limanın kapatılması, ablukaya alınması veya rotanın zorunlu olarak değiştirilmesinden kaynaklanan gecikmeler ve buna bağlı zıya/hasarlar da bu kapsamdadır.

Bu durumda taşıyan harp olaylarını ve buna bağlı riskleri gözeterek ve bilerek taşımayı üstlenmekte ise sonradan harp olaylarına dayanarak sorumluluktan kurtulamayacağı kabul edilmektedir. Fakat taşıyanın üstlendiği bu riziko gelişen harp olayları neticesinde önemli ölçüde artmış ise ve yükteki zarar da bu nedenle meydana gelmiş ise taşıyıcının muhtemel sorumsuzluk nedenine de dayanabileceği kabul edilmektedir. Diğer bir ifade ile her somut olay kendi özelinde değerlendirilerek var olan tehlike ağırlığı ve taşıyıcının üstlendiği riziko arasında bir denge gözetildiği söylenebilir.

5. Geminin Rotadan Sapması ve Kriz Yönetimi

Kural olarak taşıyan, yani kaptan, navlun sözleşmesinde zamanında ifa yükümlülüğü gereği sözleşmede kararlaştırılan; kararlaştırılmamış ise de mutad olan en uygun rotayı takip etmelidir.

Rotadan sapma hususunda akla gelen maddelerden biri TTK m.1120 olup anılan madde kaptanın haklı bir sebeple rotadan sapmasını düzenlemektedir. Buna göre denizde can veya mal kurtarmak ya da diğer bir haklı sebeple rotadan sapılması taşıyanı yani kaptanı sorumlu kılmamaktadır. Jeopolitik krizler ise can ve mal güvenliği için “haklı sebep” veya “umulmayan hal” kapsamında değerlendirilmekte olup kaptan TTK 1113 gereği rotayı değiştirme yetkisine sahiptir. Öte yandan kriz ve saldırı riski sözleşmenin kurulmasından önce biliniyorsa, taşıyanın sonradan bu riski “haklı sebep” olarak ileri sürüp rotayı değiştirmesi her zaman koruma sağlamayabilir.

Haksız sapma ise, sapmanın haklı bir nedene dayanmadığı hallerde yapılan sapma olup taşıyan bu sapmadan sonra meydana gelen zararlardan sorumlu olmaktadır. Örneğin, taşıyanın yalnızca yakıt maliyetini düşürmesi amacı ile sapma yapması haksız sapmaya örnek olarak gösterilebilmektedir. Görüldüğü üzere kanunda net bir tanım yapılmamakta, bir sapmanın haklı veya haksız olduğu yönünde değerlendirme yapılırken tüm somut olay şartlarına göre değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bu değerlendirme de de elbette yalnızca taşıyanın veya geminin değil tüm yükle ilgililerin menfaatleri göz önünde bulundurulmalıdır.

6. Taşıyanın Sınırlı Sorumluluğu ile Pervasızca Hareketi

Hukukumuzda esas olan kişisel ve sınırsız sorumluluk ise de, taşıma hukukunda kural taşıyıcının sınırlı sorumluluğudur. Buna göre eşyanın zıyaı, hasarı veya geç tesliminden doğan zararlardan dolayı taşıyan TTK 1186 çerçevesinde sınırlı sorumludur. TTK m.1186 hükmünde öngörülen sorumluluğu sınırlandırma hakkından, taşıyanın yanı sıra taşıyanın adamlarının (TTK m.1190/2), fiili taşıyanın ve onun adamlarının (örneğin kaptanın) da (TTK m.1191/2) yararlanması mümkündür.

Fakat zararın gerçekleşmesine taşıyanın kasıtlı veya pervasızca bir davranışı sebep olmuşsa, taşıyan TTK 1187 gereği bu hakkını kullanamayacaktır. Bu husus madde hükmünde “... pervasızca bir davranışla ve böyle bir zararın veya gecikmenin meydana gelmesi ihtimalinin bilinciyle ...” şeklinde açıklanmaktadır. Yargı kararlarında bu davranış ise “kasta eş değer kusur/ ağır kusur” olarak tanımlanmaktadır. Fakat deniz yolu taşımasında her somut olayda farklı sonuçlar çıkabileceğinden pervasızca davranış kusurunu oluşturan hallerden de bir standardını belirlemek pek mümkün görülmemektedir. Bu nedenle de

pervasızca davranış belirlenmesi konusunda makul ve tedbirli taşıyan belirlenmesinde objektif yöntem belirlenmesi isabetli ise de zarar verenin (taşıyan veya gemi adamları) bilincinin belirlenmesinde subjektif yöntemin belirlenmesinin isabetli olduğunu düşünmekteyiz.

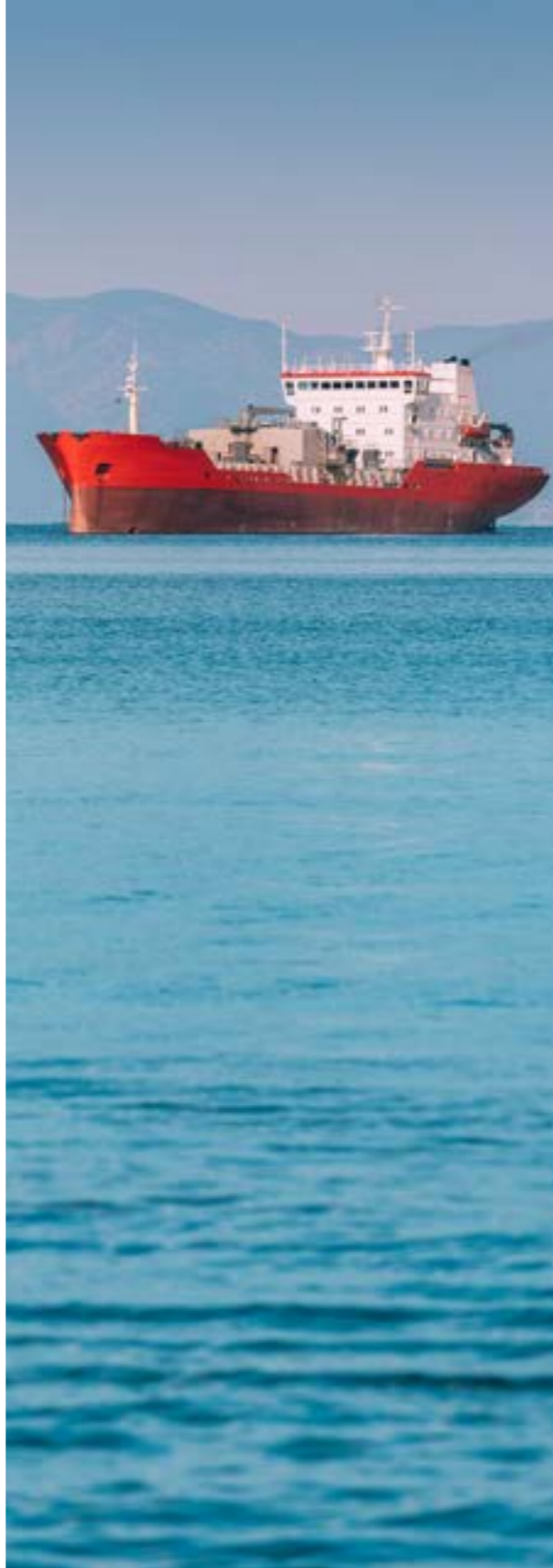
Sınırlı sorumluluk hükümlerinden taşıyan yanında taşıyan ve fiili taşıyanın adamlarının da yararlanmasının yanı sıra az yukarıda belirtilen sınırlı sorumluluğun kaldırılması hükümleri de yine fiili taşıyan ve adamları için de uygulama alanı bulmaktadır. Bu husus açıkça TTK 1187/2 hükmünde düzenlenmektedir.

Bu kapsamda, yukarıda taşıyanın ve gemi adamlarının sorumluluğu kısmında yer verilen, kaptanın rotadan haksız sapması durumunda tek başına sınırlı sorumluluk kaybına yol açmayabilse de sapma eyleminin, kaptanın zararın doğacağını bilerek, pervasızca hareket etmesinden kaynaklı olarak gerçekleşmesi halinde, kaptan zıya ve hasardan sınırsız olarak sorumlu olabilecektir. Genelde bu sınırsızlıktan anlaşılması gereken ise, yükle ilgilinin uğradığı zarardır. Örneğin zarara uğrayan/ hasarlanan malın değeri yani gerçek zarar miktarıdır.

7. Güncel Gelişmeler Işığında Operasyonel ve Hukuki Değerlendirme

Günümüzde Kızıldeniz ve Hürmüz Boğazı ekseninde yaşanan krizler, deniz ticaret hukukunun teorik prensiplerini fiili birer zorunluluk haline getirmiştir. Özellikle ağırlıklı olarak 2024 yılında Yemenli Husilerin Kızıldeniz'deki saldırıları ve son yıllarda İran'ın Hürmüz Boğazı üzerindeki denetimlerini sıkılaştırması, küresel konteyner trafiğinin önemli ölçüde etkilemiştir. Örneğin, Kızıldeniz krizlerinde dev konteyner hatları, Süveyş Kanalı geçişlerini askıya alarak gemilerini Ümit Burnu'na yönlendirmiş, bu durum da sefer sürelerini uzatmış, yakıt maliyetlerini ve karbon emisyonlarını da artırmıştır. Hukuken bu sapmalar, yine her somut olay özelinde ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini belirterek, mürettebat ve yük güvenliğini koruma amacı taşıdığı için TTK m. 1120 kapsamında "haklı sapma" olarak nitelendirilebilmektedir.

Bunun yanında bu rota değişiklikleri, varış limanlarında (özellikle Akdeniz ve Kuzey Avrupa limanlarında) beklenmedik yığılmalara yol açmış; taşıyanlar, artan riskler nedeniyle de yeni maliyet kalemleri düzenlemiştir. Bu durum, çalışmanın konusu olmamak ile birlikte navlun sözleşmelerindeki "beklenmeyen hal" ve "aşırı ifa güçlüğü" tartışmalarını da beraberinde getirmektedir.

Gümünüz durumunda ise, özellikle İsrail-İran arasındaki gerilimden dolayı, dünya petrol ticaretinin yaklaşık %20'sinin geçtiği Hürmüz Boğazı'ndaki gerginlik, tanker navlunlarını artırmış; bölgede mahsur kalan veya saldırıya uğrayan gemiler için ise yukarıda yer verildiği üzere harp olayları ve deniz tehlikeleri yönündeki savunmalarının da son derece önemli olduğunu ortaya koymuştur.

8. Sonuç

Güncel jeopolitik krizlerin deniz taşımacılığındaki etkisi, taşıyanın özen borcunu statik bir kuraldan öte dinamik bir risk yönetimi sürecine dönüştürmektedir. TTK 1141 ve 1178 uyarınca taşıyan, gemiyi ve yükü korumak adına somut tehlike arz eden bölgelerde rotayı değiştirmekle yükümlüdür ve bu durum TTK 1220 kapsamında haklı bir sapma olarak kabul edilmektedir. Ancak, taşıyanın harp olayları veya bu çalışmada bahsedilmese de teknik kusur savunmalarından yararlanabilmesi, geminin yolculuk başlangıcında denize ve yola elverişli olmasına bağlıdır. Özellikle yüksek riskli bölgelere yönelik uluslararası uyarılara rağmen, gerekli ekipman veya mürettebat eğitimi sağlanmadan tehlikeye girilmesi, TTK 1187 uyarınca "pervasızca bir hareket" olarak nitelendirilebilmektedir.

Bu eşiğin aşılması ise nihayetinde kural olan sınırlı sorumluluk hakkının kaybına yol açarak taşıyanın veya fiili taşıyıcının veya gemi adamlarının eşyanın varma limanındaki gerçek piyasa değeri üzerinden sorumlu tutulması sonucunu doğurabilecektir. Bu nedenle her şeyden öte taşıyıcının gemiyi başlangıçta denize ve yola elverişli olarak hazır etmesi en önemli özen yükümlülüğünün başında yer almaktadır. Diğer bir deyiş ile taşıyıcının kendisinden beklenen özen ve yükümlülüğü yerine getirip getirmediği yönündeki değerlendirme sorumluluk tayininde önemli bir noktada yer almaktadır. Bu çalışmada taşıyanın gemiye veya özen borcundan bahsedilmiş, sınırlı ve sınırsız sorumluluk kavramlarına yer verilmiş ve nihayetinde güncel krizler kapsamında bu sorumluluk rejimi değerlendirilmiştir.

Av. Kübra Zeren

Makale

Ceza Hukukunda Delil Olarak Veri: Karşılaştırmalı ve Uluslararası Bir Perspektif (Fransa ve Türkiye Odaklı)

Teknolojinin ilk izleri antik Yunan'da görülmektedir. Nitekim Antikythera mekanizması, astronomik olayların incelenmesinde kullanılan ilk analog hesap makinesi olarak kabul edilmektedir. Ancak teknolojik gelişim, II. Dünya Savaşı sırasında Enigma şifresini çözmek amacıyla geliştirilen Turing makinesi ile önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Teknolojinin evrimiyle birlikte, daha karmaşık yapı ve işleyişe sahip yeni bir maddi olmayan varlık türü ortaya çıkmıştır. Bu gelişim, ceza hukukunda yeni suç türlerinin ve bunlara özgü özelliklerin ortaya çıkmasına yol açarak yeni hukuki sorunları gündeme getirmiştir.

Ceza hukuku geleneksel olarak daha sabit ve güvenilir kabul edilen fiziksel delilleri tercih etmiştir. Ancak teknolojinin ve özellikle verinin gelişmesiyle birlikte bu yaklaşım giderek yetersiz kalmıştır. Bu doğrultuda, mahkemeler veriyi ceza yargılamalarında önemli ve değerli bir delil türü olarak kabul etmeye başlamıştır. Bununla birlikte, verinin ceza hukukunda kullanımı temel bir sorunu da beraberinde getirmektedir: usulî etkinlik ile temel hakların korunması arasındaki denge. Hâkimler, delillerin kabul edilebilirliğini sağlamak ve usulî yaptırımlardan kaçınmak amacıyla temel haklara uygunluğu gözetmek zorundadır. Bu mesele yalnızca Fransa'ya özgü olmayıp küresel ölçekte önem taşımaktadır.

Avrupa'da ve diğer bölgelerdeki farklı hukuk sistemleri dikkate alındığında, şu temel soru ortaya çıkmaktadır: Veri, temel haklara saygı gösterilerek nasıl delil olarak kullanılabilir ve delil serbestisi ilkesi bu yükümlülüklerle nasıl bağdaştırılabilir? Farklı hukuki sistemlere sahip olan Fransa ve Türkiye bu açıdan karşılaştırma yapmak için uygun örneklerdir. Verinin sınır tanımayan niteliği nedeniyle, etkisinin yalnızca ulusal değil, uluslararası ölçekte değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışma, Türk ve Fransız ceza hukuk sistemlerini inceleyerek hâkimlerin temel haklar ile ceza yargılamasında delil kullanımı arasında bir denge kurup kuramayacağını değerlendirmektedir.

I- Ceza Hukukunda Delil Olarak Verinin Tanınması

A) Verinin Delil Olarak Tanınmasının Gerekliliği

Fransız Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 427. maddesine göre suçlar, hâkimin takdirine bağlı olarak her türlü delil ile ispat edilebilir. Delil türleri arasında tanıklık, emareler, belgeler ve ikrar yer almakta olup bunlar sadakat ve eşitlik ilkelerine tabidir; bu durum 27 Kasım 2019 tarihli Yargıtay (Cour de cassation) kararı ile de teyit edilmiştir. Teknolojik gelişmelerle birlikte mahkemeler bu ilkeyi dijital suçlara ve elektronik delillere de uygulamaya başlamıştır. Ayrıca medeni ve ceza hukukunda elektronik belgeler artık kağıt belgelerle aynı hukuki değere sahiptir (Fransız Medeni Kanunu madde 1366).

Buna örnek olarak Gisèle Pélicot davası gösterilebilir. Kendisi birçok kez tecavüze uğramış ve bu olaylar eşi tarafından defalarca kaydedilmiştir. Soruşturmacılar, suçun ispatı için elektronik cihazlardan elde edilen verilere dayanmıştır. Bu dava, dijital delillerin ceza yargılamasındaki önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Türk hukukunda ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 206. maddesi delillerin hukuka uygunluğu ilkesini düzenlemekte ve hukuka aykırı elde edilen delillerin

reddedileceğini öngörmektedir. Ayrıca KVKK'nın 4. maddesinde kişisel verilerin işlenmesinde hukuka uygunluk ve dürüstlük ilkeleri benimsenmiştir. Bununla birlikte, bazı istisnai durumlarda, özellikle suçun başka türlü ispat edilememesi halinde, hukuka aykırı delillerin değerlendirilmesi tartışma konusu olabilmektedir.

Görüldüğü üzere Fransa ve Türkiye verinin delil olarak kullanılmasına ilişkin benzer bir yaklaşımı paylaşmaktadır. Bununla birlikte Fransız hukuku delil serbestisi ilkesi kapsamında daha esnek bir yapı sunarken, Türk hukuku delillerin hukuka uygunluğuna daha katı bir sınırlama olarak değil, daha sıkı bir hukuki yaklaşımın yansıması olarak değerlendirilmelidir.

B) Ceza Hukukunda Verinin Sağladığı Avantajlar

Veri, ceza hukukunda önemli bir rol oynamakta ve özellikle süreçlerin hızlanması ile delil elde edilmesi bakımından önemli avantajlar sağlamaktadır. Dijital veriler, değiştirilmiş olsalar dahi çoğu zaman iz bırakmaya devam eder ve bu durum soruşturmaları kolaylaştırır. Fransız Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 57-1. maddesi uyarınca soruşturmacılar bilgisayar sistemlerine erişebilirken, 56. madde belirli koşullar altında veri elde edilmesine izin vermektedir.

Uygulamada verinin belirleyici rol oynadığı birçok dava bulunmaktadır. Örneğin Jacques Leveugle vakasında bir USB belleğin incelenmesi sonucunda onlarca yıla yayılan suçlara ilişkin belgelere ulaşılmıştır.

Türkiye'de ise e-Devlet, UYAP ve e-Nabız gibi sistemler verinin hem idari hem de yargısal süreçlerde kullanımını kolaylaştırmaktadır. Bu sistemler hem vatandaşların verilere erişimini sağlamakta hem de yetkililerin suçları tespit etmesine katkıda bulunmaktadır.

Ancak verinin sağladığı izlenebilirlik avantajı aynı zamanda bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. Özellikle verilerin geniş çaplı izlenmesi, temel haklar açısından sorunlara yol açabilir. Bu nedenle hukuki düzenlemelerin bireylerin haklarını koruyacak şekilde oluşturulması gerekmektedir.

II- Verinin Kullanımının Temel Haklar Açısından Sınırları

A) Temel Hakların Korunması Hukukun Kurucu İlkelerinden Biridir

Fransa'da temel haklar, özellikle özel hayatın korunması, merkezi bir öneme sahiptir. Fransız Medeni Kanunu'nun 9. maddesi herkesin özel hayatına saygı gösterilmesi hakkını güvence altına almaktadır. Bu hak, anayasal ilkeler ve içtihatlarla da desteklenmektedir.

Veri ile özel hayat arasındaki ilişki son derece hassastır. Bu nedenle veri kullanımında hukuka uygunluk, amaç sınırlaması ve süre sınırlaması gibi ilkelerin gözetilmesi gerekmektedir. Bu ilkeler sayesinde veri kullanımı bireylerin haklarını ihlal etmeden gerçekleştirilebilir.

Türkiye'de ise biyometrik sistemler, yüz tanıma teknolojileri ve dijital kimlik uygulamaları bireylerin izlenmesine imkân tanımakta ve bu durum özel hayatın gizliliği ile ifade özgürlüğü açısından tartışmalara yol açmaktadır. Bu bağlamda KVKK, veri işleme faaliyetlerini düzenleyerek bireylerin korunmasını amaçlamaktadır. Kanununun 10. maddesi veri sorumlusuna aydınlatma yükümlülüğü getirirken, 11. madde ilgili kişilere verilerine erişim ve denetim hakkı tanımaktadır. Avrupa düzeyinde ise Avrupa İnsan

Hakları Mahkemesi içtihadı, verinin delil olarak kullanımı ile temel hakların korunması arasındaki dengenin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Bununla birlikte, dijital gözetim araçlarının yaygınlaşması göz önüne alındığında, bu dengenin uygulamada sağlanması her zaman kolay değildir.

B) Etkin Bir Adalet Sistemi İçin Denge ve Uyum Gereklidir

Etkin bir ceza adaleti sisteminin sağlanabilmesi için veri kullanımı ile temel hakların korunması arasında bir denge kurulması gerekmektedir. Fransa'da bu denge büyük ölçüde GDPR ile sağlanırken, Türkiye'de KVKK benzer bir rol üstlenmektedir. Bu düzenlemeler, veri kullanımına ilişkin güvenceler ve yaptırımlar öngörerek olası ihlalleri önlemeyi amaçlamaktadır.

Ayrıca bu alanda uyumun sağlanması, veri temelli gözetim sistemlerinin aşırı kullanımını önlemek açısından da önemlidir. Hukuki sistemler arasındaki uyum, kamu güvenini korumak ve yargı süreçlerinin meşruiyetini sağlamak açısından gereklidir.

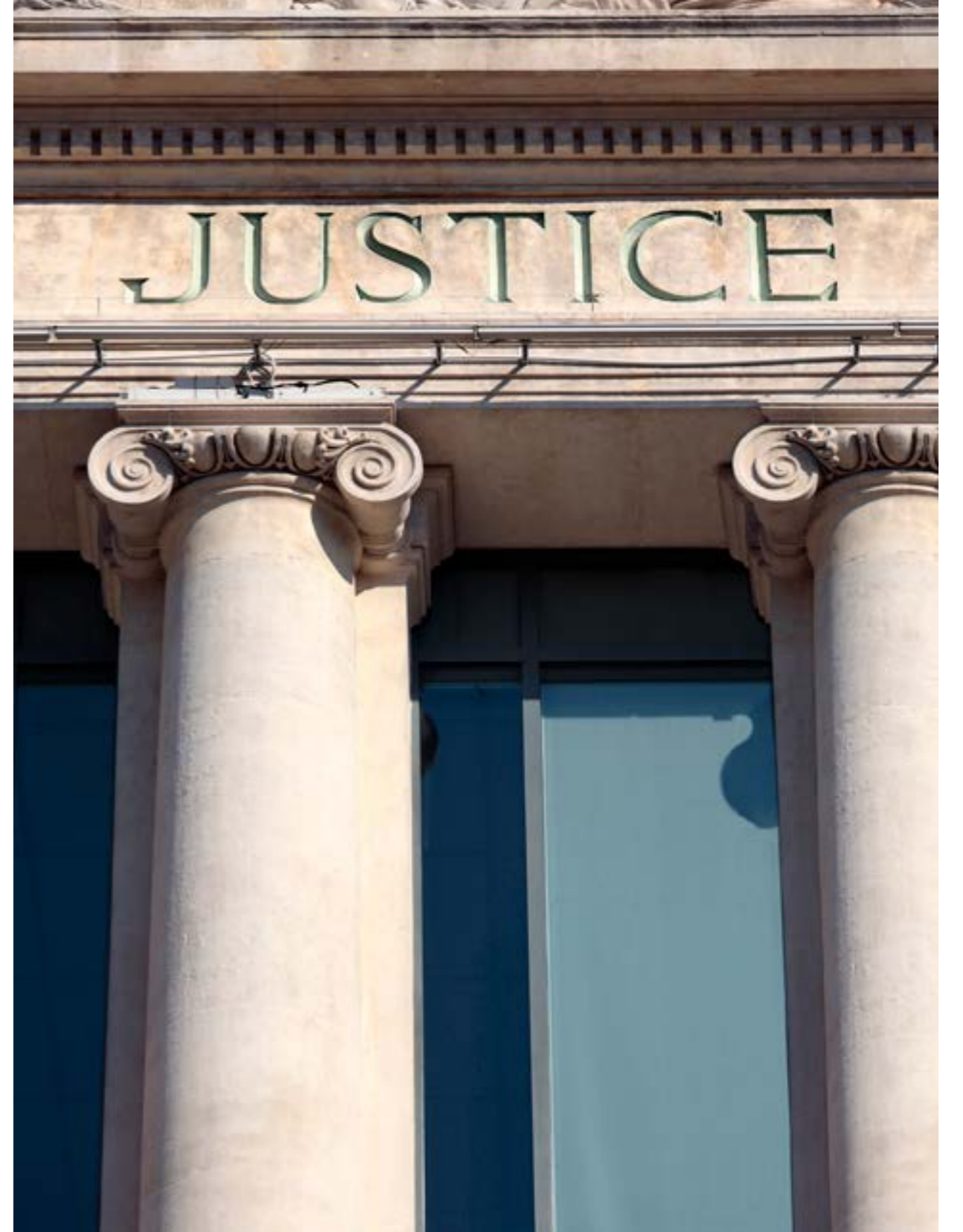
Fransa ve Türkiye, veriyi bir engel değil, adaletin sağlanmasında bir araç olarak görmektedir. Mahkemeler giderek daha fazla

dijital delile başvurmakta ve hukuk sistemleri teknolojik gelişmelere uyum sağlamaktadır. Bununla birlikte bu denge her zaman kolay sağlanamamakta olup, hukukun sürekli olarak güncellenmesini gerektirmektedir. Özellikle yapay zeka ve büyük veri teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte bu dengenin daha da karmaşık hale gelmesi beklenmektedir.

III- Sonuç

Sonuç olarak Fransa ve Türkiye, verinin ceza yargılamasında kullanımına ilişkin yaklaşımlarını geliştirmektedir. Her iki ülke de verinin etkin kullanımı ile temel hakların korunması arasında bir denge kurmaya çalışmaktadır. Yaklaşımlarında bazı farklılıklar bulunsa da, her iki sistem de verinin delil olarak önemini kabul etmektedir. Ceza hukukunun teknolojik gelişmelere uyum sağlaması, verinin artık yargılamaların vazgeçilmez bir unsuru haline geldiğini göstermektedir. Ancak bu gelişim beraberinde yeni hukuki sorunlar getirmekte olup, adaletin etkinliği ile temel hakların korunması arasındaki dengenin korunması, gelecekte daha da önemli hale gelecektir.

Stj. Av. Maëva Viricel

Konuk Sektör

Konuk Sektör

Otomotiv Sektöründe Genel Görünüm ve Analizler

1. Otomotiv Sektöründe Genel Görünüm ve Analizler

1.1. Küresel Pazar Büyüklüğü ve Satış Eğilimleri

2025 itibarıyla büyüklüğü yaklaşık 2,75 trilyon ABD doları seviyesinde olan otomotiv pazarının büyüklüğünün 2030 yılında 3,26 trilyon ABD doları seviyesine yükselmesi öngörülmektedir.

Bu dönemde küresel elektrikli araç ("EV") satışları yaklaşık 20,7 milyon adede ulaşarak toplam binek araç satışlarının yaklaşık %25'ini oluşturmuş, bu satışların tahminen yaklaşık %60'ı Çin kaynaklı gerçekleşmiştir.

Türkiye otomotiv pazarı ise 2025 itibarıyla yaklaşık 35–40 milyar ABD doları büyüklüğünde olup, yıllık EV satışları 150 bin adet civarında seyretmekte ve toplam pazar içinde %12–15 bandında bir paya karşılık gelmektedir; Türkiye'de elektrikli araç penetrasyonu küresel ortalamasının altında kalmakla birlikte hızlı bir büyüme eğilimi göstermektedir.

Bu veriler, küresel ölçekte pazar büyümesini elektrikli araç dönüşümünün sürüklediğini, Çin'in görünürde lider konumda olduğunu ve Türkiye'nin henüz sınırlı paya sahip olsa da büyüme potansiyeli yüksek, geçiş aşamasındaki bir pazar olduğunu ortaya koymaktadır.

Elektrifikasyon otomotivin geleceği olarak görülüyor, ancak yüksek yatırım maliyeti batarya ve altyapı

eksiklikleri kritik engellerin başını çekiyor. Elektrikli araç ve hibrit araç pazarındaki büyüme, pay artışı ve üretim kapasitesi beraberinde yükselen batarya maliyetleri ve tedarik zinciri baskılarını getiriyor.

1.2. Endüstride Dijitalleşme ve Teknoloji Trendleri

Otomotiv sektöründe dijitalleşme, üretim süreçlerinden araç içi yazılımlara ve satış sonrası hizmetlere kadar tüm değer zincirini dönüştürmektedir. Veri analitiği ve yapay zekâ uygulamaları, üretim hatlarında verimlilik artışı sağlarken; sürüş destek sistemleri, otonom sürüş teknolojileri ve bağlantılı araç çözümleri giderek standart hâle gelmektedir. Dijital ikizler, akıllı fabrika uygulamaları ve uzaktan güncellenebilir yazılım mimarileri,

üreticilerin maliyetleri kontrol altında tutarken ürün kalitesini artırmalarına olanak tanımaktadır.

2. Tedarik Zinciri, Hammadde ve Üretim

2.1. Kritik Hammadde Bağımlılıkları

Otomotiv ve batarya sektöründe nadir toprak elementleri ile lityum, kobalt, nikel ve grafit gibi batarya hammaddelerinde Çin'in belirleyici bir ağırlığı bulunuyor. Çin sadece bu hammaddelerin çıkarılmasında değil, rafinasyon ve ara ürün üretimi gibi yüksek katma değerli aşamalarda da tedarik zincirinin merkezinde yer alıyor. Elektrikli araçlara olan talebin hızla artması, bu yapıyı Avrupa Birliği ve ABD açısından stratejik bir risk haline getiriyor.

Bu nedenle AB ve ABD, Çin'e olan bağımlılığı azaltmak amacıyla alternatif tedarik kaynakları bulmaya, geri dönüşüm kapasitesini artırmaya ve kendi iç üretimlerini geliştirmeye çalışıyor; AB'de gündeme gelen *Critical Raw Materials Act* ve *ReSourceEU* gibi girişimler bu yaklaşımın bir sonucu. Ancak madencilik yatırımlarının uzun izin süreçleri, çevresel kısıtlar ve yüksek maliyetler nedeniyle bu dönüşümün kısa vadede sınırlı kalması, orta ve uzun vadede ise kademeli ilerlemesi bekleniyor. Bu tablo, hammadde tedarikinin önümüzdeki dönemde otomotiv ve batarya sektörleri için hem ekonomik hem de jeopolitik açıdan kritik bir konu olmaya devam edeceğine işaret ediyor.

Critical Raw Materials Act ("CRMA"), Avrupa Birliği'nin 2024 itibarıyla şekillenen ve 2025–2030 dönemini hedefleyen stratejik hammadde güvenliği mevzuatıdır ve şu bağlayıcı hedefleri koymaktadır:

AB tüketiminin:

- En az %10'u AB içinde çıkarılması
- En az %40'ı AB içinde işlenmesi
- En az %15'i geri dönüşümden sağlanması
- Tek bir üçüncü ülkeye bağımlılık %65'i geçmemesi

Bu hedefler **doğrudan otomotiv ve batarya üreticilerinin tedarik stratejilerini şekillendirmektedir.**

ReSourceEU ise Critical Raw Materials Act ("CRMA")'yı tamamlayan operasyonel ve proje odaklı bir AB girişimidir. Bu girişimle birlikte kritik hammaddelerin geri dönüşümünün artırılması ve ikincil hammadde kullanımının yaygınlaşması için üreticilere AB fonları, European Investment Bank ("EIB") kredileri ve özel sektör ortaklıkları ile desteklenir.

Elektrikli araçlarda ve genel otomotivde kapı lastikleri menzil, aerodinamik noise-vibration-harshness performansını doğrudan etkileyen bir bileşendir. Batarya izolasyonu, su ve toz sızdırmazlığı açısından önemli bir güvenlik parçasıdır ve otomotiv üreticileri için: araç kalitesi algısını, garanti maliyetlerini, regülasyon uyumunu belirleyen yüksek katma değerli bir yan sanayi ürünüdür. Doğrudan Critical Raw Materials Act hedefi içinde yer alması da tedarik zinciri kırılabilirliği ve hammadde bağımlılığı nedeniyle dolaylı olarak değerlendirme dahilindedir.

Critical Raw Materials Act'in near-shoring mantığı Avrupalı otomotiv üreticileri için kısa teslim süresi, stok maliyetleri, tedarik sürekliliği gibi faydalarla birlikte maliyet ve operasyon verimlilik sağlamayı hedeflemektedir.

2.2. Yarı İletken ve Parça Tedarik Sorunları

Son yıllarda yaşanan yarı iletken kıtlığı, otomotiv sektöründe üretim kesintilerine ve teslimat sürelerinde ciddi gecikmelere yol açmıştır. Sorunun temelinde ham silikon eksikliğinden ziyade, yüksek saflıkta wafer üretimi ve ileri üretim teknolojilerindeki kapasite sınırlılıkları bulunmaktadır.

Bu durum, üreticileri alternatif tedarikçi arayışlarına ve yerel üretim planlarını güçlendirmeye yöneltmiştir. Tedarik zincirinin çeşitlendirilmesi ve bölgesel üretim kapasitesinin artırılması, sektörde risk yönetiminin temel unsurları hâline gelmiştir.

2.3. Batarya Üretiminde Kritik Hammadde Krizi

Elektrikli araç batarya üretimi, belirli kritik hammaddelere yüksek düzeyde bağımlı olup, bu bağımlılık hem ekonomik hem de hukuki ve jeopolitik riskler doğurmaktadır. Lityum, kobalt, nikel ve grafit; gerek tedarik yoğunlaşması gerekse çevresel, sosyal ve yönetim ("ESG") yükümlülükleri bakımından otomotiv ve batarya üreticilerinin regülasyon uyum süreçlerinin merkezinde yer almaktadır.

Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri, bu hammaddelere erişimi artık yalnızca bir sanayi politikası meselesi olarak değil, stratejik özerklik ve tedarik güvenliği başlığı altında ele almaktadır.

Critical Raw Materials Act, hammadde tedarikini stratejik özerklik ve arz güvenliği perspektifiyle düzenlerken; Corporate Sustainability Due Diligence Directive ("CSDDD"), şirketleri tedarik zincirlerinde ortaya çıkan insan hakları ve çevresel ihlallerden doğrudan sorumlu kılmaktadır. Bu iki düzenleme birlikte değerlendirildiğinde, batarya hammaddelerine ilişkin risk artık yalnızca ticari veya operasyonel değil, doğrudan idari yaptırım, sivil sorumluluk ve sözleşmesel fesih riski doğuran bir hukuki mesele hâline gelmiştir.

Özellikle AB pazarına tedarik sağlayan otomotiv ve batarya üreticileri açısından: (a) Kaynak ülke çeşitlendirmesi, (b) Derinleştirilmiş durum tespiti (enhanced due diligence), (c) Tedarikçi sözleşmelerinde uyum, denetim ve fesih maddeleri, bir tercih değil, hukuki zorunluluk niteliği kazanmıştır.

2.4. Üretim

2025 yılındaki öne çıkan global üretici şirketlerin başlıca üretim & stratejik üretim merkezleri aşağıdaki gibidir:

Firma	Üretim Ülkeleri / Ana Tesisler	Özellikler
Toyota	Japonya başta, ABD, Türkiye'ye yakın Avrupa & Asya üretim merkezleri	Dünya üretim liderlerinden biri (toplam araç üretiminde sürekli başta)
Volkswagen	Almanya (Wolfsburg vb.), Avrupa 255 civarı tesis	Avrupa'da geniş üretim altyapısı; batarya ve elektrikli araç dönüşümü programları yoğun
Tesla	Gigafactory Berlin-Brandenburg (Almanya)	Avrupa elektrikli araç üretim kapasitesini artırmak için stratejik üretim tesisi
BYD	Çin: Xi'an, Hefei, Changsha vb.; ayrıca Hindistan, Tayland, Brezilya, Macaristan	Çin merkezli büyük üretim kapasitesi; global elektrikli araç üretim gücü
Great Wall Motor	Çin'de Baoding, Tianjin; bazı uluslararası tesisler	Çinli Original Equipment Manufacturer ("OEM")'lardan biri; küresel büyüme stratejisi var

3. AB Yeşil Politikaları ve Düzenlemeler

3.1. AB Emisyon Standartları ve Regülasyonlar

Avrupa Birliği'nin Yeşil Mutabakat ve "Fit for 55" hedefleri çerçevesinde otomotiv sektörüne yönelik emisyon standartları giderek sıkılaşmaktadır. 2035 yılı itibarıyla içten yanmalı motorlu araç satışlarının yasaklanmasına ilişkin tartışmalar sürmekte; Almanya başta olmak üzere bazı üye devletlerin girişimleriyle hibrit ve düşük karbonlu alternatiflere belirli ölçüde esneklik tanınması gündeme gelmektedir. Bu düzenlemeler, sektörün yatırım planlarını ve ürün stratejilerini köklü biçimde etkilemektedir.

3.2. Yerel İçerik ve Tedarik Gereksinimleri

AB'de yerel üretimi ve bölgesel tedarik zincirlerini güçlendirmeye yönelik "yerel içerik" tartışmaları, otomotiv sektöründe hem fırsatlar hem de ek uyum yükümlülükleri doğurmaktadır. Bu yaklaşım, AB'ye coğrafi olarak yakın ve regülasyon uyumu yüksek ülkeler açısından rekabet avantajı yaratabilmektedir.

4. Türkiye Otomotiv Sektörü

Türkiye otomotiv tedarik sanayii, ihracat performansını sürdürmekle birlikte, artan ithalat hacmi, yükselen üretim maliyetleri ve özellikle uluslararası regülasyon kaynaklı yükümlülükler nedeniyle rekabetçilik açısından giderek daha karmaşık bir hukuki ve idari çerçeve içinde faaliyet göstermektedir. Avrupa Birliği pazarına yüksek düzeyde entegre olan sektör, yalnızca fiyat ve teslim süresi bakımından değil; ESG standartlarına uyum, ürün güvenliği, izlenebilirlik ve tedarik zinciri şeffaflığı gibi alanlarda da artan bir uyum baskısıyla karşı karşıyadır. Bu durum, Türk tedarikçiler açısından rekabetin niteliğini köklü biçimde değiştirmekte ve hukuki uyum kapasitesini fiilî bir rekabet kriteri hâline getirmektedir.

Taşıt Araçları Tedarik Sanayicileri Derneği ("TAYSAD") verileri ve sektör raporları, otomotiv tedarik sanayiinin ihracat hacmini koruma yönündeki çabalarının, giderek artan regülasyon uyum maliyetleriyle dengelenmeye çalışıldığını ortaya koymaktadır. AB Yeşil Mutabakatı kapsamında yürürlüğe giren ve kademeli olarak genişleyen düzenlemeler; karbon ayak izi hesaplaması, çevresel beyan yükümlülükleri ve sürdürülebilir üretim kriterleri üzerinden tedarikçilerin sözleşmesel

sorumluluk alanını genişletmektedir. Bu kapsamda, tedarikçilerin yalnızca nihai ürünlerinin değil, üretim süreçlerinin ve alt tedarik zincirlerinin de hukuki denetime tabi hâle geldiği görülmektedir. Özellikle Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti Direktifi (“CSDDD”) ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (“CSRD”) gibi düzenlemeler, AB merkezli OEM’lerin, AB dışındaki tedarikçilerden de benzer düzeyde uyum ve raporlama talep etmesine yol açmaktadır.

Buna ek olarak, Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği’nin güncellenememiş olması, otomotiv tedarik sanayii açısından hukuki belirsizlik ve öngörülebilirlik sorunu yaratmaktadır. AB’nin üçüncü ülkelerle imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarının Türkiye’ye otomatik olarak yansımaması, Türk tedarikçilerin bazı pazarlarda görece bir tarife dezavantajı ile karşı karşıya kalmasına neden olabilmektedir. Bu durum, özellikle marjı düşük ve teslim süreleri kritik olan otomotiv parçalarında, hukuki ve ticari risklerin birlikte değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye otomotiv tedarik sanayiinin rekabet gücü, yalnızca maliyet ve üretim kapasitesi ile değil; uluslararası regülasyonlara uyum, sözleşmesel risklerin yönetimi ve hukuki öngörülebilirliğin sağlanması ile doğrudan bağlantılıdır. Mevcut eğilimler, sektörün geleneksel tedarikçi rolünden çıkarak, regülasyon uyumunu ve sürdürülebilirliği bir değer önerisi olarak sunan daha kurumsal ve hukuki açıdan donanımlı bir yapıya evrilmesini zorunlu kılmaktadır.

5. Lojistik ve Tedarik Zinciri Sorunları

5.1. Küresel Lojistik Sorunları

Pandemi sonrası dönemde küresel lojistik zincirlerinde ortaya çıkan kırılmalıklar, artık geçici operasyonel aksaklıklar olmaktan çıkmış; jeopolitik gelişmeler, ticaret politikaları ve yaptırım rejimleri ile doğrudan bağlantılı, yapısal bir risk alanına dönüşmüştür.

Kızıldeniz ve Süveyş hattında yaşanan güvenlik riskleri, Rusya-Ukrayna savaşı sonrası Avrupa-Asya kara ve deniz koridorlarının yeniden şekillenmesi ve ABD-Çin arasındaki stratejik ticaret kısıtlamaları, otomotiv üreticilerini tedarik ve lojistik kararlarını hukuki ve vergisel riskler çerçevesinde yeniden değerlendirmeye zorlamaktadır.

Bubağlamda, taşıma maliyetlerindeki artış ve liman gecikmeleri yalnızca maliyet unsuru olarak değil; sözleşmesel teslim yükümlülükleri, force majeure yorumları ve ceza şartları açısından da önemli hukuki sonuçlar doğurmaktadır.

Bu gelişmeler ışığında “China + 1” yaklaşımı, salt operasyonel bir tercih olmaktan çıkarak, yaptırım riski, gümrük tarifeleri ve ticaret savunma araçları dikkate alınarak geliştirilen bir uyum stratejisi hâline gelmiştir. Özellikle ABD’nin Çin menşeli otomotiv ve batarya ürünlerine yönelik ilave gümrük vergileri, AB’nin anti-damping ve anti-sübvansiyon soruşturmalarını genişletme eğilimi ve menşe kurallarının daha sıkı uygulanması, tek bir üretim veya tedarik ülkesine aşırı bağımlılığı hukuken ve mali açıdan sürdürülemez kılmaktadır. Bu çerçevede üreticiler, serbest ticaret anlaşmalarından yararlanabilen ülkelerde üretim yapmayı, menşe avantajı sağlayan tedarik yapıları kurmayı ve gümrük vergisi risklerini minimize edecek şekilde üretim-dağıtım ağlarını yeniden yapılandırmayı tercih etmektedir.

Aynı zamanda, karbon sınır düzenlemeleri ve dolaylı vergisel yükler de lojistik ve tedarik zinciri kararlarında belirleyici hâle gelmiştir. Avrupa Birliği’nin Carbon Border Adjustment Mechanism mekanizması, her ne kadar ilk aşamada otomotiv nihai ürünlerini doğrudan kapsamasada, tedarik zincirinde yer alan üreticiler açısından karbon yoğun taşıma ve uzun mesafeli lojistik modellerini dolaylı olarak maliyetli hâle getirmektedir. Buna ek olarak, gümrük idarelerinin artan denetim yetkileri, menşe belgeleri, tedarik zinciri şeffaflığı ve üçüncü ülke girdilerine ilişkin beyan yükümlülükleri, lojistik süreçlerin hukuki uyum boyutunu güçlendirmektedir.

Bu nedenle dijital izleme ve izlenebilirlik sistemleri, yalnızca operasyonel verimlilik sağlamak amacıyla değil; gümrük, yaptırım ve ticaret hukuku kaynaklı risklerin yönetimi açısından da kritik araçlar olarak öne çıkmaktadır. Bölgesel üretim yapılanmaları ve stratejik stoklama uygulamaları ise, artan gümrük vergileri, beklenmeyen ticaret kısıtlamaları ve sınır geçişlerinde yaşanabilecek idari gecikmeler karşısında, üreticilere hukuki ve finansal öngörülebilirlik sağlamayı amaçlayan risk azaltıcı mekanizmalar olarak değerlendirilmektedir.

6. Sonuç ve Değerlendirme

Otomotiv sektörü, standart sanayi dinamiklerinin ötesine geçerek; teknoloji, regülasyon, sürdürülebilirlik ve jeopolitik risklerin iç içe geçtiği çok katmanlı bir yapıya evrilmiştir. Elektrifikasyon, dijitalleşme ve tedarik zinciri dönüşümü, sektörün yalnızca üretim modellerini değil, hukuki risk haritasını da köklü biçimde değiştirmektedir.

Güncel tabloda rekabet avantajı artık yalnızca maliyet, kapasite veya mühendislik yetkinliği ile sınırlı değildir. Regülasyon uyumu, tedarik zinciri şeffaflığı, ESG yükümlülüklerinin yönetimi, veri ve teknoloji kaynaklı risklerin kontrolü; şirketlerin piyasa konumunu doğrudan belirleyen stratejik unsurlar hâline gelmiştir. Özellikle Avrupa Birliği odaklı düzenlemeler, AB dışındaki üretici ve tedarikçiler bakımından dahi fiilî bağlayıcılık etkisi yaratmakta; sözleşmesel ilişkiler aracılığıyla küresel ölçekte yeni bir uyum standardı oluşturmaktadır.

Bu çerçevede otomotiv şirketleri açısından temel risk alanları;

- i. kritik hammadde bağımlılığı,
- ii. tedarik zinciri kırılganlığı,
- iii. hızla artan uyum ve raporlama yükümlülükleri,
- iv. dijitalleşme ve yapay zekâ kaynaklı sorumluluk rejimleri,
- v. ticaret politikaları ve vergisel belirsizlikler

şeklinde özetlenebilmektedir.

Sektörün mevcut yönelimi, şirketlerin yalnızca operasyonel değil, aynı zamanda hukuki ve düzenleyici dayanıklılıklarını da güçlendirmelerini zorunlu kılmaktadır. Uyum mekanizmalarının kurumsal yönetişimin ayrılmaz bir parçası hâline gelmesi, sözleşmesel risklerin proaktif yönetimi ve tedarik zincirinin hukuki perspektifle yeniden yapılandırılması, sürdürülebilir rekabet gücünün temel belirleyicileri olarak öne çıkmaktadır.

Sonuç itibarıyla otomotiv endüstrisi, üretim odaklı bir sektörden; regülasyon, teknoloji ve risk yönetimi ekseninde şekillenen stratejik bir ekosisteme dönüşmektedir. Bu yeni yapı içinde hukuki öngörülebilirlik ve uyum kapasitesi, şirketler bakımından yalnızca bir yükümlülük değil, doğrudan rekabet avantajı niteliği kazanmaktadır.

Özel Gün

Özel Gün

Bilimde Kadınlar ve Kız Çocukları Uluslararası Günü: Bilime Katılımın Çok Boyutlu Görünümü

Her yıl 11 Şubat tarihinde, Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (STEM) alanlarında kadınların ve kız çocuklarının konumu uluslararası düzeyde yeniden gündeme taşınmaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu (BMGA) tarafından 2015 yılında ilan edilen Uluslararası Bilimde Kadınlar ve Kız Çocukları Günü, bilime katılım meselesinin yalnızca sayısal artışlar üzerinden değil, aynı zamanda bu katılımın niteliği ve sürdürülebilirliği çerçevesinde ele alınması gerektiğini hatırlatmaktadır. Bu özel gün vesilesiyle, ilerleme alanlarının yanı sıra süregelen sınırların da veriler ışığında değerlendirilmesi gerektiği ortaya konulmaktadır.

11 Şubat'ın uluslararası bir gün olarak kabul edilmesine giden bu süreçte, Kraliyet Bilimler Akademisi Uluslararası Vakfı'nın (RASIT) girişimleri belirleyici olmuştur. Malta Hükümeti'nin kolaylaştırıcılığı ve altmıştan fazla ülkenin desteğiyle, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 22 Aralık 2015 tarihli 70/212 sayılı kararı ile kabul edilmiş; bu kararlar birlikte 11 Şubat, Bilimde Kadınlar ve Kız Çocukları Uluslararası Günü olarak resmen ilan edilmiştir. Kararda, üye devletler ile Birleşmiş Milletler (BM) sistemi içindeki kuruluşlar, bireyler ve özel sektör aktörleri; bilim alanında kadınlar ve kız çocukları için tam ve eşit erişimi teşvik edecek farkındalık ve eğitim faaliyetleri yürütmeye davet edilmiştir.

Söz konusu kararın, daha önce kabul edilmiş normatif metinlerle güçlü bir bağ kurduğu görülmektedir. Bu kapsamda, Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen "Dünyamızı Dönüştürmek: Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi" başlıklı 70/1 sayılı karara atıfta bulunulmuş;

kaliteli eğitim ve toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerinin bilim politikalarıyla doğrudan ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, kadınların bilim, teknoloji ve inovasyona tam ve eşit erişiminin, cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında vazgeçilmez bir unsur olduğunu ortaya koyan 68/220 sayılı karar da bu bağlamda hatırlatılmıştır.

70/212 sayılı kararın kabul edilmesini takiben, RASIT tarafından 4 Ocak 2016 tarihinde UNESCO ve BM Kadın Birimi ile temasa

geçildiği görülmektedir. Bu temaslar neticesinde, UNESCO'dan kısa süre içerisinde, RASIT'in bilim alanında kadınlar ve kız çocuklarının güçlendirilmesine yönelik birikimini ve uzmanlığını takdir eden ve uluslararası kutlamaların düzenlenmesinde öncü rol üstlenmesini talep eden resmi bir bildirim gelmiştir. Böylece 11 Şubat, yalnızca anma ve farkındalık amacı taşıyan bir gün olmanın ötesine geçerek, bilim alanındaki kadınların doğrudan söz sahibi olduğu bir platforma dönüşmüştür.

Bu çerçevede, Bilimde Kadınlar ve Kız Çocukları Günü için belirlenen yıllık temaların, doğrudan bilim alanında çalışan kadınların deneyimlerinden ve önceliklerinden beslenmesi tercih edilmiştir. Bu yaklaşımın, kadınların sürdürülebilir kalkınma süreçlerindeki liderlik rollerini görünür kılmayı ve bu rolleri küresel düzeyde güçlendirmeyi amaçladığı değerlendirilmektedir. Nitekim 11 Şubat, Birleşmiş Milletler takviminde devlet ve hükümet başkanları düzeyinde ele alınan nadir uluslararası günlerden biri hâline gelmiş; en geniş ortak düzenleyici ve sponsor katılımına sahip günlerden biri olarak öne çıkmıştır. Ayrıca, bu kapsamda düzenlenen yıllık Genel Kurul toplantılarının, bilim alanındaki kız çocukları tarafından yönetilen ilk Genel Kurul olma niteliği taşıdığı ve görme ile işitme engelli kadın bilim insanlarının seslerine de alan açtığı görülmektedir.

Bilimde kadınların konumunun sağlıklı biçimde değerlendirilebilmesi için, üç temel düzeyin birlikte ele alınması gerektiği kabul edilmektedir: eğitim ve erişim imkânları, bilim alanlarına göre dağılım ve karar alma süreçlerindeki temsil. Bu düzeyler arasındaki ilişkinin, sayısal artış ile yapısal güç arasındaki farkı açık biçimde ortaya koyduğu değerlendirilmektedir.

Tarihsel veriler incelendiğinde, bu farkın uzun süredir varlığını sürdürdüğü görülmektedir. 1960'lı ve 1980'li yıllar arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde bilim ve mühendislik alanlarında derece alan kadınların sayısında istikrarlı bir artış kaydedilmiş olmakla birlikte, 1980'li yıllardan itibaren bu artışın belirgin biçimde yavaşladığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Birleşik Krallık'ta 2013 yılında gerçekleştirilen kapsamlı bir çalışmada, STEM alanlarında kadınların temsiline ilişkin önceki yirmi beş yıllık dönemde sınırlı bir değişim yaşandığı ortaya konulmuştur. Bu durumun, bireysel tercihlerden ziyade yapısal ve kültürel engellerle ilişkili olduğu değerlendirilmektedir.

Söz konusu engellerin bölgesel farklılıklar gösterdiği, ancak ortak bir örüntüye sahip olduğu görülmektedir. Afrika, Güney Asya ve Karayipler gibi bölgelerde erken evlilik, ev içi roller ve işgücü piyasasındaki ayrımcı uygulamaların, kadınların yalnızca bilim ve teknoloji alanında değil, genel olarak eğitimde ilerlemelerini de sınırladığı tespit edilmiştir. Gelişmiş ülkelerde ise sorun çoğunlukla erişimden ziyade yönlendirme ve teşvik mekanizmalarında ortaya çıkmaktadır. Birleşik Krallık'ta yapılan araştırmalarda, özellikle fizik gibi alanlarda kız çocuklarının öğretmenleri, aileleri ve akranları tarafından daha az teşvik edildiği ve yaygın cinsiyet önyargılarının eğitim tercihlerini doğrudan etkilediği belirlenmiştir.

Küresel ölçekte değerlendirildiğinde, kadınların bilimlere katılımında bölgesel çelişkilerin bulunduğu görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde bilim eğitimine kayıt oranlarının görece düşük olmasının, kadınların STEM alanlarındaki temsiline de sınırladığı ifade edilmektedir. Buna karşılık, Arap dünyasında bilim eğitimine kadın katılımının oldukça yüksek olduğu, kimi ülkelerde kadınların toplam kayıtların yüzde altmış ila seksenini oluşturduğu görülmektedir. Ancak bu yüksek katılımın, kariyer basamaklarında aynı ölçüde sürdürülemediği; sosyal normlar ve işgücü piyasasındaki engeller nedeniyle ilerlemenin sınırlı kaldığı tespit edilmektedir.

Uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan veriler de bu tabloyu desteklemektedir. UNESCO'nun Science Report'una göre, kadınların dünya genelinde araştırmacıların yaklaşık yüzde 33'ünü oluşturduğu görülmektedir. Bu oranın son yıllarda artış eğilimi gösterdiği, ancak araştırma ekosisteminde dengeli bir temsilden hâlen uzak olduğu değerlendirilmektedir. Alanlara göre dağılım incelendiğinde ise sağlık ve yaşam bilimlerinde kadın oranının görece yüksek, mühendislik, teknoloji ve bilişim alanlarında ise belirgin biçimde daha düşük olduğu tespit edilmektedir.

Avrupa Birliği verileri de benzer bir yapısal kırılmaya işaret etmektedir. Eurostat tarafından yayımlanan She Figures 2024 raporuna göre, Avrupa Birliği genelinde kadın akademisyen oranı yaklaşık yüzde 41 düzeyindedir. Ancak akademik hiyerarşi yükseldikçe bu oranın düştüğü; profesörlük düzeyinde kadın oranının ortalama yüzde 26-30 aralığında seyrettiği görülmektedir. Mühendislik ve teknoloji alanlarında kadın oranının çoğu ülkede yüzde 25-30 bandında kaldığı, buna karşılık tıp ve sosyal bilimlerde daha dengeli bir dağılım bulunduğu tespit edilmiştir.

Türkiye özelinde ise erişim boyutunda görece olumlu bir tablo sunulduğu görülmektedir. Yükseköğretim Kurulu verilerine göre, Türkiye’de kadın akademisyen oranı yaklaşık yüzde 47 olup Avrupa ortalamasının üzerindedir. Ancak unvanlara göre dağılım incelendiğinde, erken kariyer aşamalarında güçlü olan kadın temsilinin, doçentlik ve profesörlük düzeylerinde belirgin biçimde azaldığı görülmektedir. Bu durumun, yapısal ilerleme engellerine işaret ettiği değerlendirilmektedir.

Bilimsel üretimin yalnızca araştırma faaliyetlerinden ibaret olmadığı; fon dağılımı, stratejik önceliklerin belirlenmesi ve kurumsal yönetim süreçlerinin de bu yapının ayrılmaz bir parçası olduğu kabul edilmektedir. Avrupa Birliği’nde yükseköğretim kurumlarının başındaki kadın oranının

yaklaşık yüzde 26 olduğu, Türkiye’de ise yönetim kademelerindeki kadın temsilinin genel akademisyen oranının gerisinde kaldığı görülmektedir. Bu durumun, erişim ile karar alma süreçlerine katılım arasındaki farkı açık biçimde ortaya koyduğu değerlendirilmektedir.

Toplumsal algıların da bu yapıyı pekiştirdiği görülmektedir. Medya ve popüler kültürdeki temsillerin, bilim insanı imgesini büyük ölçüde erkeklikle özdeşleştirdiği tespit edilmektedir. Geena Davis Enstitüsü tarafından 2015 yılında yayımlanan “Sınır Tanımayan Cinsiyet Önyargısı” araştırmasında, ekranda STEM alanında çalışarak karakterlerini yalnızca yüzde 12’sinin kadın olduğu ortaya konulmuştur. Bu tür temsillerin, kız çocuklarının bilimle kurdukları ilişkiyi erken yaşlardan itibaren etkilediği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, 11 Şubat’ın yalnızca sembolik bir farkındalık günü olmadığı; bilimde cinsiyet eşitliğinin çok katmanlı ve yapısal niteliğini görünür kılan bir eşik işlevi gördüğü değerlendirilmektedir. Mevcut veriler, erişim alanında kaydedilen ilerlemenin, karar alma ve liderlik düzeylerinde aynı ölçüde karşılık bulmadığını ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, gerçek eşitliğin sayısal göstergelerden ziyade, bilimsel yapının ve yönetim mekanizmalarının dönüştürülmesiyle mümkün olacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

Dünyaya Haberler

Legality Dünyaya Haberler

Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik'te Değişiklik

03.12.2025 tarihli ve 33096 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte yapılmış olan değişiklikler ile kişisel sağlık verilerinin işlenmesi ve bu verilere erişim yöntemlerine dair önemli düzenlemeler yürürlüğe girmiştir.

Yapılan değişiklikler ile Yönetmelikte geçen “bağlı ve ilgili kuruluşlar” ifadesi, uygulamadaki belirsizlikleri ortadan kaldıracak şekilde “Sağlık Bakanlığına bağlı ve ilgili kuruluşlar” olarak net bir biçimde tanımlanmıştır. Ayrıca, Yönetmelik'in temel hükümleri, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve buna bağlı Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri doğrultusunda yenilenmiştir.

Yönetmelikte yer alan tanımlayıcı düzenlemeler doğrultusunda “bakım veren kişi” terimi yasal çerçeveye dahil edilmiştir; ayrıca kişisel sağlık verilerinin işleme koşulları, Kanunun 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin hükümlerle net bir şekilde ilişkilendirilmiştir. Değişikliklerin en dikkat çekici yönlerinden biri, hekimlerin sağlık verilerine erişim sürelerinin netleştirilmiş olmasıdır. Buna göre:

- Aile hekimleri, hastalarına ait sağlık verilerine süre sınırı olmaksızın erişebilecektir.
- Başvuru üzerine sağlık hizmeti sunan hekimlerin erişim yetkisi ise, sunulan sağlık hizmetinin süresi ile bu hizmetle doğrudan bağlantılı tıbbi işlemlerin tamamlanması ile sınırlı tutulmuştur.

- Acil durumlar kapsamında, hastanın yoğun bakıma kabulünden taburcu edilmesine kadar geçen süre boyunca, güvenlik ayarlarından bağımsız olarak sağlık verilerine erişim mümkün kılınmıştır.

E-Nabız sisteminin güvenlik düzenlemeleri açısından; kişisel güvenlik ayarlarını etkinleştiren veri sahiplerinin geçmiş sağlık verilerine erişimi, temel olarak kişinin cep telefonuna iletilen doğrulama kodunun doktora iletilmesine bağlıdır. Bununla birlikte, tutukluluk ya da hükümlülük gibi doğrulama kodunun elde edilemediği durumlarda, güvenlik ayarı kontrolü yapılmaksızın hekimlerin erişimine izin verilmiştir.

Çocuklara ait sağlık verilerine ulaşım konusunda detaylı düzenlemeler yapılmıştır. Boşanma davası süren ya da boşanma sonrasında, velâyet hakkı kendisine verilen ebeveyn, sağlık bilgilerinin erişim hakkına sahip olacaktır. Velâyet hakkı olmayan bir ebeveynin yaptığı başvuruda, ilgili Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilecek değerlendirme sonucunda hassas veri içermeyen bilgilerin paylaşılması öngörülmüştür.

Ayrıca, engelli sağlık kurulu raporu olan bireylerin sağlık bilgilerine, bakım sağlayan kişiler tarafından ulaşılabilmesi ile ilgili düzenleme Yönetmeliğe eklenmiştir. Veri sorumlusuna yönlendirilen taleplere yanıt verme süresi 20 günden 30 güne uzatılmıştır; kurallara aykırı veri erişimi durumunda doğrudan yetki iptalinden ziyade, disiplin amiri tarafından gerekli işlemlerin gerçekleştirilmesi prensibi kabul edilmiştir.

Karar'ın tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/12/20251203-2.htm>

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Kararda Yapılan Değişiklikler

05. 12. 2025 tarihli ve 33098 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ile gümrük mevzuatında önemli ve kapsamı genişletici düzenlemeler yürürlüğe girmiştir. Bu Cumhurbaşkanlığı Kararı ile, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun uygulanmasına dair Karar'da farklı maddelerde değişiklikler yapılarak, bazı muafiyet ve istisna kurallarının kapsamı artırılmıştır.

Bu doğrultuda, Kararın 19. Maddesinin altıncı fıkrası yeniden gözden geçirilmiştir. Yapılan düzenlemeyle, daha önce sadece deniz, hava ve demir yolu taşıtlarını kapsayan muafiyet veya gümrük rejimi düzenlemelerine, hava taşıtlarının motorları da açık bir şekilde eklenmiştir. Bu nedenle, özellikle havacılık alanında kullanılan motorlarla ilgili gümrük işlemlerinde uygulama tutarlılığının sağlanması ve muafiyet kapsamının açıklığa kavuşturulması hedeflenmektedir.

Kararın 89. maddesi. Maddesine eklenen yeni bir fıkra ile önemli bir düzenleme sağlanmıştır. Bu çerçevede, Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA) tarafından Türkiye'de düzenlenen uluslararası spor karşılaşmaları ve bu organizasyonlar kapsamında icra edilen tüm etkinlikler için muafiyet kapsamında serbest dolaşım hakkına sahip eşyalar açısından; eşyanın imha edilmesine,

- ücretsiz olarak dağıtılmasına veya
- hayır amaçlı olmak üzere sembolik bir bedel karşılığında satılmasına imkân tanınmıştır. Bu düzenleme ile uluslararası spor organizasyonları

sonrası ortaya çıkan eşyanın tasfiyesine ilişkin gümrük süreçlerinde esneklik sağlanması hedeflenmiştir.

Ayrıca, Kararın 126. maddesinin birinci fıkrasında yer alan parasal sınır artırılmıştır. Bu kapsamda, daha önce “on katına” kadar artırılacağı öngörülen parasal sınır, yapılan değişiklikle “yirmi katına” çıkarılmıştır. Söz konusu artış, gümrük işlemlerinde uygulanacak idari parasal eşiklerin güncel ekonomik koşullara uyarlanması bakımından önem taşımaktadır.

Son olarak, ilgili Kararın geçici 4. maddesi tamamen yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece geçici nitelikteki düzenlemenin uygulamaya devam etmesine son verilmiş ve mevzuat bütünlüğü sağlanmıştır.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/12/20251205-15.pdf>

Dış Ticaret Sermaye Şirketi (DTSS) Statüsüne İlişkin Yeni Tebliğ

19. 12. 2025 tarihli ve 33112 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Dış Ticaret Sermaye Şirketi Statüsüne İlişkin Tebliğ (İhracat: 2025/7) ile, dış ticarete ölçek ekonomisinin desteklenmesi ve şirketlerin uluslararası pazarlara açılmasının teşvik edilmesi amacıyla Dış Ticaret Sermaye Şirketi (DTSS) statüsüne dair usul, şartlar ve yükümlülükler yeniden belirlenmiştir.

Bu Tebliğ, Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanmış olup, DTSS statüsünün verilmesi, kullanılması ve geri alınmasına dair kuralları kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Yeni düzenleme uyarınca, bir şirketin DTSS statüsünü haiz olabilmesi için;

- Bir önceki takvim yılında en az 100 milyon ABD doları tutarında ihracat gerçekleştirmiş olması ve
- En az 10 milyon Türk Lirası ödenmiş sermayeye sahip bir anonim şirket niteliğini taşıması şartları aranacaktır.

Tebliğ'de belirtilen geçiş hükmü çerçevesinde, 31 Aralık 2026 tarihine kadar gerçekleştirilecek başvurularda, ödenmiş sermaye koşulu en az 2 milyon Türk Lirası olarak uygulanacaktır.

DTSS statüsü elde etmek isteyen firmaların, başvurularını her yıl ocak ayının son günü itibarıyla Destek Yönetim Sistemi (DYS) aracılığıyla yapmaları gerekmektedir. Başvuru sürecinde, şirketlerin bağlı oldukları vergi dairesinden yanıtıcı belge düzenlemediklerine dair resmi bir yazı sunmaları gerekmektedir.

Bakanlık tarafından onaylanan ve Resmî Gazete 'de yayımlanan DTSS statüsü, bir sonraki yıla dair karar

Resmî Gazete 'de duyurulana kadar geçerliliğini sürdürecektir.

Tebliğ ile DTSS'lere, diğer şirketlerin ihracatına aracılık yapma yetkisi verilmiştir. Aracılı ihracat işlemleri sırasında, taraflar arasında yapılan sözleşmede başka bir düzenleme yapılmadıkça; üretim, tedarik ve ürünle ilgili hukuki sorumlulukların imalatçı veya tedarikçi şirkete ait olduğu net bir şekilde belirlenmiştir. Buna karşılık, DTSS'lerin kendi adları ve hesaplarıyla gerçekleştirdikleri ihracat işlemlerinden kaynaklanan tüm idarî ve cezai sorumluluk, doğrudan DTSS'ye ait olacaktır.

DTSS statüsünün kötüye kullanılması, yanıltıcı belgelerin hazırlanması veya başvuru aşamasında sahte belgelerin sunulması durumunda, bu statünün Bakanlık tarafından iptal edileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda;

- Sahte belge kullanımı nedeniyle statüsü iptal edilen şirketler iki yıl,
- Diğer ihlaller sebebiyle statüsü iptal edilen şirketler ise bir yıl süreyle

yeniden DTSS statüsü için başvuruda bulunamayacaktır. Tebliğ ile 2004 yılından bu yana yürürlükte bulunan önceki düzenleme tamamen yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni Tebliğ, yayımı tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olmakla birlikte, mevcut DTSS'lerin kazanılmış hakları, 2026 yılına ilişkin DTSS kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasına kadar, eski mevzuat hükümleri çerçevesinde korunacaktır.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/12/20251219-22.htm>

Birleşme ve Devralma İşlemlerinde Bildirim Eşiklerine İlişkin Önemli Değişiklikler

11.02.2026 tarihli ve 33165 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2010/4)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2026/2) ile birleşme ve devralma işlemlerine ilişkin bildirim yükümlülüklerinde önemli değişiklikler yapılmıştır.

Söz konusu Tebliğ, Rekabet Kurumu tarafından, uygulamada karşılaşılan ihtiyaçlar ile makroekonomik göstergelerde meydana gelen değişimler dikkate alınarak hazırlanmış olup, birleşme ve devralma işlemlerinin denetiminde esas alınan ciro eşiklerini yeniden düzenlemektedir.

Bu kapsamda, Tebliğ ile;

- Birleşme ve devralma işlemlerinde bildirim zorunluluğunu doğuran ciro eşikleri güncellenmiş,
- Ekonomik büyüklükler ve piyasa koşullarındaki değişimler doğrultusunda mevcut parasal sınırlar revize edilmiş,
- Bildirim sisteminin hem etkinliğinin artırılması hem de işlem tarafları üzerindeki idari yükün dengelenmesi amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, Tebliğ ile teknoloji girişimleri açısından da önemli düzenlemeler yapılmıştır. Özellikle, yüksek ciroya ulaşamamakla birlikte yenilikçi teknolojilere, veri varlıklarına veya önemli pazar potansiyeline sahip girişimlerin yaptığı birleşme ve devralma işlemlerinin rekabet hukuku denetimi dışında kalmasının önlenmesi amaçlanmıştır. Bu açıdan bakıldığında, düzenleme

dijital pazarlar ve teknoloji merkezli yatırımlar için özel bir öneme sahip olmaktadır.

Bahsi geçen Tebliğ, yayımlandığı tarih itibarıyla geçerli hale gelmiş olup, ileride gerçekleşecek olan birleşme ve devralma işlemlerinde bildirim yükümlülüğünün belirlenmesi açısından doğrudan uygulanacaktır.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260211-5.htm>

Özelleştirme Yoluyla Devralmalarda Rekabet Kurumu'na Ön Bildirim Usulüne İlişkin Değişiklik

11. 02. 2026 tarihli ve 33165 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2013/2)' de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2026/3) ile özelleştirme yoluyla yapılan devralma işlemlerine dair önemli bir usul değişikliği yürürlüğe girmiştir.

Yayımlanan Tebliğ doğrultusunda, özelleştirme sürecinde devralınacak işletmenin veya buna bağlı üretim biriminin cirosunun 1 milyar Türk Lirasını geçmesi durumunda, rekabet hukuku denetimi açısından yeni bir ön aşama belirlenmiştir. Bu çerçevede, belirtilen eşik değerinin geçilmesi halinde; ihale koşullarının kamuya duyurulmasından önce Rekabet Kurumu'na ön bildirim yapılması ve ihale şartnamesinin oluşturulmasına temel oluşturacak şekilde Rekabet Kurulu'nun görüşünün alınması şart koşulmuştur.

Düzenlemenin hedefi, özelleştirme süreçlerinde rekabet hukukuna aykırı olabilecek durumların ihale sürecinin erken dönemlerinde belirlenmesi ve böylece hukuki kesinliğin sağlanmasıdır.

Tebliğ'de ayrıca ciro hesaplamasıyla ilgili önemli bir istisna belirlenmiştir. Bu bağlamda, özelleştirilmesi planlanan işletmenin veya üretim biriminin ciro hesaplanırken, yasalar gereği kamu kurum ve kuruluşlarına (yerel yönetimler de dahil) yapılan satışlar ciro hesaplamasına dahil edilmeyecektir. Bu madde, özellikle kamuya yönelik etkinlikleri fazla olan işletmeler için ciro hesaplamasının daha doğru bir şekilde yapılmasını sağlamayı hedeflemektedir.

Bahsi geçen Tebliğ, yayımlandığı tarihten itibaren geçerli hale gelmiş olup, bu tarihten sonraki özelleştirme ile devralma süreçlerinde doğrudan uygulanacaktır.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260211-6.htm>

İstanbul'daki Asliye Ticaret Mahkemelerinin Birleştirilmesine İlişkin HSK Kararı

Resmî Gazete 'de yayımlanan 20. 02. 2026 tarihli ve 33174 sayılı karar çerçevesinde, Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan yazı, Bakırköy, İstanbul Anadolu ve Küçükçekmece Asliye Ticaret Mahkemelerinin kaldırılarak İstanbul Asliye Ticaret Mahkemeleri ile birleştirilmesine ve İstanbul Asliye Ticaret Mahkemelerinin yargı alanının "İstanbul'un mülki sınırları" olarak yeniden tanımlanmasına ilişkin, Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK) Genel Kurulu tarafından incelenmiştir.

HSK Genel Kurulu'nun almış olduğu kararda doğrultusunda; Bakırköy, İstanbul Anadolu ve Küçükçekmece Asliye Ticaret Mahkemeleri'nin yargı alanları, buldukları bölgelerdeki ağır ceza mahkemeleri yargı alanlarından çıkarılmıştır. Bunun yanı sıra, İstanbul Asliye Ticaret Mahkemeleri'nin yargı alanı "İstanbul'un idari sınırlarının tamamını kapsayacak şekilde" yeniden düzenlenmiştir. Kararın yürürlüğe girmesi, belirtilen Bakırköy, İstanbul Anadolu ve Küçükçekmece Asliye Ticaret Mahkemelerinin işlevlerinin durdurulmuş olduğu tarihten itibaren gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda, faaliyetleri sona eren mahkemelerdeki tüm açık davalar, görevli ve yetkili mahkeme olarak İstanbul Asliye Ticaret Mahkemelerine aktarılacaktır.

Bu düzenleme ile, İstanbul ilindeki ticari anlaşmazlıkların incelenmesinde yargı alanının basitleştirilmesi, iş yükünün merkezi bir yapıda bir araya getirilmesi ve uygulamada ortaya çıkan yetki belirsizliklerinin ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260220-1.pdf>

Anayasa Mahkemesi'nin Yerinde İnceleme Yetkisine İlişkin Kararı

17.02.2026 tarihli ve 33171 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi 06.11.2025 tarihli ve 2025/224 sayılı kararı ile, Danıştay 13. Dairesi ve Ankara 11. İdare Mahkemesi tarafından yapılan başvurular sonuçlandırılmıştır. Başvurular, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un yerinde incelemeleri düzenleyen 15. maddesinin;

- Birinci fıkrasındaki "gerekli gördüğü hallerde.." ifadesi,
- Üçüncü fıkrasındaki "Yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda sulh ceza hâkimi kararı ile yerinde inceleme yapılır." düzenlemeleri

hakkında iptal talebini kapsamaktadır.

Anayasa Mahkemesi, oy çokluğuyla aldığı kararda, Rekabet Kurulu'nun gerekli gördüğü hallerde teşebbüslerde yerinde inceleme yapabilme yetkisinin Anayasa'ya aykırı olmadığına hükmetmiştir. Bu karar ile, rekabet hukuku uygulamasının en kritik araçlarından biri olan yerinde inceleme yetkisi, anayasal açıdan yeniden teyit edilmiş oldu.

Mahkeme kararında öne çıkan temel gerekçeler şunlardır:

- Rekabetin korunması ve kartelleşmenin önlenmesi, devletin anayasal yükümlülükleri kapsamındadır.
- Yerinde inceleme yetkisi, kamu yararı amacına hizmet etmektedir.

- İncelemenin usul ve kapsamı kanunda yeterince belirlenmiş olup, hukuk devleti ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.
- Yetki belgesi ile yürütülen inceleme sınırsız değildir ve temel haklarla rekabetin korunması arasında bir denge gözetilmiştir.

Uygulamada, Anayasa Mahkemesinin 2023 tarihli kararına rağmen Rekabet Kurulu'nun sulh ceza hâkimi kararı almadan yerinde incelemeler gerçekleştirdiği görülmüştür. Dolayısıyla bu yeni karar, uygulamada yerinde inceleme yetkisinin kullanımını meşrulaştırıcı bir nitelik taşımaktadır.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260217-7.pdf>

Elektrik Piyasasında Depolama Faaliyetlerine İlişkin Düzenlemelerde Değişiklik Yapıldı

29 Aralık 2025 tarihli ve 33122 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan değişiklikler ile;

- Elektrik Piyasasında Depolama Faaliyetleri Yönetmeliği,
- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği,
- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği ve
- Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Belgelendirilmesi ve Desteklenmesine İlişkin Yönetmelik

Kapsamında elektrik piyasasında depolama faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslarda kapsamlı düzenlemelere gidilmiştir.

Yapılan Değişiklikler ile elektrik depolama faaliyetlerinin lisanslı ve lisanssız üretim tesisleri, tüketim tesisleri ve müstakil depolama tesisleri bakımından hukuki statüsü netleştirilmiş; uzlaştırma, dengeleme ve YEKDEM (Yenilenebilir Enerji Kaynaklarını Destekleme Mekanizması) uygulamalarıyla ilişkisi yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan değişikliklerle, lisanssız elektrik üretim tesisleri tarafından kurulan elektrik depolama tesislerinin, depolama faaliyetleri kapsamına dahil edileceği net bir şekilde belirtilmiştir. Lisanssız üretim tesislerinde, ihtiyaçtan fazla olan enerjinin depolama tesisleri aracılığıyla şebekeye verilmesi durumunda, mahsuplaşma işleminden sonra kalan enerji için herhangi bir ücret ödenmeyeceği; bu enerjinin YEKDEM'e ücretsiz bir katkı olarak değerlendirileceği

belirtilmiştir.

Üretim tesisinde bütünleşik elektrik depolama üniteleri açısından, ana kaynağın kısmen ya da tamamen devreye girmemesi halinde, belirli teknik şartların yerine getirilmesi koşuluyla depolama ünitesinin aracılığıyla şebekeye enerji sağlanması mümkün kılınmıştır. Ayrıca, bu depolama ünitelerinin yan hizmetler ve dengeleme piyasasına katılımının, üretim tesisinin bağlı olduğu uzlaştırma birimleri aracılığıyla gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Tüketim tesislerine entegre depolama tesisleri bakımından, organize sanayi bölgeleriyle benzer bir statüye sahip olan endüstri bölgeleri içinde yer alan elektrik depolama tesisleri de tüketim tesisine entegre depolama tesisi olarak değerlendirilmektedir.

Müstakil elektrik depolama tesisleri açısından, uzlaştırma dönemi çerçevesinde sisteme aktarılacak enerji miktarının, tesisin kabulü yapılmış elektriksel kurulu gücü ile sınırlı olduğu; bu sınırın aşılması durumunda fazla enerjinin YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak değerlendirileceği belirlenmiştir.

Değişiklikler ile, depolamalı elektrik üretim tesisleri ve üretim tesisine bütünleşik depolama üniteleri için uzlaştırmaya esas veriş-çekiş birimlerinin (UEVÇB) ilişkilendirilmesine dair kurallar yeniden belirlenmiştir. Ayrıca, elektrik depolama tesislerinin dengeleme birimi olma yükümlülüğü, tesislerin elektriksel kurulu güçleri esas alınarak yeniden düzenlenmiş; 30 MW ve üzeri depolama kapasitesine sahip tesisler bakımından yükümlülük genişletilmiştir.

Buna ek olarak, 30 MW altındaki müstakil elektrik depolama tesisleri için talep edilmesi ve uygun bulunması halinde dengeleme birimi olabilme imkânı tanınmıştır.

Lisans ve ön lisans tadil süreçlerinde, depolama ünitelerinin kurulu gücü veya kapasitesinde yapılacak değişiklikler de açıkça tadil sebebi olarak düzenlenmiş; bu hallerde iletim ve dağıtım sistemi işletmecilerinden görüş alınması zorunlu hale getirilmiştir.

Ayrıca, depolamalı elektrik üretim tesislerinin sistemden çekerek depoladığı enerjinin, belirli koşullar altında alım hesabına dahil edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

YEKDEM kapsamında yapılan hesaplamalarda, enerjinin depolanarak mı yoksa doğrudan mı sisteme verildiğinin dikkate alınması esası benimsenmiştir. Bu doğrultuda, depolama sonrası sisteme verilen enerjiye uygulanacak YEKDEM fiyatları ve hesaplama yöntemleri yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca, YEKDEM kapsamından çıkan tesislerde daha önce üretilerek depolanan enerjinin sonradan şebekeye verilmesi halinde, bu enerjinin YEKDEM hesabına dahil edilmeyeceği açıkça düzenlenmiştir.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/29.12.2025>

Enerji ve Çevresel Piyasalarda Şeffaflık ve Piyasa Bütünlüğüne İlişkin Yönetmelik Yayımlandı

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ("EPDK") tarafından hazırlanan Enerji Piyasalarında ve Çevresel Piyasalarda Şeffaflığa ve Piyasa Bozucu Davranışlara İlişkin Yönetmelik ("Yönetmelik"), 14 Şubat 2026 tarihli ve 33168 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanmıştır.

Yönetmelik, enerji ve çevresel piyasalarda şeffaflık, veri açıklama ve piyasa bütünlüğü gözetimini sağlayacak çerçeveyi düzenlemektedir. Uygulama alanı; elektrik ve doğal gaz piyasaları, dengeleme ve yan hizmetler piyasaları ile emisyon ticaret ve yenilenebilir enerji kaynak garanti piyasalarını kapsamaktadır.

EPIAŞ (Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi) tarafından, piyasa fiyatlarını etkileyebilecek dâhilî bilgilerin açıklanacağı bir Dâhilî Bilgi Platformu kurulacaktır. Katılımcılar, üretim ve iletim kapasitesine ilişkin kısıtlar gibi bilgileri doğru, eksiksiz ve zamanında açıklamakla yükümlüdür.

Belirli şartlar altında, açıklama meşru menfaatleri korumak amacıyla ertelenebilir; bu erteleme kararları gerekçeleriyle birlikte EPIAŞ'a bildirilecek ve EPDK denetimine tabi olacaktır.

Dâhilî bilgi niteliği taşımayan fiyat, işlem hacmi ve genel piyasa verileri Şeffaflık Platformu üzerinden yayımlanacaktır. Katılımcı kimlikleri ve ticari sırlar korunacak, rekabet hukuku riskine yol açabilecek veriler yayımlanamayacaktır.

Dâhilî bilgi suistimali ve piyasa manipülasyonu yasaklanmıştır. Yetkisiz bilgi paylaşımı, yanıltıcı fiyat sinyali veya yapay fiyat oluşumu gibi fiiller ihlal olarak değerlendirilecektir.

Katılımcılar, dâhilî bilgileri tespit ve muhafaza edecek, suistimali önleyecek ve şüpheli işlemleri bildirecektir. Piyasa işletmecileri ise gözetim ve izleme sistemleri kurmakla yükümlüdür.

İhlaller için idari para cezaları 25.098.000 TL'ye kadar uygulanabilecektir. EPDK ayrıca menfaat veya zararın iki katına kadar ceza, teminat yükümlülüğü ve geçici işlem yasakları gibi tedbirler alabilecektir.

Yönetmelik, 1 Haziran 2026'de yürürlüğe girecek; katılımcıların dâhilî bilgi yönetimi ve veri açıklama süreçlerinde uyum hazırlıklarını tamamlamaları gerekmektedir.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260214-5.htm>

Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşlarının Asgari Özkaynak Yükümlülükleri Yenilendi

Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik ("Yönetmelik") uyarınca, ödeme hizmetleri ve elektronik para kuruluşları için uygulanacak asgari özkaynak yükümlülükleri her yıl ocak ayında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ("TCMB") tarafından belirlenmektedir. Bu kapsamda, 31 Ocak 2026 tarihli ve 33154 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan TCMB Tebliği ile asgari özkaynak yükümlülükleri aşağıdaki şekilde güncellenmiştir:

- Fatura ödemelerine aracılık eden ödeme kuruluşları: 15 milyon TL'den 20 milyon TL'ye,
- Diğer ödeme kuruluşları (4/1-(g) bendinde düzenlenen, ödeme hesabı bilgilerinin çevrim içi sunumu hizmeti dışında kalanlar): 30 milyon TL'den 40 milyon TL'ye,
- Elektronik para kuruluşları: 80 milyon TL'den 105 milyon TL'ye yükseltilmiştir.

Yeni özkaynak yükümlülüklerinin 30 Haziran 2026 tarihine kadar karşılanması zorunludur.

Tebliğ'in tamamı için bkz:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/01/20260131-19.pdf>

Dünyadan Haberler

Legality Dünyadan Haberler

Meta, Çocuk İstismarı Davasında 375 Milyon Dolar Tazminata Mahkûm Edildi

Meta, ABD'nin New Mexico eyaletinde görülen davada, platformlarının güvenliği konusunda kullanıcıları yanılttığı ve çocuklara yönelik zararların önünü açtığı gerekçesiyle 375 milyon dolar sivil ceza ödemeye mahkûm edildi. Jüri, şirketin eyaletin tüketici koruma yasalarını ihlal ettiğine hükmetti.

Dava, New Mexico Başsavcılığı tarafından 2023 yılında açıldı ve Meta'nın platformlarının çocuk istismarı ve cinsel sömürü gibi suçlara zemin hazırladığı iddialarına dayanıyor. Mahkemede sunulan delillerde, şirket çalışanları ve uzmanların bu riskler konusunda defalarca uyarıda bulunduğu ancak gerekli önlemlerin alınmadığı öne sürüldü.

Yargılama sırasında ayrıca Meta'nın mesajlaşma sistemlerinde yaptığı şifreleme değişikliklerinin, suçlara ilişkin delillere erişimi zorlaştırdığı ve kolluk kuvvetlerinin soruşturmasını engellediği ifade edildi. Kolluk yetkilileri, platformda gerçekleşen suçlara ilişkin bildirimlerin yetersiz ve çoğu zaman kullanılamaz olduğunu savundu.

Meta karara itiraz edeceğini açıklarken, platformlarında kullanıcı güvenliğini sağlamak için önemli yatırımlar yaptığını ve suçla mücadele konusunda çaba gösterdiğini belirtti. Şirket, özellikle genç kullanıcılar için ek güvenlik önlemleri geliştirdiğini vurguladı. Karar, sosyal medya şirketlerinin platformlarında gerçekleşen zararlardan sorumluluğuna ilişkin önemli bir emsal olarak değerlendirilirken, davanın bir sonraki aşamasında ek yaptırımlar ve çocukları daha güçlü korumaya yönelik yeni düzenlemeler talep edilecek.

AB ile Mercosur Arasında Geçici Uygulama Dönemi Başlıyor

Avrupa Birliği, Mercosur ile imzalanan ticaret anlaşmasını 1 Mayıs 2026'dan itibaren geçici olarak yürürlüğe sokmaya hazırlanıyor. Avrupa Komisyonu, Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay'ı kapsayan düzenleme için gerekli usul adımlarını tamamladı. Böylece, mallara uygulanan bazı gümrük vergilerinin indirilmesi ve ticaret akışının hızlandırılması, Avrupa Birliği Adalet Divanı'nda süren hukuki itiraza rağmen başlamış olacak.

Brüksel bu süreçte, klasik onay takvimini beklemek yerine özel bir geçici uygulama mekanizmasını devreye aldı. Avrupa Parlamentosu'ndaki muhalefet anlaşmanın hukuka uygunluğunun yargı denetimine taşınmasını sağlamış olsa da Komisyon özellikle Almanya ve İspanya gibi ülkelerin baskısıyla anlaşmayı gecikmeden işletme yolunu seçti. Arjantin, Brezilya ve Uruguay'ın onay bildirimlerini tamamladığı, Paraguay'ın da kısa süre içinde resmî bildirimini göndermesinin beklendiği belirtiliyor.

Yeni düzenleme, Avrupa Birliği ile Güney Amerika arasında 700 milyondan fazla insanı kapsayan geniş bir serbest ticaret alanı oluşturacak. Komisyon, bu adımın Avrupa ihracatçılarına yeni pazar imkânları sağlayacağını, yatırım ortamını daha öngörülebilir hale getireceğini ve özellikle kritik hammaddelerde tedarik zincirlerini güçlendireceğini savunuyor. Buna karşılık Avrupa'daki çiftçi kesimi, Mercosur kaynaklı ithalatın haksız rekabet yaratacağı gerekçesiyle anlaşmaya sert biçimde karşı çıkmayı sürdürüyor.

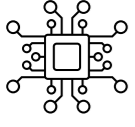
Meta, Instagram'da Uçtan Uca Şifrelemeyi Kaldırma Kararı Aldı

Meta, kolluk kuvvetleri ve çocuk koruma kuruluşlarının güvenlik endişeleri doğrultusunda Instagram'daki özel mesajlar için uçtan uca şifreleme desteğini kaldırma kararı aldı. Güncellemeye göre bu özellik 8 Mayıs'tan sonra artık kullanılmayacak.

Uçtan uca şifreleme, mesajların yalnızca gönderici ve alıcı tarafından okunabilmesini sağlayan bir sistem olarak biliniyor. Bu yöntem sayesinde mesaj içerikleri ne platformlar ne de üçüncü taraflar tarafından görüntülenebiliyor. Ancak yeni düzenlemeyle birlikte Meta'nın mesaj içeriklerine erişim imkânı doğabilecek. Şirketin bu adımı, özellikle çocuk istismarı içeriklerinin tespit edilmesini zorlaştırdığı yönündeki eleştirilerin ardından geldi. Internet Watch Foundation ve Virtual Global Taskforce gibi kuruluşlar, şifreli mesajlaşmanın kolluk kuvvetlerinin çevrim içi suçlarla mücadelesini zorlaştırdığını savunuyordu.

Meta CEO'su Mark Zuckerberg, 2019 yılında Instagram, Messenger ve WhatsApp gibi platformları daha güvenli ve şifreli iletişime yönlendirme planını açıklamış, bu dönüşüm 2023'te hayata geçirilmişti. Alınan son karar, şirketin bu yaklaşımında değişikliğe gittiğini gösteriyor.

Uçtan uca şifreleme hâlihazırda Signal, iMessage, Google Mesajlar ve WhatsApp gibi birçok platformda yaygın olarak kullanılan bir teknoloji olmaya devam ediyor.

Avrupa Parlamentosu, Yapay Zekâ İçin Yeni Telif Haklarının Düzenlemesini Kabul Etti

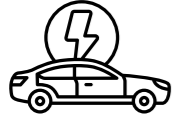
Avrupa Parlamentosu (AP), yapay zekâ sistemlerinin eğitiminde kullanılan telifli içeriklere yönelik tartışmalara son noktayı koyacak kapsamlı bir tavsiye kararı paketini kabul etti. Parlamento bünyesindeki Hukuk İşleri Komitesi tarafından hazırlanan bu rapor, blok sınırları içerisinde faaliyet gösteren tüm yapay zekâ modellerinin Avrupa Birliği (AB) telif hakkı yasalarına tam uyum sağlamasını şartını koşuyor.

Kabul edilen düzenlemenin en dikkat çekici maddesi, Avrupa Birliği Fikri Mülkiyet Ofisi (EUIPO) bünyesinde kurulması planlanan "Avrupa Sicili" oldu. Bu sicil, yapay zekâ şirketlerinin modellerini eğitmek için kullandıkları her bir telifli eseri ve bu süreçte yer almak istemeyen sanatçıları şeffaf bir şekilde listeleyecek. Şirketlere getirilen veri toplama kaynaklarını açıklama zorunluluğu, bu kurala uymayan platformların doğrudan "telif hakkı ihlali" ile suçlanabilmesinin önünü açacak.

Kararın temel gerekçesi olarak, AB ekonomisinin yaklaşık yüzde 7'sini temsil eden yaratıcı sektörün korunması gösterildi. Parlamento üyeleri, sanatçıların ve hak sahiplerinin eserleri üzerinden üretilen katma değerden "adil bir pay" alması gerektiğini savunurken, AP Üyesi Axel Voss, üretken yapay zekanın "hukukun üstünlüğü" çerçevesinde hareket etmesi gerektiğinin altını çizdi.

Düzenleme, teknoloji ve yaratıcı endüstri temsilcileri arasında görüş ayrılıklarına yol açtı. Besteci ve yazar cemiyetleri kararı tarihi bir destek olarak nitelendirirken, Bilgisayar ve İletişim Endüstrisi Birliği (CCIA) gibi teknoloji odaklı gruplar, bu tür katı şeffaflık kurallarının bir "uyum vergisi" işlevi görebileceği uyarısında bulundu. Sektör temsilcileri ise, bu hamlenin Avrupa'nın küresel dijital rekabet gücüne zarar verebileceği endişesini taşıdığını ileri sürdü.

Mevcut durumda şirketler, hak sahipleri itiraz etmediği sürece veri madenciliği yapabiliyor; yeni raporla birlikte bu sürecin çok daha sıkı denetimlere ve önceden izin alma mekanizmalarına tabi tutulması bekleniyor.

Güney Kore'den Mercedes-Benz'e Elektrikli Araç Bataryalarıyla İlgili Yanıltıcı Bilgi Nedeniyle 7,6 Milyon Dolar Ceza Verildi

Güney Kore Ticaret Komisyonu, elektrikli araçlarda kullanılan batarya tedarikçileri hakkında yanıltıcı bilgi verdiği gerekçesiyle Mercedes-Benz'e 11,2 milyar Won (yaklaşık 7,6 milyon Dolar) idari para cezası verdiğini açıkladı. Kurum, Mercedes'in EQE ve EQS modellerinin tanıtımında araçlarda dünyanın en büyük elektrikli araç batarya üreticilerinden CATL'in hücrelerinin kullanıldığını belirttiğini, ancak bazı araçlarda bunun yerine Farasis Energy bataryalarının bulunduğu bilgisinin satış kılavuzları ve pazarlama materyallerinde yer almadığını tespit etti.

Yetkililere göre soruşturma, Ağustos 2024'te Incheon'da bir yer altı otoparkında meydana gelen elektrikli araç yangınının ardından başlatıldı. İnceleme sonucunda söz konusu araçta Farasis üretimi batarya hücreleri kullanıldığı belirlendi. Komisyon verilerine göre Haziran 2023 ile Ağustos 2024 arasında Farasis bataryası içeren yaklaşık 3.000 araç satıldı ve bu satışlardan yaklaşık 281 milyar Won elde edildi.

Rekabet otoritesi tarafından kesilen 11,2 milyar Wonluk cezanın, ilgili satış tutarının yaklaşık yüzde 4'üne karşılık geldiği ve mevzuat kapsamında uygulanabilecek en yüksek yaptırım olduğu belirtildi. Yetkililer, cezanın Mercedes'in Almanya'daki merkezi ile Güney Kore birimi tarafından birlikte ödeneceğini açıkladı. Kurum ayrıca satış yönergelerinin hazırlanması ve dağıtımında rol oynadıkları gerekçesiyle her iki kuruluşun da adli yargıya sevk edileceğini bildirdi.

Mercedes-Benz Kore ise yaptığı açıklamada karara saygı duyduklarını ancak sonuca katılmadıklarını belirterek gerekli hukuki yollara başvuracaklarını duyurdu. Şirket hem kamuoyuna hem de müşterilerine doğru bilgi aktardığını savundu.

Amerika Birleşik Devletleri ile Teknoloji Şirketleri Arasında Tüketici Koruma Taahhütü İmzalandı

ABD, artan elektrik fiyatları karşısında teknoloji devleriyle stratejik bir anlaşmaya vardı. Google, Meta, Microsoft, Amazon, Oracle, xAI ve OpenAI'dan oluşan yedi dev şirket, yapay zekâ veri merkezlerinin enerji maliyetlerini tamamen üstleneceklerini taahhüt eden "Tüketici Koruma Taahhütünü" (Ratepayer Protection Pledge) imzaladı. ABD bu hamle ile, Teknoloji Şirketlerinin veri merkezlerinin elektrik şebekesi üzerindeki baskısını hafifletmeyi ve halkın en büyük şikayetlerinden biri olan yüksek faturaları düşürmeyi hedefliyor.

İmzalanan sözleşme kapsamında Teknoloji firmaları, veri merkezleri için gereken yeni enerji kapasitesini kendilerinin inşa edeceğini, satın alacağını veya atıl durumdaki santralleri devreye sokacağını taahhüdünü vermiştir. Bununla birlikte, altyapı geliştirme maliyetlerini karşılamayı, eyalet düzeyinde yeni tarife yapıları üzerinde çalışmayı ve tesislerin kurulduğu bölgelerde yerel istihdam yaratmayı da kabul etmişlerdir.

Ancak hukukçular ve enerji uzmanları, bugünkü anlaşmanın uygulanabilirliği konusunda ciddi şüpheler taşıdığına dikkat çekmektedir. Enerji projelerinin federal hükümet, şebeke yöneticileri ve eyalet düzenleyicileri gibi çok katmanlı bir yapıda yönetilmesi; Federal düzeyde alınan bu kararların, eyalet bazlı Kamu Hizmetleri Komisyonları (PUC) ve yerel düzenleyici kurullar nezdinde nasıl somut yönetmeliklere dönüştürüleceği konusunda belirsizlik yarattığını ileri sürmüşlerdir.

Teknoloji devleri için bu taahhüt sadece bir maliyet değil, aynı zamanda veri merkezlerine karşı ülke genelinde büyüyen toplumsal tepkiyi dindirmek için bir zorunluluktan doğmuştur. Eğer bu taahhüt başarılı olursa, özel sektörün kamu altyapısını finanse ettiği yeni bir model doğuracaktır.

Google, Dünyadaki Yasal Zorunluluklara İlişkin Olarak Android Uygulama Mağazalarını Yeniden Düzenliyor

Alphabet'e bağlı Google, Android ekosistemindeki rekabet baskılarını hafifletmek ve ABD ile Avrupa'daki yeni düzenlemelere uyum sağlamak amacıyla uygulama mağazalarına ve geliştirici ücretlendirme sistemine yönelik kapsamlı değişiklikler açıkladı. Google'ın üst düzey yöneticisi Sameer Samat, yapılan düzenlemelerin yalnızca yasal zorunlulukların karşılanması değil, Avrupa ve Birleşik Krallık'taki mevzuatın öngördüğünün de ötesine geçtiğini söyledi.

Yeni sistem kapsamında diğer şirketler Google'a kaydolup tek seferlik bir ücret ödeyerek Android cihazlarda kendi uygulama mağazalarını sunabilecek. Google, geliştiricilerden aldığı standart yüzde 30'luk komisyonu da önemli ölçüde düşürerek aboneliklerde yüzde 15 ve bazı durumlarda yüzde 10'a kadar indirecek. Ücret değişikliklerinin ABD, AB ve Birleşik Krallık'ta haziran ayına kadar, Avustralya, Kore ve Japonya'da ise 2026 sonuna kadar yürürlüğe girmesi planlanıyor.

Bu gelişme, Google ile uzun süredir hukuk mücadelesi yürüten Epic Games tarafından olumlu karşılandı. Epic CEO'su Tim Sweeney, yeni politikaların Fortnite üreticisinin Android platformuna ilişkin kaygılarını giderdiğini ve ABD, Birleşik Krallık ve Avustralya'daki davaların çözüme kavuşacağını ifade etti. Google'ın açıklamasına göre, Android'de rakip uygulama mağazaları artık daha kolay erişilebilir olacak ve Play Store'un uygulama kataloğu da rekabeti artırmak amacıyla üçüncü taraflara açılacak.

Google ayrıca, geliştiricilerin Google'ın kendi ödeme sistemi yerine farklı ödeme altyapılarını tercih etmesine imkân tanıyacak yeni bir ücretlendirme yapısına geçiyor. Google'ın faturalandırma sistemini kullanmak isteyenler sabit yüzde 5'lik bir ücret ödeyecek; dileyen geliştiriciler ise harici ödeme sağlayıcılarıyla çalışabilecek.

Şirket bu adımları, dünya çapında artan rekabet soruşturmaları altında atıyor. Avrupa Komisyonu Mart 2025'te Google'ın Dijital Pazarlar Yasası'nı ihlal ettiğini belirterek önemli yaptırımların gündeme gelebileceğini açıklamıştı. Bugüne kadar AB rekabet otoriteleri Google'a toplamda 9,5 milyar avrodan fazla para cezası uyguladı. Birleşik Krallık'ta ise Rekabet ve Piyasalar Otoritesi Google'ı mobil platform pazarında "Stratejik Pazar Statüsü" ile sınıflandırarak daha sıkı davranış kurallarına tabi tuttu.

ABD'de 2023 yılında jürinin Google'ın Android politikalarının rekabet hukukunu ihlal ettiğine karar vermesi üzerine, şirket bazı kısıtlayıcı uygulamalarını sonlandırmak zorunda kalmıştı. Google ve Epic'in daha önce vardığı uzlaşının, uygulama kataloğunun rakiplerle paylaşılmasını ortadan kaldırdığı için yargıç James Donato tarafından eleştirildiği biliniyor. Yeni düzenlemelerin bu kaygıları gidermesi beklenirken, anlaşmanın ABD'de yürürlüğe girmesi için yargıcın nihai onayı hala gerekiyor.

İtalya'dan AB'ye Çağrı: Emisyon Ticaret Sistemi Askıya Alınsın

İtalya Sanayi Bakanı Adolfo Urso, Avrupa Birliği'nin Emisyon Ticaret Sistemi'ni (ETS) eleştirerek sistemin "çarpık etkiler" yarattığını ve Avrupalı şirketlerin uluslararası rekabette geride kalmasına yol açtığını belirtti. Urso, yüksek enerji ve karbon maliyetlerinin sanayiye zorladığını vurgulayarak, AB'yi ETS'yi geçici olarak askıya almaya çağırdı ve yaklaşan revize taslağın açıklanmasını beklerken sistemin durdurulmasını önerdi.

ETS, Avrupa'da şirketlerin ürettikleri karbon emisyonlarının maliyetini ödemesini sağlayan bir mekanizma olarak faaliyet gösteriyor ve hem emisyonların azaltılmasını hem de sanayinin sürdürülebilir yatırımlara yönlendirilmesini hedefliyor. Mevcut uygulamada sistem, ağır sanayi, enerji santralleri, havayolu ve deniz taşımacılığı sektörlerini kapsıyor. AB Komisyonu'nun planladığı incelemelerle, uluslararası havacılık, çöp depolama ve atık yakma tesisleri gibi sektörlerin de sisteme dahil edilmesi öngörülüyor.

Brüksel'de gerçekleştirilen sanayi bakanları toplantısında Urso, ETS'nin enerji yoğun şirketler için adeta bir vergiye dönüştüğünü ifade ederek mekanizmanın kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmesi gerektiğini söyledi. Bakan, Avrupa kimya sanayisinin zorlukları ve AB ideolojisinin krizine dikkat çekerek, çözüm bulunması için müzakerelerin beklenmemesi gerektiğini belirtti.

İtalya'nın bu çağrısı, sanayi liderlerinin enerji ve karbon maliyetlerini düşürmek için AB'den hızlı adım atılması talepleriyle örtüşüyor. Almanya Şansölyesi Friedrich Merz de benzer bir görüş belirterek kısa süreliğine karbon piyasası fiyatlarını düşürmeyi denemişti.

Buna karşın, Finlandiya, İsveç, Danimarka ve Norveç'i temsil eden İskandinav sanayi dernekleri, Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ve AB İklim Komiseri Wopke Hoekstra'ye yazdıkları mektupta ETS'ye destek verdiklerini açıkladı. Dernekler, sistemi Avrupa için stratejik bir araç ve temiz teknoloji yatırımlarını güvenceleyen bir mekanizma olarak gördüklerini vurguladı. Yapılacak reformların dikkatle yürütülmesi gerektiğini belirten İskandinav liderler, ETS'nin Avrupa'nın ekonomik ve çevresel geleceği açısından kritik öneme sahip olduğunu ifade etti.

AB verilerine göre, 2005 yılında kurulan ETS sayesinde emisyonlar yüzde 39 oranında azalırken, sistemden elde edilen gelir 260 milyar euroyu aştı. Ancak Carlo Carraro, İtalyan hükümetinin ETS'ye yönelik eleştirilerinin, etkinliği kanıtlanmış bir politikayı zayıflatma riski taşıdığını belirtti. Carraro'ya göre inovasyon ve rekabet gücü, karbonsuzlaşma ile doğrudan bağlantılı ve sistemin askıya alınması uzun vadede sanayiye daha az rekabetçi hale getirebilir.

Çevre odaklı düşünce kuruluşu ECCO'nun İtalya ve Avrupa Strateji Direktörü Chiara di Mambro de ETS'nin askıya alınmasının veya doğalgaz sübvansiyonlarının enerji fiyatlarını artıracak ve piyasadaki belirsizliği büyüteceğini söyledi. Di Mambro, bunun yerine mali gelirlerin veya enerji şirketlerinden elde edilen temettülerin kullanılarak elektrik faturalarındaki yükün hafifletilmesini önerdi. İtalya ise elektrik piyasasında karbon maliyetlerini elektrik faturalarından çıkaracak kapsamlı bir revizyona hazırlık yapıyor.

Şengün'den Haberler

Legality Şengün'den Haberler

Av. Nedim Korhan Şengün, İzmir'e gerçekleştirmiş olduğu ziyaret kapsamında; Ortak Av. Birgi Kuzumoğlu, Kıdemli Av. Betül Önal Payze ve Yönetim Asistanı Doruk Atabay'ın katılımıyla bir toplantı gerçekleştirdi. Toplantıda İzmir ve Ege Bölgesi özelinde yürütülen çalışmaların değerlendirilmesinin yanı sıra, bölgesel hedefler üzerine görüş alışverişinde bulunuldu.

Kurucumuz Av. Nedim Korhan Şengün, Şengün Avrupa yapılanması kapsamında Düsseldorf'ta gerçekleştirdiği temaslarda çerçevesinde Almanya'daki hukuki ve kurumsal imkânlarla ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Legality

Şengün'den Haberler

Şengün & Partners Avukatlık Ortaklığı, her yıl düzenlediği geleneksel Genel Kurul ve Yemek Daveti etkinliğini 2025–2026 dönemi kapsamında 07 Ocak 2026 tarihinde Conrad İstanbul Bosphorus'ta gerçekleştirdi. Genel Kurul ve ardından düzenlenen yemek davetinde, çalışma arkadaşları ve davetli misafirler ile bir araya gelindi.

Etkinlik, Kurucu, yönetici, ortak avukatlar ve misafirlerimizin açılış konuşmaları ile başladı; Şengün & Partners Avukatlık Ortaklığı Genel Kurulu huzurunda çalışma arkadaşlarımızca yapılan sunumlar ve değerlendirmelerle devam etti. Görüşmeler kapsamında 2025 yılına ilişkin değerlendirmeler, Türkiye

ve dünyadaki güncel gelişmeler ile sektörel etkileri ele alınmış; 2026 yılına yönelik yol haritası ve stratejik hedefler paylaşıldı.

Genel Kurul organizasyonu, etkinliğin gerçekleştirildiği otelin restoran bölümünde düzenlenen yemek daveti ile devam etti.

Genel kurulumuzun yeni yılımız için güzel sonuçlara ulaşmasını temenni eder, tüm çalışma arkadaşlarımıza ve misafirlerimize katılımları için teşekkür ederiz.

Kurucumuz Nedim Korhan Şengün, Global Transport & Logistics Center (GTLC) nezdinde yaptığı konuşmada, taşıma modlarının kesişiminde ortaya çıkan hukuki ve yapısal meseleleri ele aldı.

Konuşmada, Ro-Ro taşımacılığının deniz-kara entegrasyonunda üstlendiği kritik role dikkat çekilirken; hızlı büyümenin rekabet hukukunun temel sınırlarını zorlayabildiği uygulamalara da özellikle vurgu yapıldı. Pazar kapatma, ayrımcı erişim ve dışlayıcı yapıların, hiçbir taşıma modu açısından sürdürülebilir olmadığı ifade edildi. Bu bağlamda, demiryolu taşımacılığı ve COTIF rejiminin; öngörülebilirlik ve denge

sağlayan önemli bir hukuki zemin sunduğu belirtildi. Gerçek çözümün, modlar arasında üstünlük aramak değil, hukuka sadık bir intermodal entegrasyon kurmak olduğu vurgulandı. Hava taşımacılığına ilişkin değerlendirmede ise, özellikle insan taşımacılığında sözleşmelerin belirleyici rolü öne çıktı. Bu çerçevede; jet yakıtı tedarik sözleşmelerinin operasyonun sürekliliğini sağladığı, bilet satışı ve taşıma koşulları sözleşmelerinin ise yolcuya karşı sorumluluğu ve kurumsal itibarı yönettiği ifade edildi. Konuşma, sürdürülebilir lojistiğin denge ve hukuk temelinde inşa edilmesi gerektiği vurgusuyla tamamlandı.

Legality Şengün'den Haberler

Şengün & Partners, artan sınır ötesi faaliyetlerini daha etkin ve sistematik bir yapı altında yürütmek amacıyla Uluslararası Koordinasyon yapılanmasını hayata geçirdi. Yeni yapılanma kapsamında Avrupa organizasyonu oluşturulurken, Düsseldorf ve Zürih Avrupa Koordinasyon Merkezleri olarak konumlandırıldı ve ilk kurumsal temas noktası Marsilya'da tesis edildi; Avrupa dışındaki çok uluslu projeler ve sınır ötesi süreçlerin yönetimi için ise Londra ve Dubai Global Koordinasyon Merkezleri olarak yapılandırıldı. Randevu esasına dayalı toplantılarla yürütülecek bu

model çerçevesinde, uluslararası iş birliklerinin sürdürülmesi, çok taraflı hukuki süreçlerin ilgili ülkelerdeki meslektaşlarla koordinasyon içinde yürütülmesi ve gelişmelerin düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılması hedefleniyor.

Kurucumuz Av. Nedim Korhan Şengün, İzmir'e gerçekleştirdiği ziyaret kapsamında Ortak Av. Birgi Kuzumoğlu, Kıdemli Av. Betül Önal Payze ve Yönetim Asistanı Doruk Atabay ile akşam yemeğinde bir araya gelerek gündem değerlendirmesinde bulundu.

Otomotiv sektöründe faaliyet gösteren çok uluslu bir şirketin Manisa'daki işyerinde, Türk Metal Sendikası ile yürütülen toplu iş sözleşmesi müzakere sürecinde hukuki danışmanlık sağlanmaktadır.

Süreç kapsamında, toplu iş sözleşmesi taslağının değerlendirilmesi, müzakere stratejisinin belirlenmesi, ücret ve sosyal hak düzenlemelerinin hukuki analizi başlıklarında danışmanlık çalışmaları sürmektedir.

Legality Şengün'den Haberler

Yaklaşık 7 milyar TL tutarındaki gayrimenkul varlıklarının, iki ayrı Gayrimenkul Yatırım Fonu portföyüne dahil edilmesi sürecinde hukuki danışmanlık yürütülmektedir.

İlk etapta 2 milyar TL büyüklüğe sahip bir Proje Gayrimenkul Yatırım Fonu kapsamında, fon iç tüzüğü ve ihraç dokümantasyonunun hazırlanması, fon portföy yapısının hukuki kurgusunun oluşturulması, yatırımcı çerçevesinin yapılandırılması, sermaye piyasası mevzuatı kapsamında düzenleyici başvuru ve uyum süreçlerinin yürütülmesi alanlarında hukuki danışmanlık sağlanmıştır.

Devameden süreçte, yaklaşık 5 milyar TL büyüklüğündeki gayrimenkul varlıklarının mevcut Gayrimenkul Yatırım Fonu portföyüne eklenmesi ve portföyün genişletilmesine ilişkin danışmanlık çalışmalarımız sürmektedir.

Şengün & Partners Avukatlık Ortaklığı olarak Av. Ayça Buse Kendir, Av. Kübra Zeren ve Av. Elif Bengü Aydın'ın ekibimize katıldıklarını duyurmaktan mutluluk duyarız. Kendilerinin ofisimize değerli katkılar sağlayacağına inanıyor; aramıza hoş geldiniz diyoruz.

Stuttgart'ta yürütülen büyük ölçekli bir inşaat projesi kapsamında, Türkiye ve Almanya arasında düzenlenen inşaat sözleşmeleri ile alım-satım sözleşmelerine ilişkin olarak Türk hukuku ve Alman hukuku bağlamında çok hukuklu yapıda hukuki danışmanlık sağlandı.

Süreçte, Türk ve Alman hukuku kapsamında sözleşme yapılarının karşılaştırmalı analizi, uygulanacak hukuk ve yetki hükümlerinin kurgulanması, risk paylaşımı ve sorumluluk dağılımının yapılandırılması, sınır ötesi tedarik ve ödeme mekanizmalarının hukuki değerlendirilmesi başlıkları ele alındı.

Legality

Şengün'den Haberler

Türkiye'nin başlıca kâğıt üreticileri ve ihracatçıları arasında yer alan işveren şirketin Selüloz-İş Sendikası ile yürüttüğü toplu iş sözleşmesi müzakere sürecinde işverenin hukuki danışmanlığı üstlenildi.

Süreç kapsamında, toplu iş sözleşmesi taslağının hukuki ve finansal etkilerinin değerlendirilmesi, ücret ve sosyal hak düzenlemelerinin sürdürülebilirlik perspektifiyle analizi, müzakere stratejisinin yapılandırılması, olası uyuşmazlık risklerine ilişkin önleyici hukuki çerçevenin oluşturulması başlıklarında çalışmalar yürütüldü.

Şengün & Partners, kurumsal risk yönetimi, uyum ve ceza hukuku alanındaki çalışmalarını daha bütüncül bir yapı altında toplamak amacıyla "Kurumsal Ceza ve Uyum Platformu / Corporate Crime & Compliance Platform"u hayata geçirdi. Kurucumuz Av. Nedim Korhan Şengün yapmış olduğu açıklamada, hukuk hizmetlerinin yalnızca uyuşmazlık çözümünden öte riskleri öngören ve kurumları geleceğe hazırlayan bir yapıya dönüşmesi gerekliliğini dile getirdi. Platform kapsamında, RURM – Risk, Uyum ve Regülasyon Merkezi'nin yanı sıra SRY – Suistimal Risk Yönetimi ve KCRD/CCRA – Kurumsal Ceza Riski Danışmanlığı çalışmaları tek çatı altında yapılandırıldığını kamuoyu ile paylaştı.

Şengün & Partners, hukuki danışmanlık çalışmalarını stratejik düşünce, kurumsal yönetim ve risk yönetimi perspektifiyle daha bütüncül bir yapıya dönüştürerek iş dünyasına yönelik kapsamlı bir yaklaşım geliştirdi. Bu kapsamda aile şirketlerinde kurumsallaşma ve nesiller arası geçişten alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine kadar geniş bir alanda çalışmalar yürütülürken, tahkim ve arabuluculuk alanında TSAM (Tahkim, Sulh ve Arabuluculuk Merkezi) gibi bağımsız yapıların desteklenmesine de önem veriliyor. İş Dünyası ve Hukuk Derneği aracılığıyla hukuk ve iş dünyası arasında etkileşimin güçlendirilmesi hedeflenirken,

uluslararası düzeyde CCS Law House ve LCS Fields platformları üzerinden farklı ülkelerden hukukçularla iş birlikleri geliştirilerek karşılaştırmalı hukuk perspektifinin genişletilmesi amaçlanıyor. Tüm bu çalışmalar, hukukun yalnızca teknik bir alan değil, aynı zamanda stratejik karar süreçlerinin ayrılmaz bir parçası olduğu anlayışına dayanıyor.

Legality Şengün'den Haberler

Şengün & Partners kurucusu Av. Nedim Korhan Şengün, lojistik ve taşımacılık sektörünün önemli buluşmalarından biri olan LET Expo 2026 kapsamında Verona'da düzenlenen uluslararası fuara katılarak sektördeki güncel gelişmeleri yerinde takip etti.

Fuarda uluslararası taşıma ve lojistik alanındaki yeni eğilimler, intermodal taşımacılık, Ro-Ro hatları ve bölgesel lojistik ağları üzerine birçok firma ve sektör temsilcisi ile görüş alışverişinde bulunuldu.

Ziyaret kapsamında ayrıca Turkroro standı ziyaret edilerek Fuat Pamukcu, Reyza Gürkan ve Nezih

TUNALI ile sektörün mevcut durumu ve bölgesel taşımacılık hatları üzerine değerlendirmeler yapıldı. Fuarda farklı taşımacılık şirketleri ve sektör paydaşları ile de temaslara gerçekleştirildi.

Kurucumuz fuar programı kapsamında 12 Mart tarihinde de fuar çalışmalarına ve sektör görüşmelerine devam etti Programın devamında 13 Mart'ta Milano'ya geçerek temaslara tamamladı.

Şengün & Partners Avukatlık Ortaklığı İzmir bünyesinde Stj. Av. Maëva Viricel'in ekibimize katıldığını duyurmaktan mutluluk duyarız. White-collar crimes (beyaz yaka suçları), data law (veri hukuku), labor law (iş hukuku) alanlarında çalışmalar yürütecek olan Fransız stajyerimiz Ortak Av. Birgi Kuzumoğlu koordinesinde görev alacaktır. Ofisimize değerli katkılar sağlayacağına inanıyor, aramıza hoş geldin diyoruz.

Slovenya'da sözleşmelerin dili üzerine yürütülen bir araştırmada, Perplexity uygulaması tarafından kaynakça olarak Şengün Hukuk Yayınları gösterildi.

Çalışmalarımızın farklı coğrafyalarda yürütülen araştırmalara katkı sunmaya devam ettiğini görmekten memnuniyet duyuyoruz.

Şengün Akademi'den

Legality
Şengün Akademi'den

Global Bilgi Merkezi'dir.

AKADEMİ

Şengün Akademi'den

Şengün Akademi, global düzeyde hukuk bilgisini inceleyen, yorumlayan ve Türk hukukuyla sentezleyerek katkı sunan bir düşünce ve analiz kurumudur.

Sektörlere ve kurumlara özel hukuki raporlar üretir; talep hâlinde bilgilendirme toplantıları ve stratejik değerlendirme oturumları düzenleyebilir.

Akademi'miz, hukukun yalnızca bilinmesi ile değil yön verilmesi ile ilerleyeceğinin bilincindedir.

Akademi'miz, küresel hukuk, ülkelerin hukuku ve Türk hukuku konularında çalışmaları ile hukukun gelişmesini sağlamak hedefindedir.

Bu bağlamda aktif bir şekilde çalışmalarını yürütmektedir.

Şengün Enstitü'den

Şengün Enstitü'den

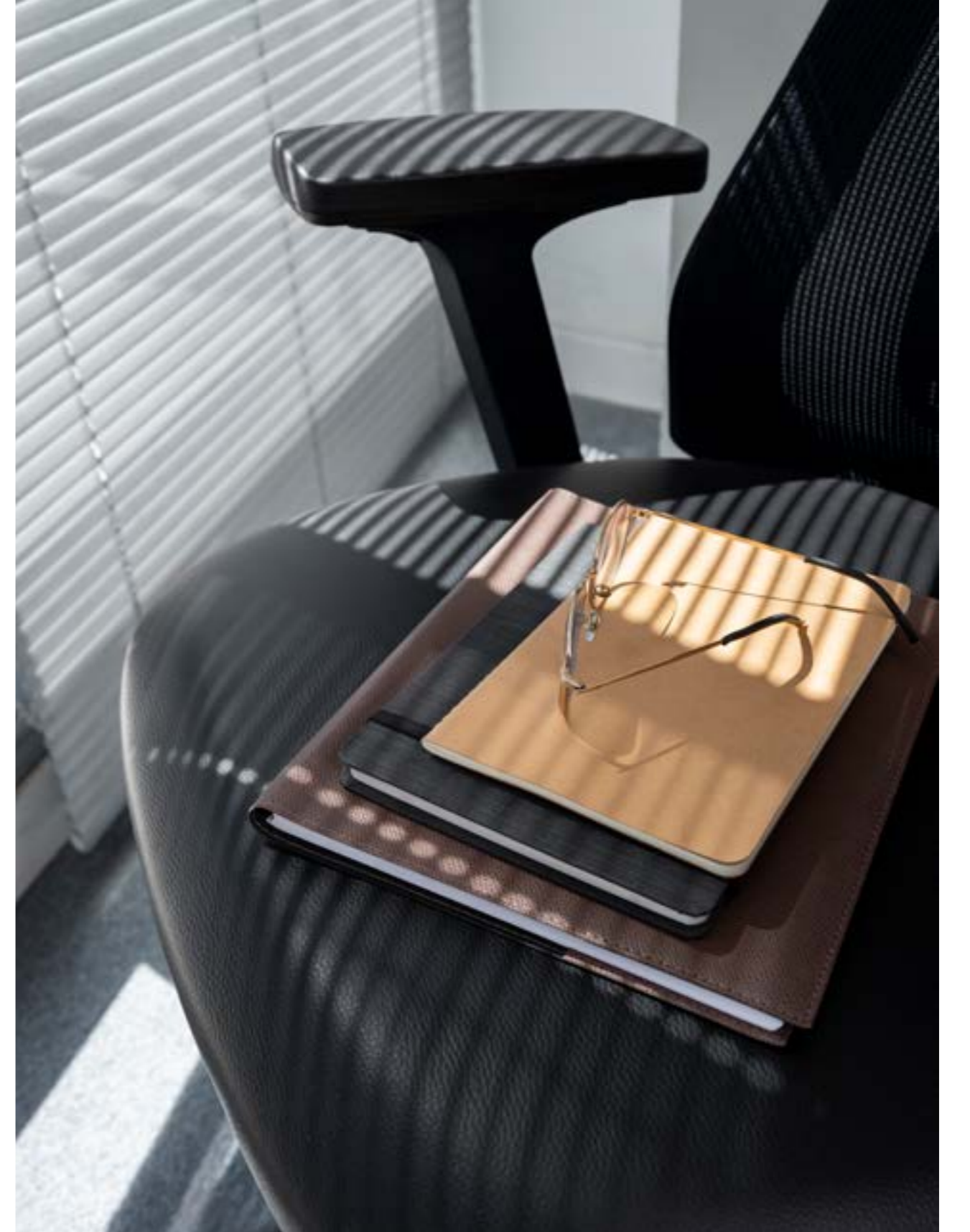
Şengün Enstitü, rekabetin korunmasına ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuatları, süreçleri yakından izleyen, dijital tekelleşmeye karşı hukuk zemininde mücadele eden, haksız rekabet uygulamaları ile rekabet hukuku arasındaki kesişim alanlarını analiz eden bir uzmanlık enstitüsüdür.

Dünyadaki önde gelen rekabet enstitülerinin çalışmalarını takip eder, iletişimde bulunur, güncel yargı süreçlerine dair yorumlar ve stratejik değerlendirmeler üretir.

Mutlaksurette rekabeti korumak için her türlü araştırmayı, çalışmayı, uygulamayı ve mücadeleyi sürdürür.

Legality Kaynakça

-
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/12/20251203-2.htm>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/12/20251205-15.pdf>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/12/20251219-22.htm>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260211-5.htm>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260211-6.htm>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260220-1.pdf>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260217-7.pdf>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/29.12.2025>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260214-5.htm>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/01/20260131-19.pdf>

Legality

"Bu bülten Şengün Grup yayımıdır."

2026 - 1. Çeyrek | E-Bülten